

Філіпек і весела сімейка

М. Стрековська-Заремба

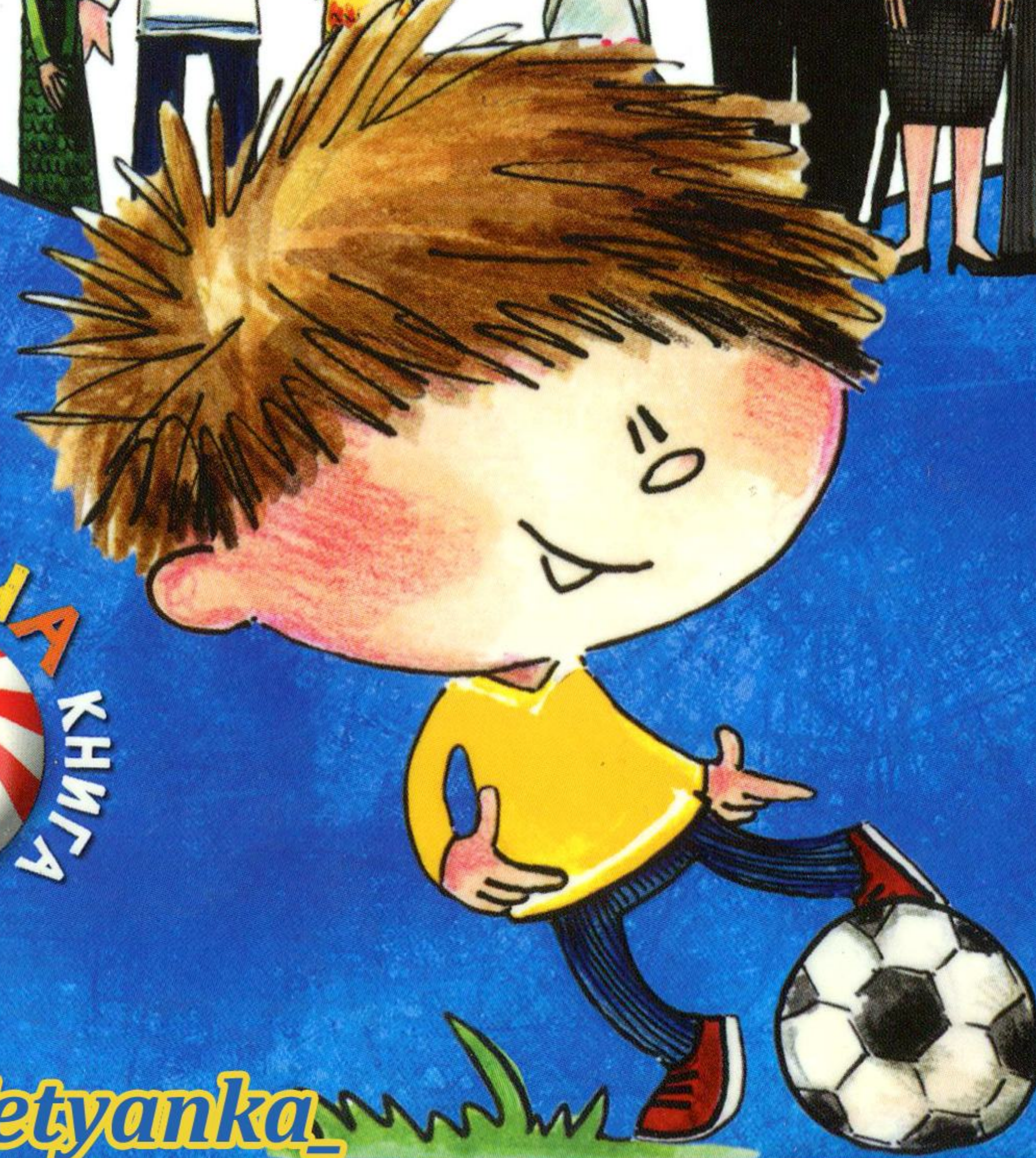
ШКОЛА
ВИДВНИЧИЙ ДІМ

ФІЛІПЕК

і весела

сімейка

Малгожата
Стрековська-
Заремба

НОВА ДИТЯЧА
КНИГА

Scan by Tetyanka

ШКОЛА
ВИДВНИЧИЙ ДІМ

Малгожата Стрековська-Заремба

ФІЛІПЕК і весела сімейка

ШКОЛА
ВИДОВНИЧИЙ ДІМ

МАЛГОЖАТА
СТРЕКОВСЬКА-ЗАРЕМБА

ФІЛІПЕК І ВЕСЕЛА СІМЕЙКА

ФІЛІПЕК І ШКІЛЬНІ ВИТІВКИ

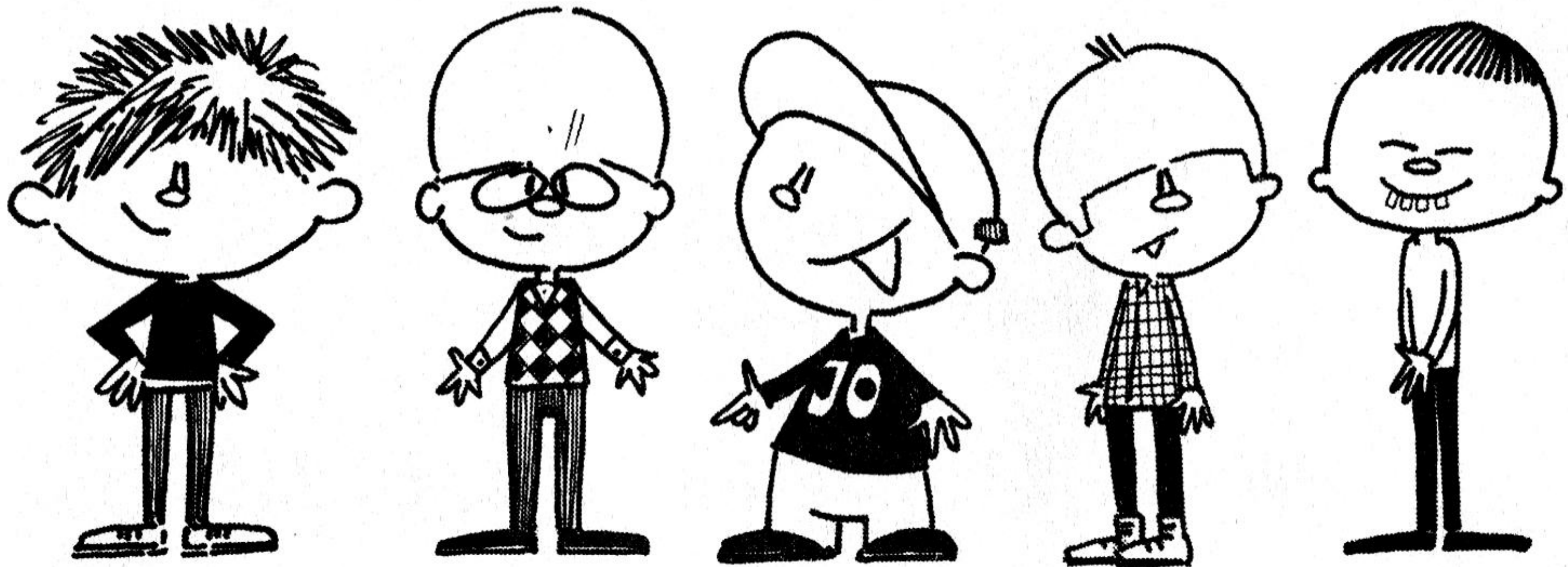
ФІЛІПЕК І ШАЛЕНІ КАЇКУЛИ

ФІЛІПЕК І ДІВЧАТКА

ФІЛІПЕК І КОМПАЊІЯ

**РЕЦЕРАМ:
ФІЛІПУ І ЛУКАШУ**

ЗМІСТ

У мами на роботі.....	5
Бій з охороною.....	21
Бій за двадцять дев'яте лютого.....	33
Співаємо національний гімн з розумінням.....	48
Знайомство з сусідами.....	63
Рятуємо сім'ю Вужеків.....	78
Кидаємо курити.....	94
Спростовуємо брехню.....	109
Їдемо на прощу вболівальників.....	126
Нюхаємо купу Аурелії.....	140
Про автора.....	159

У МАМИ НА РОБОТІ

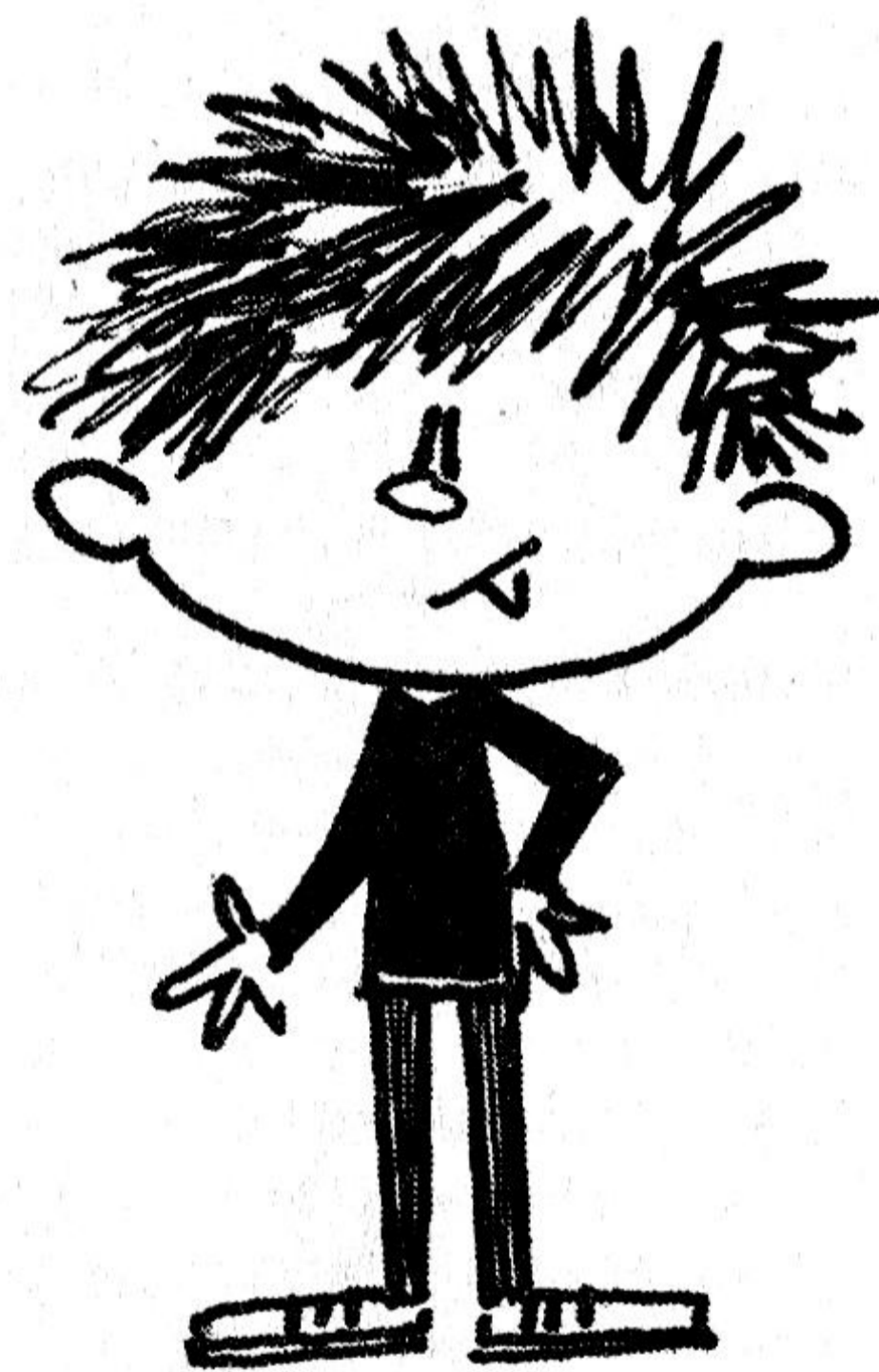

Якби я мав розповісти про всю свою родину, то ця розповідь не закінчилася б ніколи. Тому я розкажу тільки про тих, кого люблю, і тих, кого не люблю.

Найбільше я люблю себе.

Народився я тому, що мама не могла знайти роботу. Кожного разу переповідаючи цю історію, вона поспішає мене запевнити, що любить мене понад усе і що тато теж мене любить (хоч він знайшов роботу і без моєї допомоги). Ну принаймні мамі я допоміг.

А було це так. Коли мама шукала роботу, директори питали її: чи є у неї багато часу, щоб працювати в будь-яку пору дня і ночі, чи є у неї досвід роботи і чи є в неї діти, які б не потребували її постійного піклування. У мамі було все, от тільки дітей — ні таких, що потребують

**ФІЛІПЕК
НА НОГАХ!**

пiклування, нi таких, що не потребують пiклування, — не було. Одного дня вона не втрималася: «А нехай йому грець!» i вирiшила-таки народити собi й поставити на ноги дитину. Хлопчака, що народився, вони з татом назвали Фiлiпек, а прiзвище дали своє — Вужек.

Батьки дуже швидко поставили мене на ноги. Але директори, у яких мама знову шукала роботу, не любили маленьких дiтей. На роботу маму прийняли аж тодi, коли

дідусь Збишек, тато мого тата, став на оголений електричний кабель і ледь не засмажився на шкварку, бо дідусь проводить струм так само, як кабель у стіні. Дідусеві сказали стрибати на radoщах, бо те, що він вижив, — справжнє чудо, але на роботу ходити йому заборонили.

Мама непокоїлась, що дідусь знову захоче під'єднатися до струму, і тому щоденно залишала мене з дідусем, аби я уважно його пильнував. Тоді ж директори повірили мамі, що я вже достатньо самостійний, і врешті прийняли її на роботу. А я з того часу страшенно переймався, чи дійсно я достатньо самостійний. Дуже мені не хотілося, щоб мама втратила через мене роботу.

Одного дня мама сказала, що візьме мене з собою на роботу, бо дідусь зі мною вже натерпівся, у школі бушував грип, а тато знову був у відрядженні — зрештою, його завжди не було у найпотрібніші моменти. І я почав переживати.

— Завтра наша фірма переїжджає з шістнадцятого на п'ятнадцятий поверх. У цьому гармидері ніхто тебе й не помітить, — заспокоїла мене мама і додала, що її знайома, пані Аня, також приведе свою дитину. Її чоловік кілька років тому поїхав у відрядження і досі не повернувся.

Від цієї новини мій страх минув, більш того, я навіть дуже зрадів.

Наступного ранку відчуття радості мене не полишало.

— Я познайомлюся з новим товаришем! — вигукував я і підстрибував на ліжку так, що аж розбудив маму. — Ми йдемо на роботу! — змовницьки нагадав я їй.

Хоч би там як, але на роботу запізнюватися не можна. І я це добре знаю.

Заспана мама перепитала:

— Невже? — і відразу сама собі відповіла: — А, точно, я ж не маю з ким тебе залишити, — і, здалося, трішечки засмутилася.

— Не турбуйся, буде — класно! — намагався я її підбадьорити. Робота у фірмі, з якої звільняють за те, що в тебе є маленькі діти, може від усього відбити бажання.

— Ой, хоч би не занадто класно, — якось невпевнено відповіла мама.

Ми сіли в авто. Мама довго розтирала руки, наче боялася поворушити кермом. Мені дуже хотілося додати їй сміливості, тому я проторохтів:

— Їдьмо з богом!

Так завжди каже мама моєї мами — бабуся Данута, коли сідає до нашого авто, і досі у нас не було жодної аварії, навіть із нетверезим водієм.

— Прошу тебе, хоч ти мене не нервуй! — шикнула на мене мама: вона завжди сварилася через це із бабусяю Данутою, попри те що вона ніколи не потрапляла в аварію, коли везла бабусяю.

— Але ж ми їдемо? — непевно перепитав я, бо злякався, що мама все-таки дасть задню і залишить мене із дідусям Збишеком.

І все ж таки ми рушили.

Мама мовчала цілу дорогу так, наче злилась на мене. Я почав співати одну з кричалок футбольного клубу «БАРСЕЛОНА», яких мене навчив тато ще до того, як мама навчила мене ходити. Я кілька разів повторив:

*Знає весь стадіон:
БАРСЕЛОНА — чемпіон.
Якщо ти не йолоп з Марса —
То співаймо разом: БАААААРСА!!!*

Дуже мені хотілося, щоб мама покричала зі мною. Але вона не покричала. І стало мені так сумно... Я дуже швидко подорослішав, і тому рідко бачу маму, а тепер, коли врешті ми їдемо разом, вона мовчить і бундючиться. Та коли мама відгукнулася, я засмутився ще більше:

— Дитина моєї знайомої, пані Ані, дуже чемна, розважлива і розумна не на свої роки, — попередила вона мене. І це прозвучало так, наче я не чемний, не розважливий і не розумний як на мої роки. А коли ми припаркувалися і вийшли з авто, мама запитала: — Ти будеш чемний, Філіпеку? — погладила мене по шапці і поцілувала, поправила мені шапку і знову поцілувала.

— Буду, — перелякано відповів я. — І розумним не на мої роки теж буду, — додав я, щоб мама навіть не сумнівалася, що я постараюся поводити себе чемно, розважливо і як не на свої роки розвинена дитина.

— Якщо ми зустрінемо мого шефа, чемно привітайся: «Доброго дня» і не кажи більше нічого, поки я тобі не дозволю.

Я кивнув. Мені було так страшно, що я навіть слова не міг із себе витиснути. Я вже боявся, що мені не вдасться сказати навіть «доброго дня» і мама вилетить з роботи, як мій друг Гірек від медсестри, коли він вдавав, що у нього температура. Бешкетник поклав термометр у чашку що-

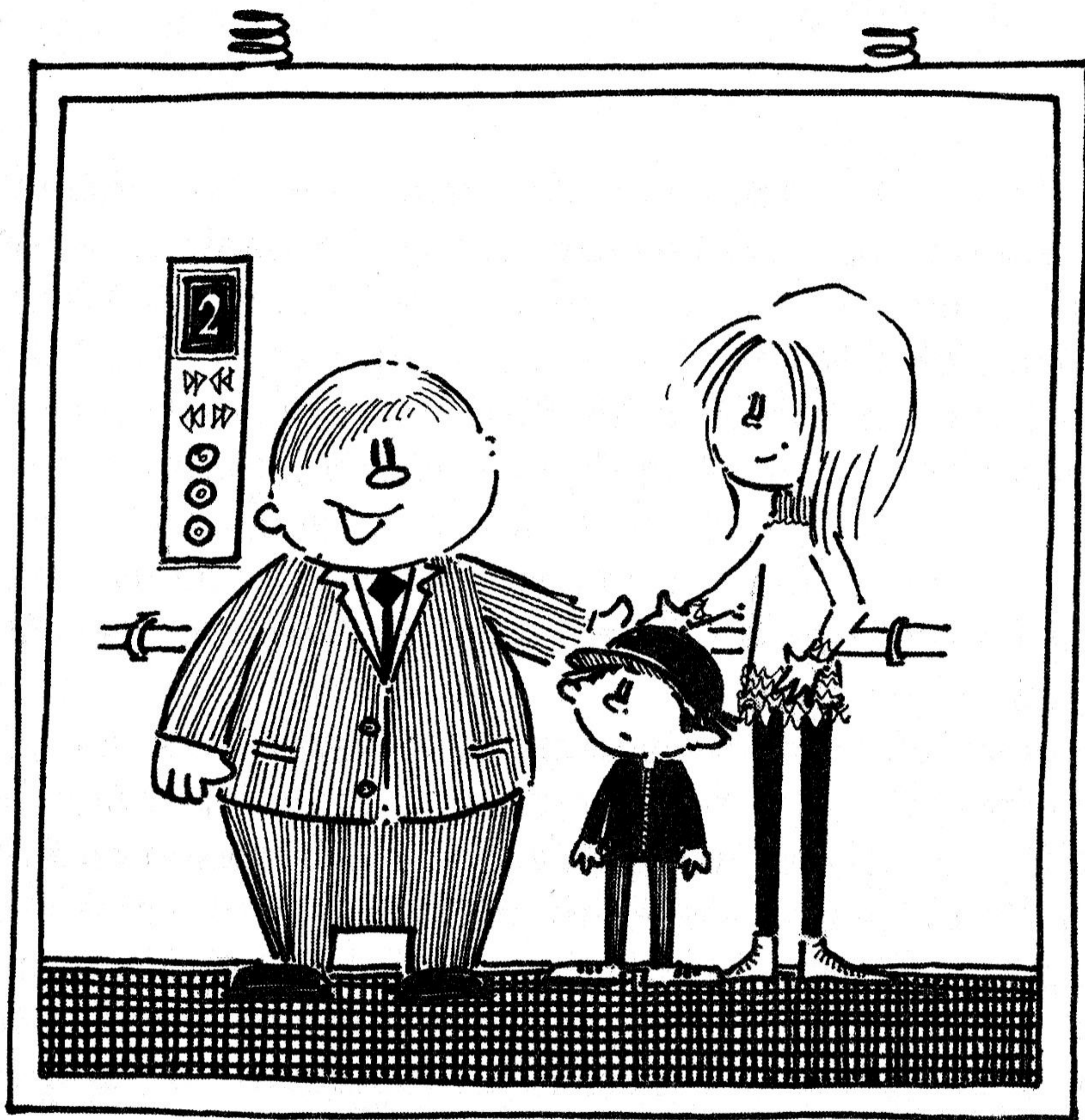
йно запареної кави, аби термометр показав потрібні значення. Медсестра саме розмовляла по мобільному і відвернулася спиною до пацієнта, ну тобто до Гірека. І тут термометр тріснув, Гірек заховав його рештки до кишені, а медсестра ледь не напилася кави з отруйною ртуттю. Потім у нас у школі збирали гроші на електронні термометри.

Дідусь Збишек каже, що то ще нам пощастило. Якби медсестра випила отруєну каву, нам довелося б здавати гроші їй на похорон, а Гірека замучили б соціальні служби.

— Ну все, пішли! — мама була бліда, але намагалася приховати це за кам'яним виразом обличчя.

І я, похнюпившись, поплентався за нею.

— О, ще один Хлопчик-Мізинчик! — радісно погукав охоронець, коли ми зайшли у двадцятиповерховий офісний центр. — Дай п'ять!

І дав мені п'ять. Серйозно!

«Непогано, — зрадів я. — Але охоронець, це, на жаль, не мамин шеф. Побачимо, чи зрадіє він так само моєму візиту».

Ми зайшли у ліфт і натиснули на кнопку із номером шістнадцять. Ліфт зупинився на другому поверсі, двері відчинилися, і я побачив чоловіка в костюмі, товстого, як шоколадні цукерки — бочечки з коньяком. Побачивши його, мама сильніше стиснула мою руку і насупилася. Він нагадував мені Алекса з нашого класу, який обіцяє всім зробити з них мокру пляму, розтерти шваброю по підлозі і продезінфікувати підлогу мийним засобом.

— Ой, яка зустріч! Чудова пані Йоанна! — шоколадна бочечка з коньяком взяв маму за праву руку і потягнув собі під носа.

— Мама мила руки, — поспішив переконати його я, бо ж я сам бачив уранці, що вона робила у ванній.

Товстун поцілував мамі руку й підморгнув мені.

— То ти жартун. Це ваш малюк? І що там у садочку — грип, віспа чи свинка? — запитав він і далі посміхаючись і тримаючи мамину руку так, що їй довелося докласти зусиль, аби її вирвати.

— У школі грип, — холодно відповіла мама.

— Грипуня у школі? Так? — бочечка нахилився наді мною. — І манюня прийшов до нас? Без проблем. Сьогодні допоможеш мені керувати фірмою, — він дуркував, і мені стало холодно від страху. Очевидно, ця шоколадка з коньяком — директор моєї мами! От хробак! Наче й посміхається, а називає мене «малюком» і «манюнею», ще й каже, що я ходжу до садочка. Та я йому доведу, що я вже дорослий і чемний!

— Доброго дня! — спохопився я, бо згадав, що мав це сказати, і відразу замовк, бо одночасно пригадав про мовчання.

Шеф мами випитував у мене геть про усе: як мене звати, у якому я класі, чи подобається мені в школі й чи є в мене дівчина. Серйозно! Ну це я витримав. Аж до шістнадцятого поверху я не відповів на жодне питання. Дідусь Збишек напевно мною б пишався. Він завжди говорить, що він вижив у Польщі стільки років, бо мовчав як партизан на допиті.

Шоколадна бочечка дивився на мене, як на зламаний автомобіль.

— Дуже несмілива дитина, навіть хворобливо несмілива. У наші часи такі не виживають. Як на мене, прекрасна пані Йоанно, його треба лікувати.

«От ти собі й лікуйся!» — подумав я про себе, але продовжував мовчати як партизан. Я добре знав, що планує ця шоколадна бочечка: я піду до лікаря, а він випхне маму з роботи, бо хворих дітей він також не любить! Я не раз чув про таких хробаків від бабусі Нюсі, яка допомагала жінкам, що постраждали через подібних шоколадних бочечок.

Хух, нарешті ми доїхали! Я з полегшенням вийшов у коридор. Зараз я зустріну чемного, розсудливого і не на свої роки розвиненого сина знайомої моєї мами і ми будемо чемними, розсудливими і не на свої роки розвиненими на зло шефу, який не любить маленьких дітей.

З-за привідкритих сірих дверей вийшла пані Аня. Її щоки були, як два пончики з начинкою, і мені закортіло поїсти, тим більше що вранці мені нічого не влізло до рота і тому я залишився без сніданку. Вона тримала за руку худорлявого білявого хлопця, на голову нижчого за мене.

Пхе, теж мені не на свій вік розвинений. Де він був, коли люди росли?

— О, що за врожай! — наче зрадів товстий мамин шеф. — А що, наша компанія відкрила дитячий садок, а мені ніхто й не сказав? — запитав він невідь-кого, а потім звернувся до знайомої моєї мами:

— Ну що, моя пані, що тут відбувається?!

— Пане директоре, кошмар із дітьми сьогодні, — торхтіла пані Аня, хіхікаючи після кожного слова.

— Добре, що це сталося сьогодні. Сьогодні і так не

вдасться попрацювати через той переїзд офісу. Адамек трохи молодший, ніж Філіпек, але один буде пильнувати іншого — і все буде в порядку. Не переживайте.

Товстий шеф у шоколаді з алкоголем скривився, подивився на мене, на Адамка і сказав:

— Береженого Бог береже. Панове, — взяв нас за руку, — ми йдемо до мене в кабінет!

Мама посміхнулася мені й підбадьорливо кивнула. Це означало, що мені не потрібно більше мовчати. Мені полегшало, але, як і раніше, я планував бути чемним, розсудливим та не на свій вік розвиненим. Навіть краще, ніж «трохи молодший» Адамек.

Ми увійшли до величезного кабінету товстого шефа. Посередині стояв чорний стіл, більший, ніж моя кімната. Шеф сидів у шкіряному кріслі, яке крутилося. Він занурився у нього настільки глибоко, що з-за столу виднілася тільки його голова.

Ми чемно поставали навпроти шефа і ще чемніше вдивлялися в нього. Але тут його голова почала підніматися. За головою з'явилися плечі й руки. В одній руці він тримав пульт.

— Бачили таке? — запитав шеф, посміхаючись. Він

натиснув кнопку на пульті й відразу спустився донизу. Тепер ми бачили тільки ніс і очі. Навіть зуби ховалися під столом.

Він знову натиснув на кнопку і піднявся разом з кріслом.

— Супер, правда?! — хихотів він і махав коротенькими ногами. — Крісло на пульті! Ви такого ще не бачили, малючки! Клац, натискаємо на кнопку... і вниз! раз... і вгору! — Він сміявся, як Цезар Йот із нашого району, якого ми називаємо напівдурником, бо не знаємо, чи він справді божевільний, чи тільки це вдає.

Я зиркнув на Адамека. Мабуть, він теж знає нашого напівдурника Цезара Йота, бо мав такий самий вираз обличчя.

Але ми продовжували чемно витріщатися на бочечку.

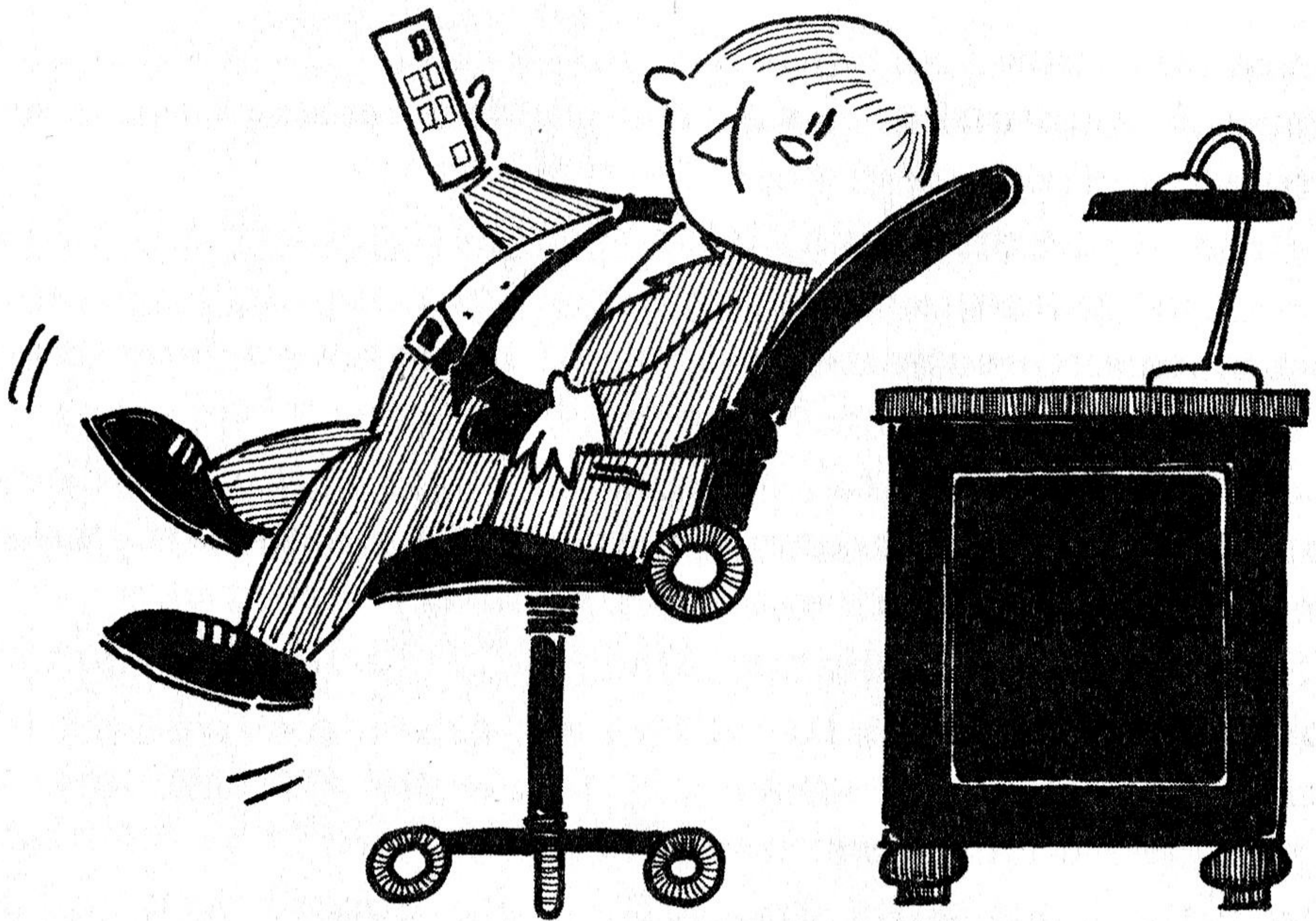
— Хто перший на крісло?! — він простягнув до нас руку з пультом.

О, ні, я і не поворухнувся першим! — я вчасно зрозумів плани цієї шоколадки з алкоголем. Він хоче нас спровокувати. У того, хто перший поведе себе, як маленька дитина, і сяде на стільця, мама першою вилетить з роботи.

— А ще на ньому можна крутитися! — припрошував шеф. Він відштовхнувся ногами від столу і почав крутитися, як на каруселі. — Ви бачите? І вліво... фурррр! І вправо... фурррр! І ще ліворуч, і праворуч, і ліворуч...

Маурицій з нашого класу також крутиться на стільці замість того, щоб працювати. Вчителька сказала його мамі, що ця дитина є гіперактивною і потребує консультації психолога.

— Вліво, вправо, фуррррр! — вигукував гіперактивний шеф.

«Якщо він з'їв зовелику порцію сніданку, то точно зараз виблює і скаже нам прибирати за собою», — почав я непокоїтися. Я сам якимось з'їв дуже багато і перекрутився сто разів, тому точно знаю, чим загрожують такі перекручування.

Раптом його крісло видало звук «прр!», і він зупинився.

— Крісло зламалося. Його використали не за призначенням, — розсудливо промовив Адамек.

— Боюсь, що так, — сказав пузатий шеф, якому перехотілося сміятися. Він вибрався зі свого крісла і пішов по стільця. — Хіба є щось краще за міцні меблі? Ці технічні новинки занадто швидко ламаються, — зауважив він і сів на стільця. — Чим би ще вас тут зайняти? Комп'ютерчик

уже запакований, гм... — муркнув він собі під носа. Він зробив це навмисно — бо хотів, аби ми визнали, що нами треба займатися, наче маленькими дітьми.

— Нами не треба займатися. Можна нам сісти? — запитав я ввічливо.

Цей клоун із самого ранку роз'їжджає на кріслі, а ми — стоїмо!

— Звісно! Ви навіть можете кататися по підлозі. Я впевнений, що дома ви цього не робите — ваші предки точно забороняють, — підморгнув він мені, але я не підморгнув. Я не буду підморгувати людині, яка не любить маленьких дітей. Крім того, я не знаю, хто такі «предки».

Ми сіли на стільцях біля стіни і ввічливо подивилися на боса. Він відчинив шухлядку столу і витяг кілька аркушів, потім щось записував у блокнот. Але надовго його не вистачило. Раптово все почало йому заважати. Навіть той факт, що ми дуже чемно сидимо і витріщаємося на нього як барани на нові ворота, хоч він і не новий, і на ворота не схожий.

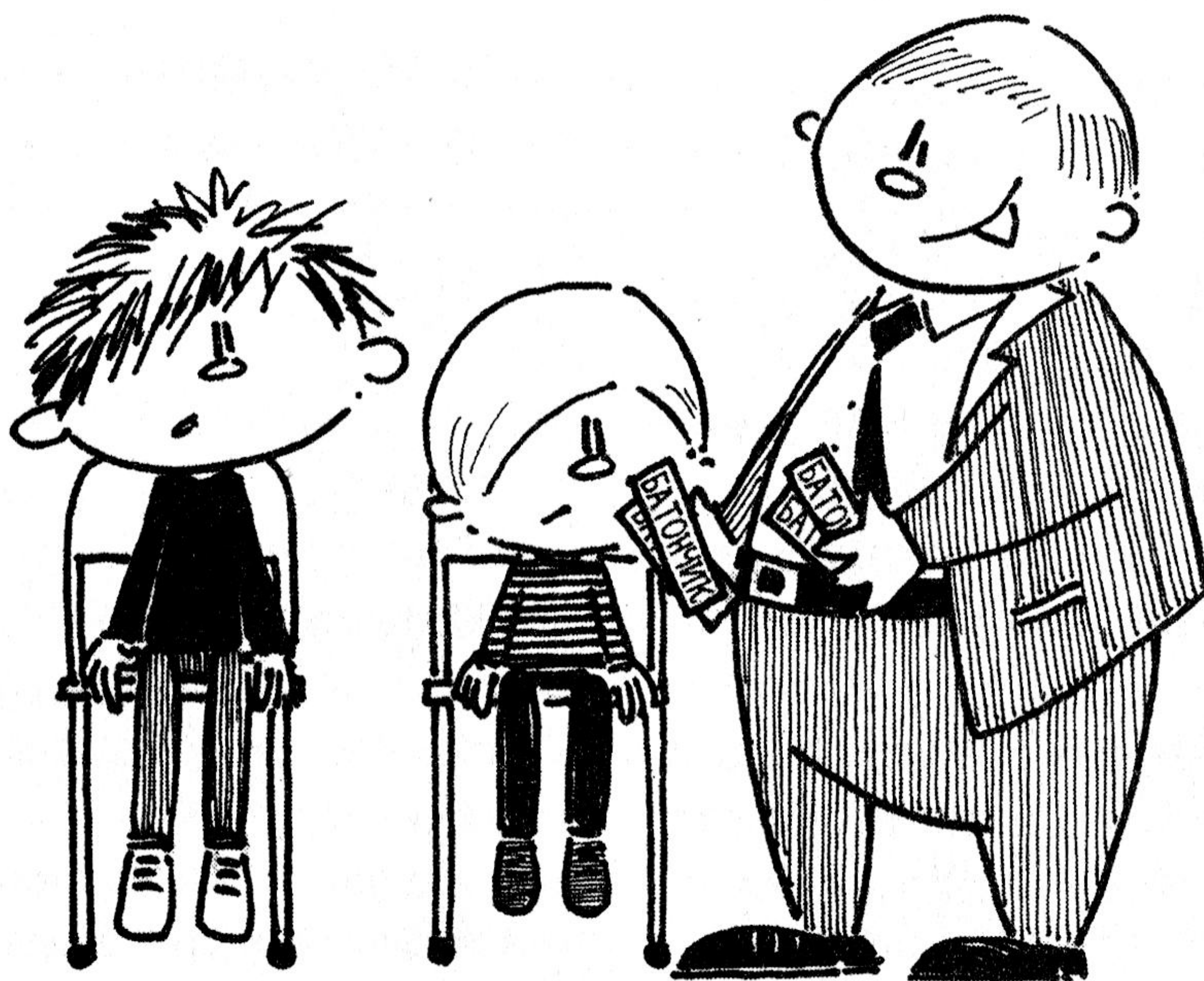
Йому точно потрібно на консультацію до психолога.

— Чому ви так дивитеся, малючки? Вам нудно? — запитав він підступно.

Але ж він і так бачить, що нам нудно, хробак. Ми скажемо, що так, а він розповість нам казочку і подарує півника на паличці, як немовляткам, а потім викине наших мам з роботи!

— Ні, директоре! — відповіли ми одноголосно.

За мить він почав писати, але знову відволікся. Бочечка витер піт з чола. Зиркнув на нас. Знову витер піт з чола. Він, мабуть, також гіперактивний, як Маурицій.

— Може, ви хочете поговорити? — спробував він втертися до нас у довіру.

— Про що? — дуже чемно запитав Адамек.

— Можливо, про спіднички? Ха, ха... — він думав, ніби ми повіримо, що хлопець захоче говорити про спідниці.

Він висунув ще одну шухляду, дістав щось, підійшов до нас і помахав перед нашими носами батончиками-мюслі у карамелі. Я ковтав слину. Якби я міг, я б копнув його зі злості. За такі батончики в карамелі я колись віддав тату свій брелок для ключів з емблемою футбольного клубу «БАРСЕЛОНА» та ще й шарф збірної Польщі, тим більше вона і так знову програла.

От хробак! Хоч він і не любить маленьких дітей, але знається на них.

З останніх сил я засунув руки під попу і навідріз відмовився. Я народився для того, щоб моя мама отримала роботу, а не для того, щоб вона її втратила, — нагадав я собі.

А ця бочечка з алкоголем махала перед нашими носами батончиками для маленьких діток!

Адабек навіть не поворухнувся, сльози самі потекли з його очей. Бідне хлоп'я, хоч і не на свій вік розвинене. Я протримався довше, але голод і непереборне прагнення батончика в карамелі змусили мене приєднатися до Адамека.

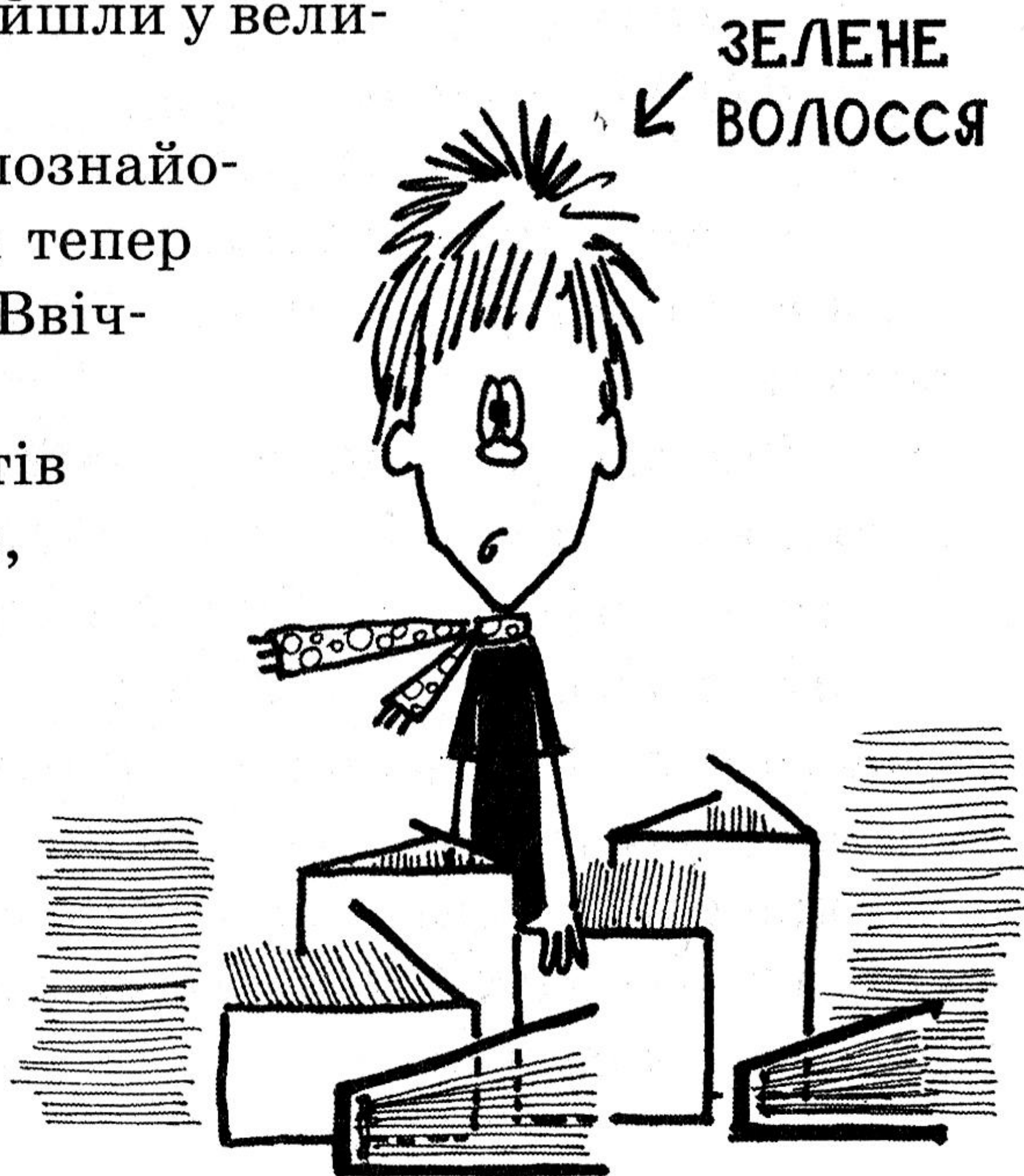
Коли моя мати зазирнула в кімнату, ми ридма ридали, а товстий мамин шеф запихав батончики нам у кишені.

— Ви божевільний?! — вигукнула обурена мама. Вона взяла нас за руки, відвела Адамека до його мами, а мене до вбиральні. За хвилину я був уже вмитий і зацілований мамою. Ми зайшли у великий офіс у кінці коридору.

— Філіпеку, ти вже познайомився з шефом пані Ані, а тепер час познайомитися з моїм. Ввічливо привітайся.

З-за коробок документів вийшов худючий, як Гірек, косоокий страшний хлопчина із зеленим волоссям, у футболці та з шаликом на шиї.

— Привітики! — сказав він і простягнув руку для привітання.

Це мамин шеф?! Стільки годин я намарно страждав із шоколадною бочечкою!

Це було занадто! Я почав плакати, як ревун з п'ятої квартири в нашому будинку, який насправді є двотижневою дівчинкою на ім'я Аурелія.

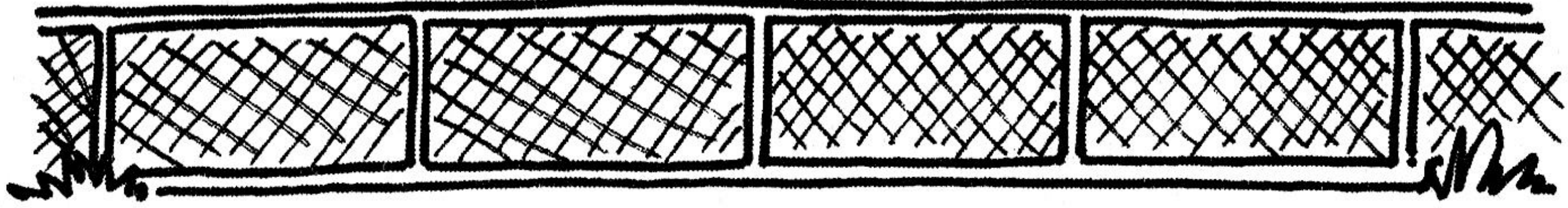
— А я що казав! Усі діти від мого вигляду кричать як божевільні. Що їх від мене відлякує? — промовив косоокий шеф і, зітхнувши, сперся на картонну коробку так, що усередині щось хруснуло.

Мама винувато посміхнулася.

— Пане Томашу, не переймайтеся. Ви будете мати власних дітей і вони вам розкажуть, — поспішила втішити його мама і вивела мене з кімнати.

БІЙ З ОХОРОНОЮ

Я люблю не лише себе. Ще мені подобаються хлопці з нашого мікрорайону. І хоча вони не є моєю сім'єю, але дехто з них буде. Тато обіцяв мені, що якщо мамина кар'єра піде вгору, то в мене народиться сестричка. А сестра неодмінно закохається в хлопця з нашого мікрорайону, тому, напевно, хтось із них увійде до нашої родини.

Не всі хлопці з нашого мікрорайону живуть у нашому житловому комплексі, але всі вони з нашої вулиці і знають код до хвіртки, через яку до нас можна потрапити.

ФІЛІПЕК

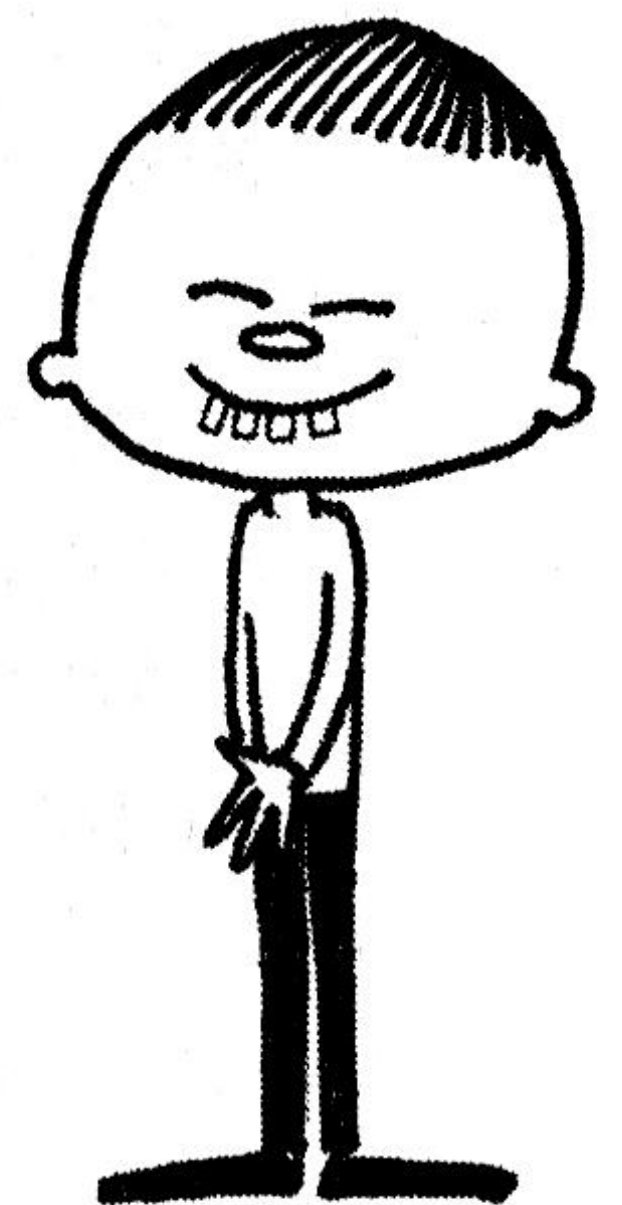
БЛАЖЕСК

АНТОСЬ

МАУРИЦІЙ

НАМ

ГІРЕК

Я, мудрий Блажеєк, репер Антось (нік: MC Antony), гіперактивний Маурицій і щербатий Нам — усі ми мешкаємо в житловому комплексі із відеокамерами, за високим парканом, а Гірек та інші хлопці живуть на волі.

Гірек каже, що нас обгородили, як мавп у зоопарку, поставили варту і впускають у двір тільки за квитками. Він живе по інший бік паркану, в цегляному будинку, у якому багато дірок і вм'ятин, як і в зубах його тата. Наш житловий комплекс хотів викупити все подвір'я Гірека, разом з будинком, Гіреком та його татом.

— Прийшов один чувак, — розповідав нам Гірек, — і одразу образив мого тата. Він сказав: «Продай нам цей курник, а ми дамо вам однокімнатну квартиру в чистому, охайному житловому комплексі».

Тато Гірека страшенно розсердився. Він покликав пса Аризону і нацькував його на того пана. Потім він наказав Гіреку купити фарбу-спрей і написати на стіні будинку всі погані слова, які він знає. Гірек знає багато поганих слів, і ми теж, але жоден з нас не вміє писати без помилок. А цю стіну добре видно з нашого двору, тому що вона розташовується за метр від паркану, за яким ми живемо, — якраз навпроти нашого дитячого майданчика і нашої лавки. Було б соромно зробити помилки на цій стіні. Гірек привів хлопців з гімназії, бо вони нічого не соромляться, дав їм фарбу — і тепер у нього класна стіна. Навіть поліція приходять читати. Серйозно, я сам бачив.

Через цього пана з нашого житлового комплексу, який хотів купити Гірека і його тата, до Гірека з особливою жорстокістю ставляться наші охоронці. Я поскаржився на них батькам, адже нікого не можна переслідувати — так навчив мене дід. Однак батьки все одно вважають, що наші охоронці дуже хороші, а Гірек, мабуть, просто не вітається з ними.

Я вирішив довести, що наші охоронці переслідують не лише Гірека, але й інших хлопців з нашого району, що живуть по обидва боки паркану, тільки з меншою жорстокістю. Я попросив хлопців, щоб вони приходили до мене з інтервалом у п'ять хвилин, а тата відправив на прогулянку. Мама сиділа у ванній кімнаті з ноутбуком, тому що вона змінила роботу, і на цій новій роботі всі робили кар'єру за спинами інших, тому вона також мусила це робити. У нашій квартирі багато місця, але у ванній кімнаті — найспокійніше. Мама потребує спокою, щоб зробити кар'єру за спинами інших.

Я попросив тата затриматися поряд з будкою охоронців і наказав спостерігати за хвірткою. На моє щастя, в будці сиділи найгірші з найгірших: Вальдемар Р. і Гжеґож М.

Нехай тато лишень послухає!

Хлопці зазубрили код до хвіртки як вірш про Панну Осінь, яка нібито «сплітає золоту завісу, в саду була, спішить до лісу», і, хоча жоден з них не помилився, охоронці кожному влаштовували допит, як злочинцю:

— Ти до кого?!

— Ти до кого?!

— Ти до кого?!

І так разів десять.

А хлопці:

— До Філіпека!

— До Філіпека!

— До Філіпека!

Також разів десять, бо вони йшли окремо з інтервалом у п'ять хвилин.

Одинадцятим прийшов Гірек, бо більше хлопців з нашого мікрорайону не було. Він ввічливо сказав, як належить: «Доброго дня, я до Філіпека», на що охоронець Вальдемар Р. висунув у віконце велику лапу, зупинив Гірека і почав допитувати його з особливою жорстокістю.

— Як прізвище Філіпека? — запитав він, жуючи запіканку.

І продовжив допит далі. То він хотів знати, який номер будинку Філіпека. А потім, який номер його квартири. І чи це той самий Філіпек, який нещодавно впав у смітник, коли ходив по краю смітника. Серйозно!

Гірек не любить, коли його допитують. Його мама виїхала до Англії й залишила його. З тих пір соціальна служба мучає Гірека питаннями і називає його «євросиротою». А крім того, його тата теж мучають питаннями, тільки цього разу з поліції.

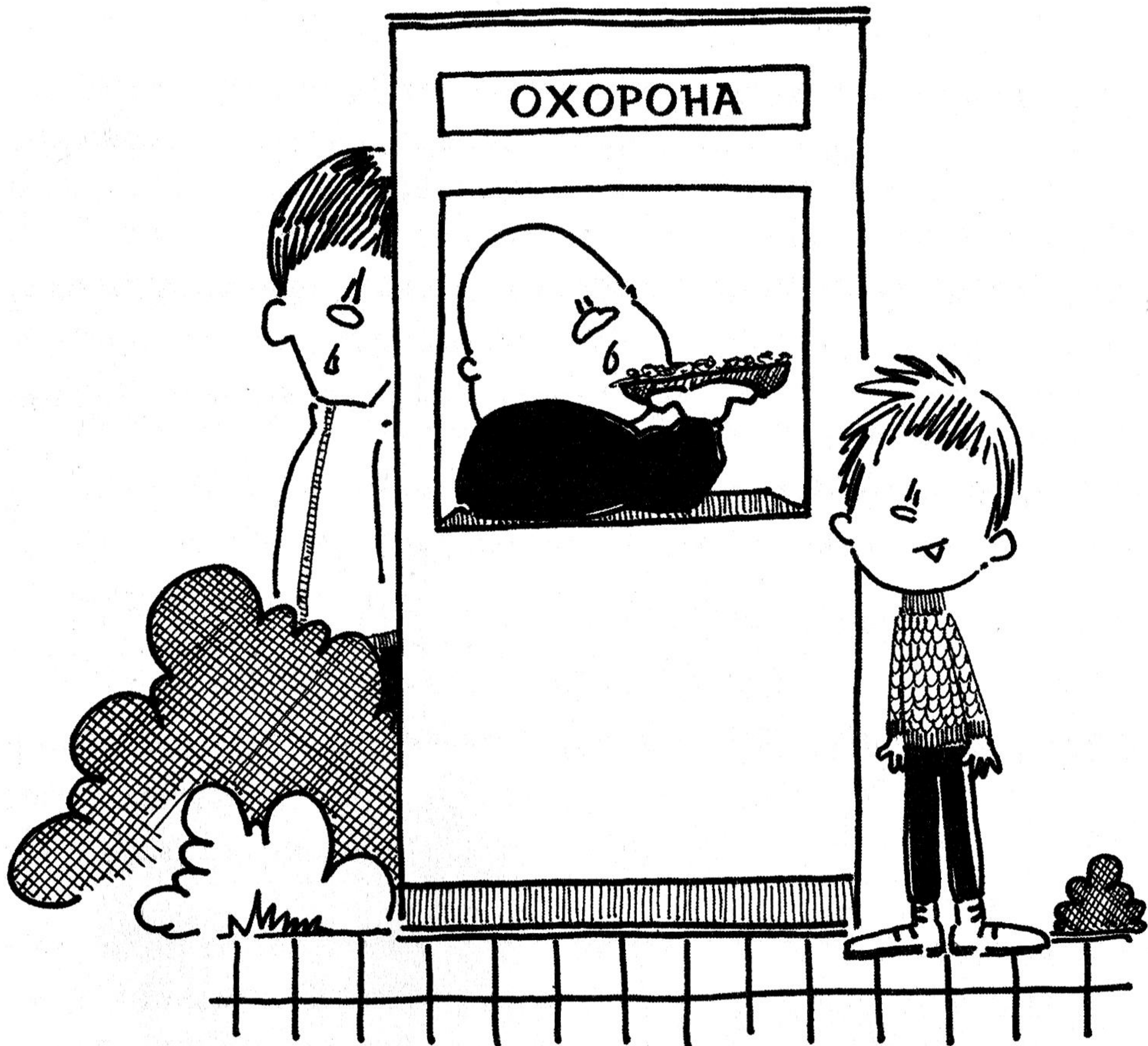
— Це що, гра «Що? Де? Коли?»?! — розсердився Гірек і не відповів на жодне запитання охоронця.

Вальдемар Р. вийшов із будки, аби ще жорстокіше допекти Гіреку. Він побачив мого тата, але не засоромився.

— Ви тато Філіпека? — напав він на мого тата.

— Я, — зізнався тато.

«Наївний, усе ще вважає, що у нас ввічлива охорона», — пожалів я свого тата.

— Вас звати Мешко Вужек? Ви живете в будинку 7А, квартира 13?

— Так, — підтвердив тато своє ім'я, будинок і квартиру. Наївний.

— У 7-А у квартирі 3 також живуть Вужеки.

— Вони мої батьки, — підтвердив тато.

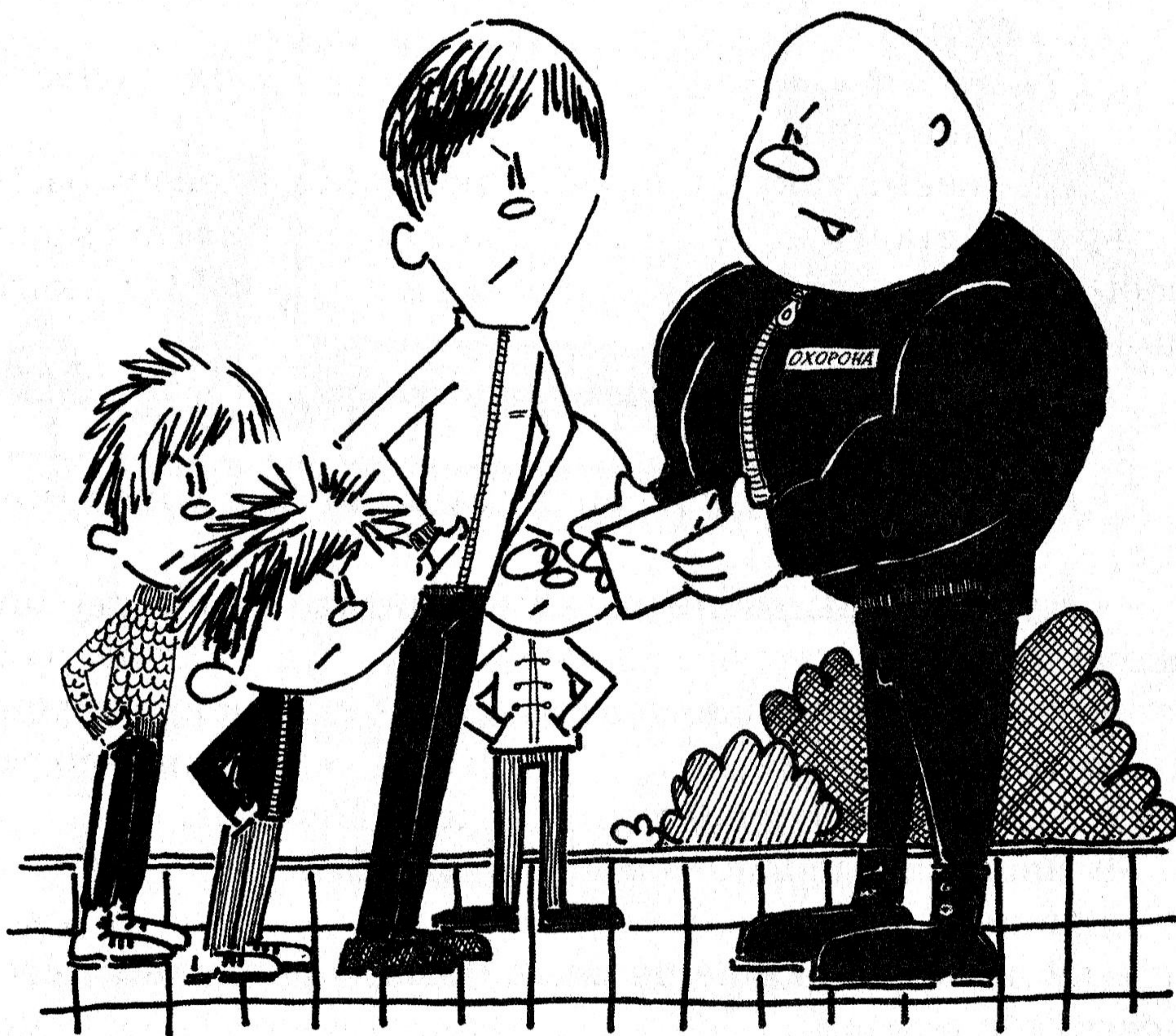
Наївний.

— Вужек Йоанна — це ваша маман? — продовжував допит Вальдемар Р.

— Це моя дружина, — зізнався тато.

Нас оточили хлопці з нашого мікрорайону, і ми всі дивилися на мого тата і на охоронця Вальдемара Р., який прискіпував до тата.

— Що за безлад у цих паперах, — пробурмотів собі охоронець і попросив іншого охоронця з будки для охоронців, Гжегожа М., щоб той подав йому документи і ручку. Коли Гжегож М. передав документи, Вальдемар бігло їх переглянув і його обличчя просвітліло.

— От ми і знайшли гада! — наче й прошепотів Гже-гож М., але я це добре почув, і звернувся до тата: — Пане Вужек, ви заборгували нам орендну плату за два місяці.

Тато почервонів, але підтвердив це.

— Ви заборгували за гарячу воду за попередній квартал.

Тато почервонів ще більше.

— За паркінг ви теж заборгували.

Тато спохмурнів.

— Такі питання не вирішуються на вулиці, — звернув він увагу охоронця.

Однак на це Вальдемар Р. витягнув білий конверт і ввічливо закінчив:

— Ми знаємо таких шахраїв, як ви! Ми з десять разів були у вас і нікого не застали! Тільки малий кричав крізь двері, що почне стріляти, якщо ми не підемо! От якого сина ви виховали. СОРОМ!

Тато заховав руки в кишені.

Я заховав руки в кишені.

І хлопці з нашого мікрорайону сховали свої руки до кишень.

— А у вашу квадратну голову не спадала думка, що мої заборгованості виникли з вашої вини? — тато зробив крок в сторону охоронців. І ми зробили крок в сторону охоронців. — Ваша безалаберна адміністрація змінила номер рахунку, але забула повідомити про це мешканців!

Ми зробили з моїм татом ще по кроку.

— Пане Мешеку, а вам не вистачило клепки подивитися на дошку оголошень, де все написано! Більш того. Я особисто приходив до вас, але ваш синочок сказав, що

нікого немає вдома, бо тато курить на балконі, мама робить кар'єру у ванній кімнаті, а мені сказав забиратися геть! — охоронець зробив два кроки назустріч тату. Тато на два кроки відступив. І ми відступили також. — Виставляйте свої претензії Вашому гівнюку, а не мені! Заберіть свої рахунки і не влаштовуйте тут шоу!

Охоронець Вальдемар Р. штрикнув у тата ручкою і спробував увіпхнути конверт з рахунками у верхню кишеню його плаща.

Несподівано тато підбив його руку і, штовхнувши Вальдемара Р., прогарчав:

— Від... — але зам'явся, побачив, що ми стоїмо за ним стіною, і набрався сміливості: — Відчепіться від мене! Діти слухають!

— То навіщо ви приводите сюди школу? — у розмову втрутився інший охоронець, Гжегож М. Питав наче й байдужим тоном, але ми з хлопцями знали, що це було питання з підступом. — Вам подобаються маленькі хлопчики? — Гжегож М. підморгнув татові так, як дідусь Збишек, коли кличе тата покурити.

Однак, здається, Гжегож М. не кликав тата покурити, тому що мій тато так розізлився, що його б не зупинила навіть ціла школа хлопців. Він виважився, прицілився і затопив Гжегожу М. кулаком у щоку. Охоронець відлетів метра на два назад, плюхнувся на сміттєвий бак і повернувся разом із ним на газон поряд зі знаком: «По газону не ходити».

— Ова! — сказав Гірек і почав аплодувати татові.

Я також почав аплодувати татові. І хлопці з нашого району почали аплодувати. Але ми зупинилися, бо той дру-

гий, Вальдемар Р., підійшов до тата ззаду, потягнув за комір і відірвав від землі.

— Овва! — сказав Гірек і почав аплодувати.

І хлопці почали аплодувати, але без мене.

Тато махнув у повітрі ногою і копнув охоронця. Вальдемар Р. схопився за живіт і відпустив тата.

— Овва! — сказали хлопці.

Тато похитнувся, як тато Гірека після виплати допомоги по безробіттю. В останній момент він притулився до зчитувача паркувальних карток і відновив рівновагу.

— Я дзвоню в поліцію! — загарчав Гжегож М. і дістав телефон.

— Я поскаржуся на вас в адміністрацію! — загарчав мій тато.

Гжегож М. сховав телефон. Тато обтрусив руки, пройшов повз нас і повернувся додому. Коли я заходив у під'їзд, Вальдемар Р. підвівся і крикнув:

— Мішок! Я тобі це пригадаю! — він почекав, але тато нічого не відповів, тому він знову закричав: — Слизький вуж!

— Хробак! — допомагав йому Гжегож М.

— Овва! — сказали хлопці вже без аплодисментів.

Раптом на другому поверсі нашого будинку відчинилося вікно.

— Я Мешко! Не Мішок! — тато нагадав охоронцям своє ім'я і грюкнув вікном. Потім він знову його відчинив: — Філіпек! Додому! — загукав тато, бо, очевидно, згадав про мене.

Охоронці дивилися на хлопців з нашого мікрорайону.

— Хто з вас Філіпек? — знову запитали вони дуже ввічливо, однак дивилися на нас, як собака Гірека на того пана, який хотів купити Гірека і його тата. Вони думали, що я наївний, як мій тато. Я зараз зізнаюся, і вони будуть допитувати мене з особливою жорстокістю.

Хлопці стали за мною стіною.

— То це ти! — Вальдемар Р. був радий, що хлопці стали за мною, і я стояв один попереду, так що він зрозумів, хто я. Він підійшов і штурхнув мене ручкою.

— Тримай! Віддай батьку! А якщо не даси — повідриваю вуха! — й увіпхнув у кишеню конверт з рахунками.

Хлопці стояли стіною позаду мене, тому в мені заграла хоробрість. Я викинув конверт на землю, а потім підскочив і наступив на ногу Вальдемара Р. з такою силою, що мій черевик аж затріщав.

— Ану відчепіться від мене! — гаркнув я і помчав додому.

На другому поверсі мене чекав тато. Ми пішли на четвертий поверх, відчинили наші двері й гупнули ними з усієї сили.

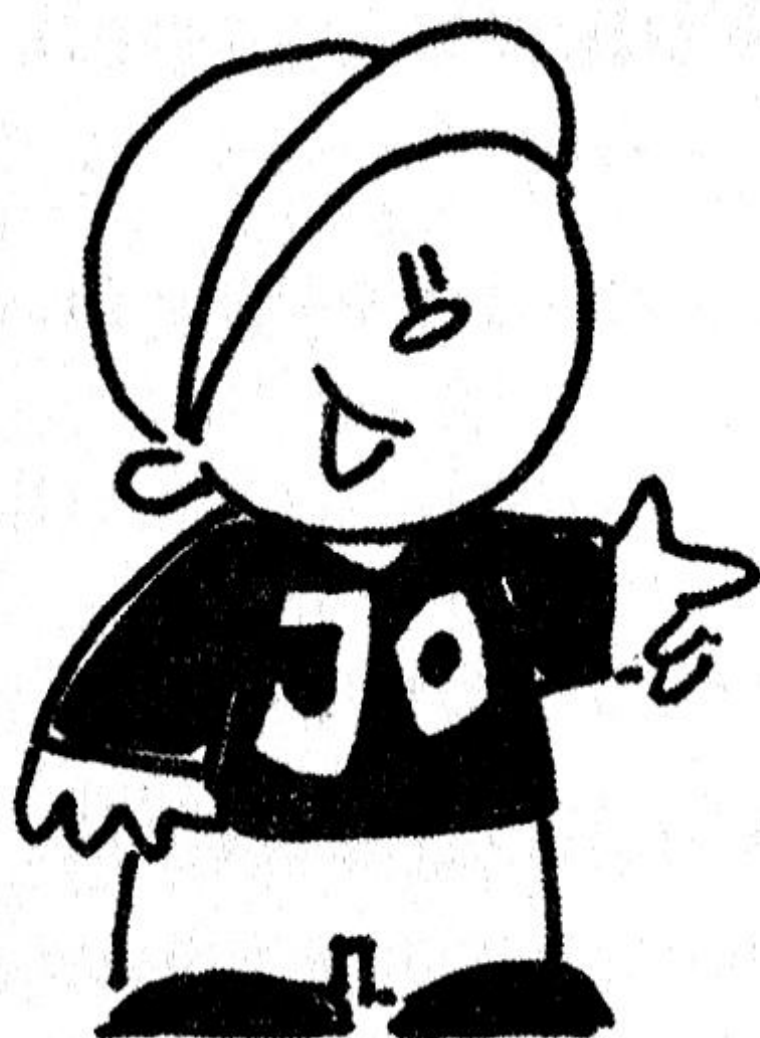
Мама визирнула з моєї кімнати, бо, коли ми пішли, вдома стало тихо і мамі не доводилося робити кар'єру у ванній кімнаті.

— Чого ви так гримаєте дверима? — здивувалася вона.

І врешті ми не витримали. Тато кинув ключі на полицю так, що з неї відлущилася фарба, і вибухнув:

— Сидить собі такий пан охоронець у своїй будці, за-
пихається запіканками й умисне задирає друзів Філіпека!

— Ага! А Гірека і тата переслідує з особливою жорсто-
кістю! — підтвердив я і став позаду татка.

РЕЦ МС АНТОНУ ПРО НАШУ ВУЛИЦЮ

*Про свою вулицю розкажу вам історію,
Це найважливіша з усіх територія!
Ти живеш в будинку чи в квартирі тулишся?
Та відкриєш двері — і уже на вулиці...*

Приспів:

*Вулиця наша муром поділена,
Як до друга йдеш — допитають по імені,
Але не здамося —
Ми не боїмося
Кожному знайому
Злісну охорону,
Що в штанях ховає грошеньят багато,
Що їм платить мама, що їм платить тато.*

*І хоч зазвичай тут у нас забави,
Але теж бувають невідкладні справи.
Часом і розправи.
Ви почули добре?! Це уже не вправи,
Я пишу реп для людей, але не для слави,
Я пишу реп для вулиці, поділеної муром,
Для району з камерами й охоронцем похмурим.*

Приспів:

Вулиця наша муром поділена...

*Не поділять нас ні мур, ані охоронці,
Гіреку й Філіпеку ще посвітить сонце.
Ми команда, ми сім'я, ми міцніші муру,
Якщо треба, то підемо ми на амбразуру!*

Приспів:

Вулиця наша муром поділена...

БІЙ ЗА ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТЕ ЛЮТОГО

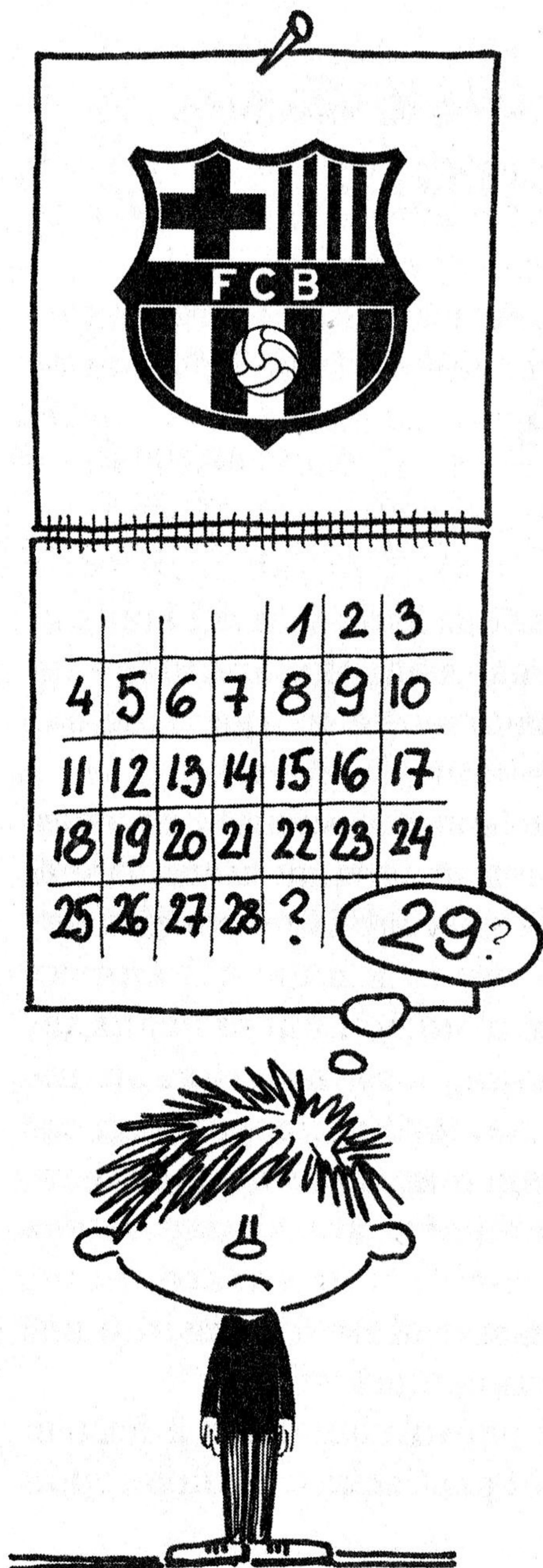

Я люблю свою маму, але вона страшенно мене образила. Вона вибрала для мене такий день народження, що аж плакати хочеться. Мого дня народження немає в календарі!

Я помітив це не відразу. Я був занадто малий, не знав, що таке календар і з чим його їдять. А батьки не поспішали розповідати мені, як занастали моє життя, народжуючи мене, не подумавши. Тепер, коли я нарешті виявив відсутність найважливішого дня в моєму житті, занадто пізно що-небудь змінити. Вероніка, моя жахлива двоюрідна сестра, сказала хлопцям з нашого мікрорайону, що я їх обманюю, бо святкую день народження в день ангела, вимагаю від них подарунки, а насправді ж я не народився в день ангела.

Ну, в кожній сім'ї своя погана вівця! Вона знає, що мій день народження не друкують у календарях!

Я помчав додому, щоб принести кишеньковий календарик і той, що висів на стіні над ліжком із прапором «БАРСЕЛОНІ».

— Ну! Покажи їм мій день народження! — добігаючи, гукнув я Вероніці.

А вона не показала!

В обох календарях був лютий, але в жодному не було мого дня народження — двадцять дев'ятого лютого.

— От я їм! Де вони ці календарі друкують! — розсердився Гірек.

— Не можна вірити всьому, що пишуть чи не пишуть, — втішив мене щербатий Нам. Тільки мудрий Блажеек не здивувався. Він сказав, що календарі хороші, але я народився в неправильному місяці. Лютий мав двадцять дев'ять днів, але пізніше той день видалили.

— Чому? — запитали ми хором.

— Я не впевнений, але, здається, це пов'язано якось із тим, що Земля обертається навколо Сонця. Але найчастіше, якщо щось зникає з книг, журналів і календарів, то це відбувається з політичних причин.

Я почувався дуже зле.

У мене з політичних причин забрали день народження? Але ж я дитина. По телевізору кажуть, що з політичних причин вбивають людей і фальсифікують вибори, але щоб забирати у дітей їхнє свято! Не вірю я в таке.

— Не переймайся, — втрутився Гірек. — Тато каже, що не можна звикати навіть до власного імені. Машину вкрадуть, будинок спалять, дружина покине, ім'я, прізвище і дату народження перекрутить комп'ютер. І тільки відбитки пальців залишаться вашими.

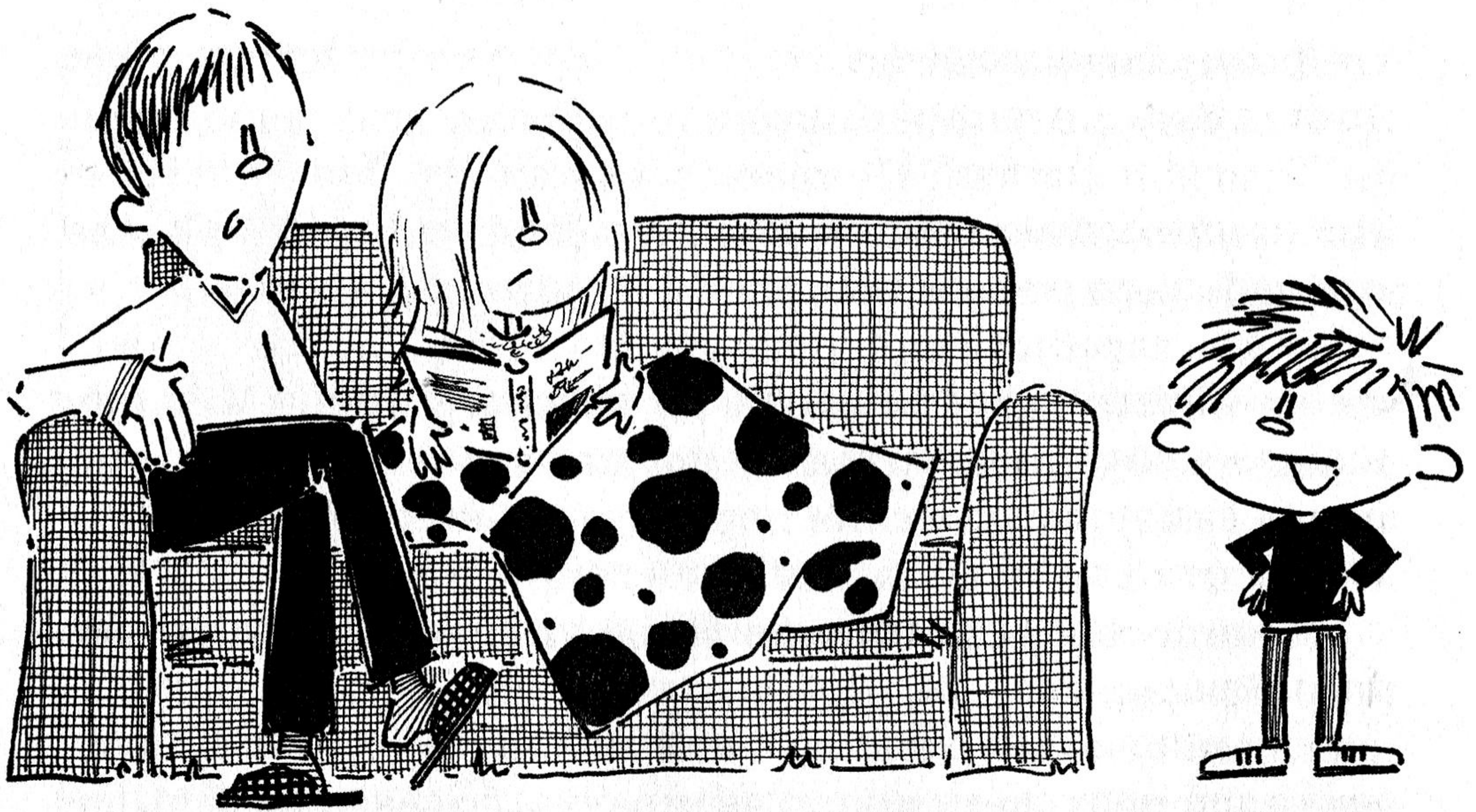
Мене це зовсім не втішило. Я відчував себе так, наче мене пограбував увесь світ, особливо політики і батьки. Одні викреслили день мого народження з календаря, а інші переконували мене, що я нічого не втратив, бо святкую день народження разом з іменинами, а це ж іще зручніше.

Може, комусь і зручніше, та не мені! Замість двох свят на рік у мене тільки однісіньке, і ніхто не дає мені вдвічі більше подарунків. А от Вероніка преспокійно збирає подарунки двічі на рік.

Я помчав до батьків. На щастя, це була неділя і я застав їх разом. Мама сиділа не у ванній, а у вітальні на дивані, притулившись до тата, а тато не курив цигарку на балконі, тому що там немає телевізора, а саме йшов футбольний матч.

— Чому ви народили мене двадцять дев'ятого лютого?! — поставив я простесеньке запитання. І відразу з виразу їхніх облич зрозумів, що їхня совість нечиста.

— Що трапалося, Філіпеку? — тато на мить відірвав погляд від екрана. — Ну хто так грає! Біжить, падає, навіть без м'яча. Змилюйтеся!

— Здається, що цей у білій футболці його подрізув. — Мама геть нічого не тямить у спорті, але раз на місяць вона дивиться матчі разом з татом. Я думаю, це для того, щоб тато не забув, що в нього є дружина.

— Запитую ще раз! — промовив я погрозливим тоном. — Батьки! Чому ви народили мене двадцять дев'ятого лютого! Цього дня немає в календарі!

Моя погроза подіяла. Вони обоє дивилися на мене так, ніби побачили свого сина Філіпека вперше.

— Такий день буває раз на кожні чотири роки... — зніжковіло пробурмотів тато.

Я взяв руки в боки і прокричав свої вимоги:

— Я не хочу день народження раз на чотири роки, я хочу, щоб він був щороку! За чотири роки всі хлопці з нашого мікрорайону будуть старші за мене на чотири роки, тому що їхні дні народження є в календарі! ...Я запитую

ще раз. Тільки скажіть правду. Чому ви народили мене двадцять дев'ятого лютого?!

Тато подивився на маму, мама подивилася на тата, і вони удвох подивилися на мене, наче два барани з вірша про барана та овець, які не можуть про себе подбати і тому вівчарки повинні їх стерегти.

— Філіпеку, я багато разів розповідала тобі про твоє народження. Ти знаєш про все, хвилинка за хвилиною, — першою почала мама. Так буває завжди, коли вони обоє не знають, що сказати власній дитині. — Я ніяк не могла вплинути на день твого народження. Я народила тебе, коли природа цього захотіла.

От ніколи я не повірю, що мама не мала ніякого впливу на що-небудь. Вона постійно каже татові, що ніхто не має права вирішувати за неї її долю. А мене переконувала, щоб я не дозволяв хлопцям з нашого мікрорайону приймати замість мене рішення про моє життя.

Я зрозумів, що мама щось крутить, — і почав атакувати:

— Як це — природа захотіла?! Невже її не можна обдурити? Гірек так само народився, але у нього день народження щороку! Вистачило того, що тато Гірека сказав мамі Гірека, щоб вона народила його в Новий рік, як годинник проб'є дванадцять, бо мер пообіцяв, що перша дитина, народжена в Новому році, отримає дві тисячі від мера! І Гірек

народився, як було потрібно! Він був першим! Він не міг ні говорити, ні ходити, але вже мав дві тисячі!

Я випалив це на одному подихові й відразу напав на тата:
— Ти теж не відкручуйся!

Тато вилупив на мене очі, як футболіст на порожні ворота.

— А що я міг зробити? — Він безпорадно розвів руками. — Твоє народження було таким чудом, що я від шоку аж захворів.

Теж мені, чудо! До нашої школи ходить аж вісімсот таких чудес! Їхні батьки змогли забезпечити цим чудесам, щоб вони народилися у звичайний день, а не у такий, якого немає!

— Філіпеку, я не приймав рішення про дату твого народження, — переконував мене тато.

Ага! Тобто я такий наївний!

— Було б достатньо сказати мамі: «Йоасю, якщо ти мене любиш, то народи Філіпека після півночі, а не до!» Ти що, тату, нічого не знаєш про силу кохання?!

Батьки знову подивилися одне на одного, як два барани.

— Мама Мауриція використовує силу кохання по сто разів на день, і в Мауриція знову новий автомобіль!

— Не знаю, — зізнався тато.

Мені було шкода, що в мене такі нерозумні батьки.

— Мама Мауриція з півроку повторювала татові: «Якщо ти мене любиш, Фридеріку, то купи мені новий автомобіль». І він купив! І ще він сказав, що зробив це завдяки силі кохання!

Я крутнувся на п'яті й зачинив їх у вітальні — нехай собі поміркують. А сам покликав хлопців, і ми зачинилися

у моїй кімнаті. З хлопцями прийшла Вероніка і песик Іриска з сором'язливою Марисею, тому що вони також живуть у нашому мікрорайоні, тільки Вероніка у дворівневій квартирі з ліфтом, а песик із Марисею у звичайній квартирі.

— У тебе несправжній день народження! Це так само, якби тебе не було! — знов завела своє нестерпна Вероніка, яка, на жаль, належить до моєї родини, і подивилася на мене так, наче я був прозорим.

І раптом усі їй повірили.

Спершу хлопці з нашого мікрорайону подивилися на мене так, наче я був прозорим. А потім і Марися подивилася на мене так, наче я був прозорим. Врешті навіть її лялька Барбі подивилася на мене, як на привида. Тільки песик Марисі виявився мудрим і продовжував дивитися на мене по-людськи.

Вони вдивлялися в мене так, доки їхні очі не почали сльозитися.

— Я є! Як хочете, то зараз вас ущипну! — прокричав я. Маурицій скривився.

— Це нічого не доводить.

— Як це не доводить?! Ти його бачиш чи не бачиш?! — Гірек першим став на мій захист.

— Я бачу, але це нічого не доводить! — наполягав Маурицій.

Серйозно!

Ми запитально подивилися на мудрого Блажеека.

— Маурицій правий. Наші очі передають мозку інформацію про те, що вони бачать, але саме мозок вибирає те, що він хоче нам показати. Таким чином, людина часто

не бачить того, що є, і бачить щось, чого не існує, — стурбовано пояснив Блажеек.

— Моя мама бачить привид своєї матері, — сказав Нам. Гірек також замислився.

— Мій тато після чотирьох пив нічого не бачить.

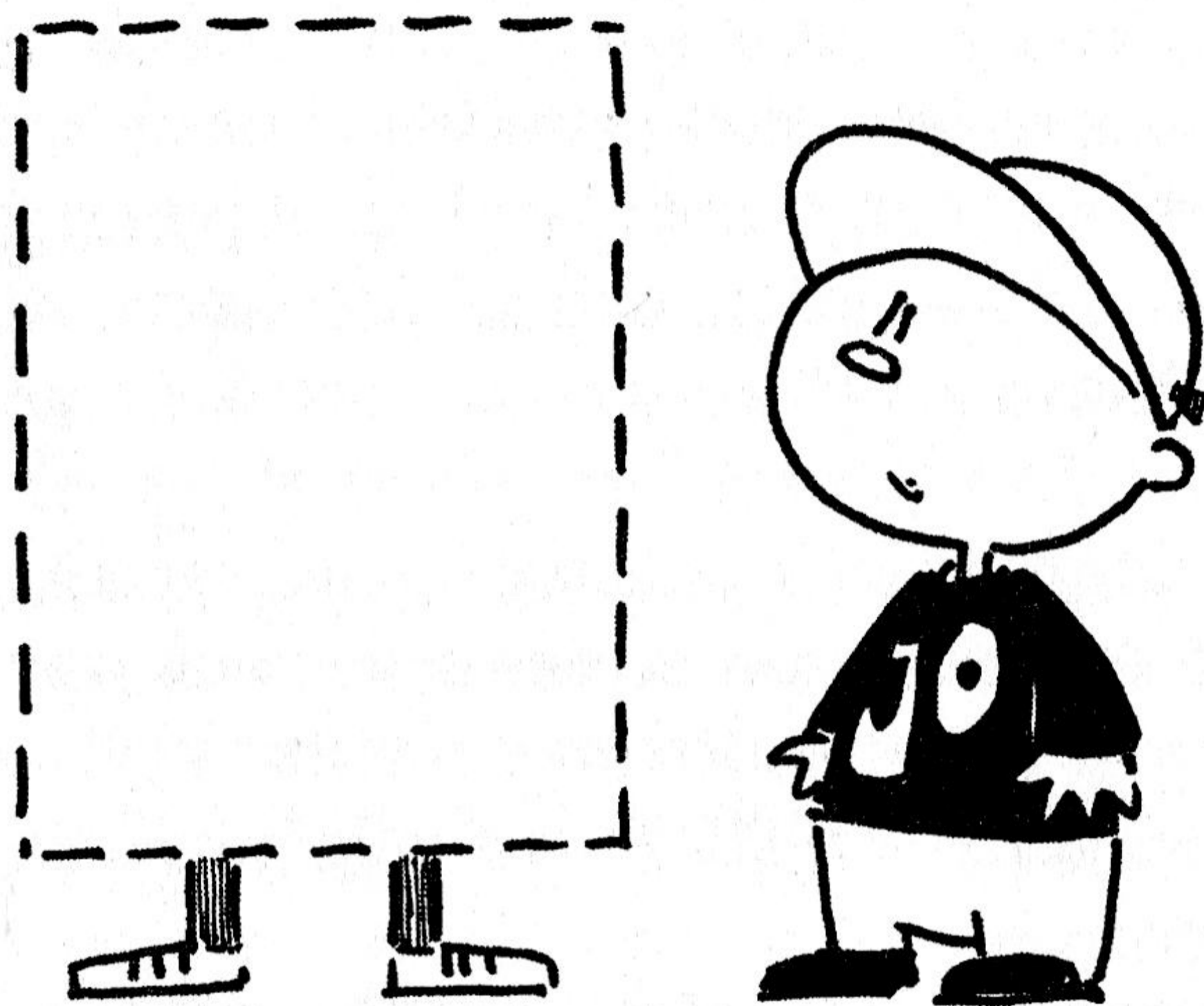
Зависла тривожна тиша, серед якої голос Вероніки прозвучав надзвичайно голосно:

— Тебе не існує! Тепер я єдина дитина в нашій родині! Урра-а-а! — вона заверещала від радощів і вистрибнула на моє ліжко.

От родинний хробак! І тут до мене дійшло: вона хоче отримувати всі подарунки, які отримав би я, якби мав день народження.

— Може, ми проголосуємо? — несміливо запитала бо-ягузка Марися.

— Чудова ідея! — похвалив її мудрий Блажеек, тато

якого керує нашим житловим комплексом і постійно голосує, а потім ходить сердитий, як оса.

— Я не буду голосувати! Ніколи! — забунтував Гірек. — Тато каже, що якщо хтось голосує, то після того завжди настає безробіття, відмінюють допомогу по безробіттю і треба йти працювати.

— Гірек, ти хоч іноді думай, перш ніж щось сказати, — начебто спокійно сказав мудрий Блажеек, але почав кліпати повіками так, як зазвичай робить, коли сердиться. — Тільки ті, хто занадто дурний, щоб прийняти рішення, утримуються від голосування.

— Я дурний?! — рывкнув Гірек і кинувся на Блажеека.

— Голосуємо! — загукала Вероніка, користуючись можливістю, що Гірек і Блажеек товчуть один одного кулаками. — Хто за те, що Філіпек все-таки народився, хоча його дня народження і немає в календарі?!

Вероніка видерлася на мою подушку, щоб дивитися на всіх звисока.

Я підняв дві руки. Бо все ж таки кому як не мені найкраще знати, чи народився я й насправді існую, навіть якщо деякі люди мене не бачать, бо мають замалі мізки, щоб мене побачити.

— За себе голосувати не можна! — вигукнув Нам, тато якого слідкує за всіма голосуваннями, оскільки він в'єтнамець і боїться, що поляки колись проголосують за те, щоб любити в'єтнамців або, навпаки, не любити, а він не буде про це знати і не встигне зібратися та виїхати звідси якнайдалі.

— Ти проти Філіпека! — зрадів гіперактивний Маурицій просто тому, що був гіперактивним, і накинувся на Нама.

— Хто ще проти?! — моя підступна нібито-сестра стрибала на моєму ліжку, як на батуті. — Я проти! — заверещала вона і підскочила до стелі.

Це було занадто! Я вичекав, шарпнув і зіштовхнув Вероніку з ліжка разом із ковдрою.

— Іриска! — зойкнула Марися, коли ковдра з Веронікою накрила бідного песика.

Я допоміг Марисі витягнути Іриску і стрибнув на Вероніку.

— Я народився?! Ану кажи негайно! — я б видавив із неї підтвердження, але цієї миті Гірек, борсаючись із Блажеєком, впав на мене і ми всі заплуталися в ковдрі. Маурицій і Нам також кинулися на ковдру і вже через неї «пригощали» один одного стусанами так, що аж курява стояла. Усе було б чудово, але мені не вистачало ковдри і,

крім того, не було з ким боротися. Гірек мав пару, Мауріцій мав пару, Вероніка лежала придушена під ковдрою, а Марися не билася, бо вона любить усі-усі створіння. Залишився тільки Антось.

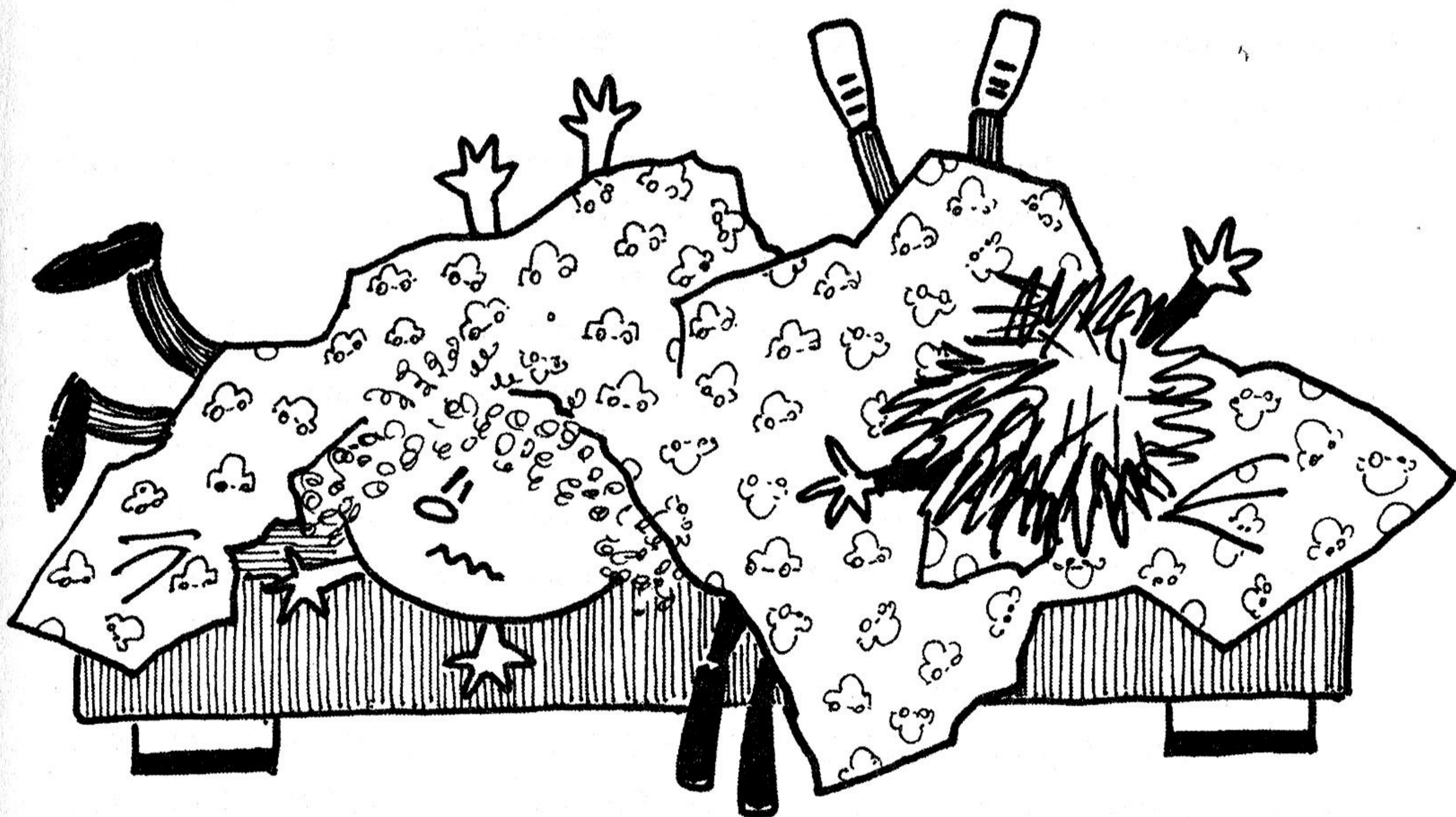
— Де цей хробак Антек?! — прохрипів я, про всяк випадок ображаючи Антося, бо я не був упевнений: за мене він чи проти.

У кімнаті було так гамірно, що я дійсно не знав, де він подівся. Однак, може, це мій мозок не хотів бачити його, хоч я і не був після чотирьох пив, як тато Гірека?

— Там, — вказала на нього Марися відірваною ногою ляльки Барбі.

Я озирнувся. Антек стояв біля дверей, корчив мавпячі міни і відчитував реп:

— Старий, тебе нема, ти зник з книжок, газет!..

Після слів «не народився» я скочив на нього разом із собакою Марисі. Стало ще краще. Маурицій розплакався, але це тільки тому, що глиняна скарбничка з монетами впала йому на голову.

Раптом двері відчинилися.

— Що ви робите? — мама не могла повірити в те, що побачила, тому навіть не підвищила голос.

— Вони б'ються за двадцять дев'яте лютого, — несміливо промовила Марися.

Тато стояв поруч із мамою. Він нічого не запитував, а мовчки нас розняв. Хлопці рушили додому, а Вероніка і Марися з Ірискою помчали до мами Мауриція, аби донести, що Маурицій сидить у нас, бо «заробив» скарбничкою по голові й стікає кров'ю.

Мати Мауриція добігла до пораненого Мауриція швидше, ніж Лео Мессі до м'яча, хоча вона важить зі сто кілограмів і їй бігати по сходах геть нелегко. Побачивши її, Маурицій заревів на весь голос.

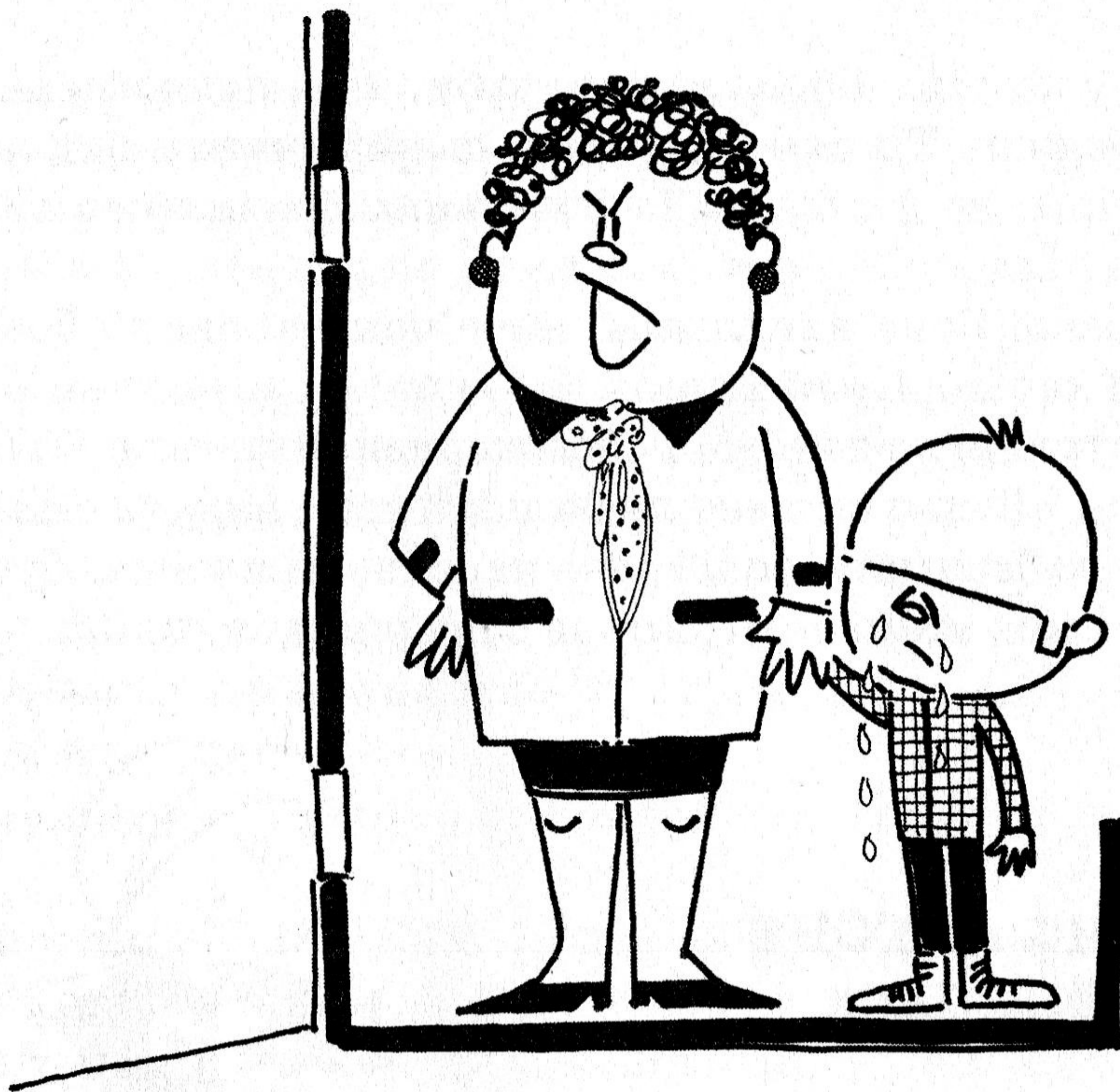
— Невеличка ранка, до весілля загоїться, — моя мама намагалася обійняти Мауриція, але його мама заступила його своїм тілом.

— Було б краще, якби ви присвятити більше часу своєму Філіпеку! Ця дитина абсолютно невихована, і це ще м'яко кажучи.

— Ви перебільшуєте! — мама стала на мій бік. І почала моргати так, як мудрий Блажеск, коли він гнівається.

Однак мама Мауриція не помітила, що моя мама моргає, як Блажеск, і вела далі:

— Я знаю жінок, які роблять кар'єру за рахунок сім'ї. Чоловік занедбаний, діти занедбані, а ніби-дружина

і ніби-мати бореться за права жінок і робить кар'єру. Це, пробачте, суперечить природі! Я теж жінка, але я нікого не уповноважувала боротися за свої права! І кар'єру я теж ніколи не планую робити!

Мама почервоніла, але промовила на диво спокійно: — А можна ви не будете вчити мене дбати про чоловіка і дітей? Я вас більше не затримую! — і вона гримнула дверима, не чекаючи, поки вся мама Мауриція вийде за поріг.

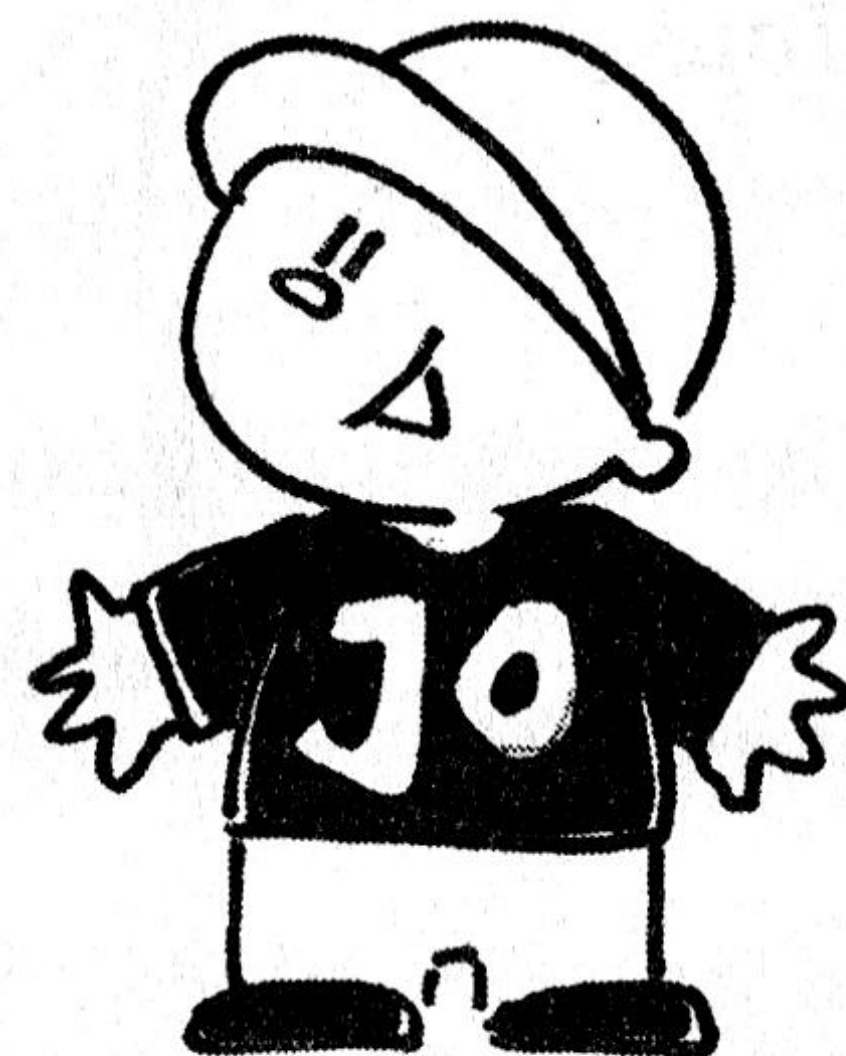
Двері відскочили від велетенських, як гімнастичні м'ячі, сидниць мами гіперактивного Мауриція і вдарили

мою маму по лобі. Вона зціпила зуби, але не показала, як їй було боляче. Тільки тоді, коли двері зачинилися, вона присіла там, де й стояла. Із розсіченої брови кров текла прямо на підлогу.

Серйозно! Вона виглядала, наче нокаutowаний боксер у ваговій категорії «муха».

Я притулився до неї. Ми обоє жертви мого тата. От сказав би він: «Якщо ти мене любиш, Йоасю, народи Філіпека першого березня», тоді і день народження у мене був би щороку, і моя мама не отримала б дверима по голові.

РЕЦ МС АНТОНУ ПРО ФІЛІПЕКА

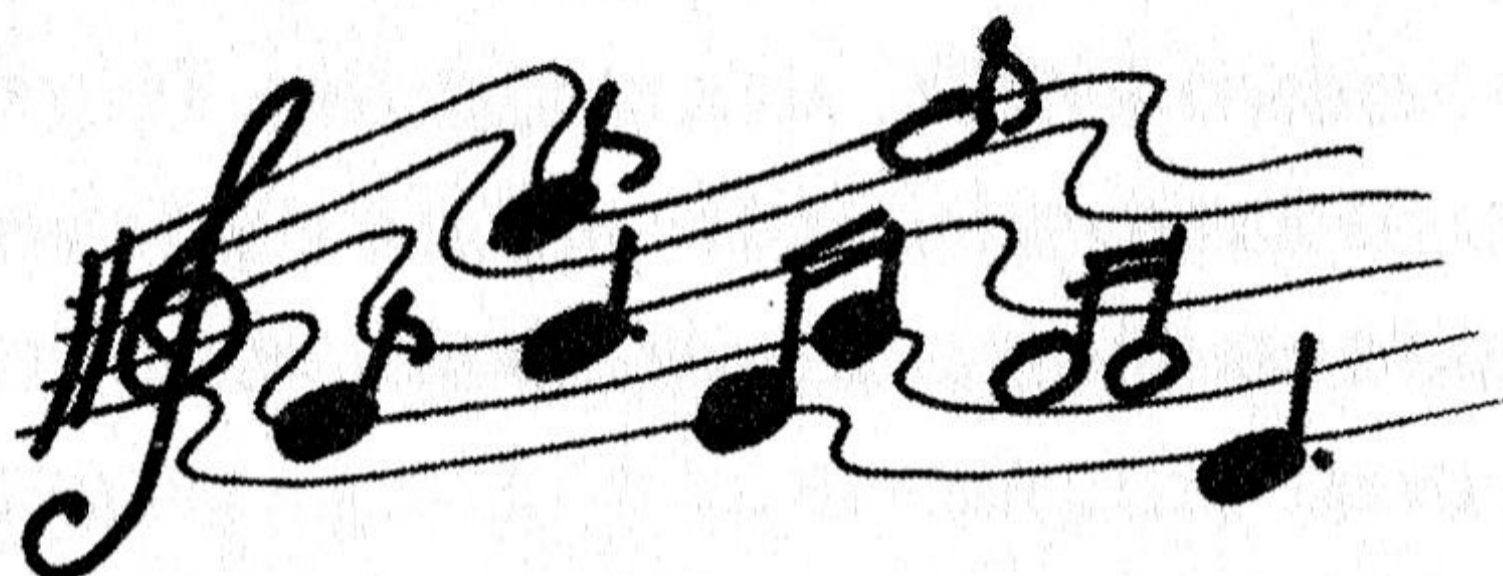
*Старий, тебе нема,
Ти зник з книжок, газет,
Не народився! Ну, буває не «везе»!
Ти, може, скажеш, що він там верзе?
В календарях — пільма,
Тебе ніде нема,
Хтось дні стирає крадькома.*

*Мінус один, а нам далі якось жити треба,
Коли за нас візьмуться — ми зникнемо до тебе!
Хтось день із року вивів — з політичних мотивів!
Тебе викреслили навіть зі шкільних архівів!*

*І що нам до того, вже нема нічого,
В цьому світі нічого не буває нового,
Ти доброго в цьому нічого не шукай,
Візьми себе в руки і з нами співай.*

*У нас є своя лавка і свій мікрорайон,
Ми зникнемо з паперів, але все це буде «йоу».
Давай руки вгору і кричи, ти ж знаєш:
 Треба жити,
 Треба жити!
Навіть коли зникаєш!
Йоу!*

СПІВАЄМО НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН З РОЗУМІННЯМ

Я надзвичайно люблю тата, він теж член нашої сім'ї і живе в нашому мікрорайоні. Шкода тільки, що часто їздить у відрядження. Але коли він повертається, стає дуже добре. Як тільки він заходить додому, мама гукає:

— Нарешті! Філіпеку, твій тато повернувся! Він дуже за тобою скучив!

— Невже? — дивується тато. І я вже знаю, що робити далі. Із вигуком: «Я дуже-дуже за тобою скучив!» я вибігаю із кімнати і кидаюся татові на шию. І з цієї миті для всіх, крім тата, настає спокій.

Потім приходить дідусь Збишек і теж вигукує: «Нарешті!», а потім бабуся Нюся приходить по дідуся Збишека і говорить своє «Нарешті!», тільки тихіше, ніж мама і дідусь.

Увечері мама готує смачну вечерю при свічках і вимагає від тата, щоб він надолужив згаяний час і повиховував мене, бо вона замість робити кар'єру цілий тиждень займалася мною. І з жалем додає, що цього тижня я замучив дідуся і точно замучив би бабусю, якби вона частіше

бувала дома, і що у моєму вихованні дуже багато прогалин.

Після цього вони виганяють мене з вітальні, тому я не знаю, що там відбувається. Гірек каже, що вони займаються сексом, бо при свічках займаються сексом. Без свічок також можна, але тоді треба чекати, поки в мікрорайоні закінчиться світло.

Але мені в це слабо віриться, бо мій тато не має сили на секс, навіть у темряві. Як тільки він приїжджає із відрядження, то відразу починає стогнати, що падає з ніг. Під час вечері він майже засинає, а мама йому погрожує, що одного чудового дня тато прокинетесь обличчям у тарілці, якщо не буде її уважно слухати.

Мені здається, що все-таки у вітальні вони вирішують питання, як би то повиховувати Філіпека, але вони настільки стомлені, що перш ніж щось вигадують, то вже й заснуть.

І добре, що вони засинають так швидко, бо це неправда, що я невихований. Я дуже вихований, і саме тому я потрапляю у халепи. Мене виховують усі: дідусь Збишек, бабу-

ся Нюся, бабуся Данута, моя мама, коли виходить із ванної кімнати, де робить кар'єру, тітка Ельжуня — сестра моєї мами і мама Вероніки, її другий чоловік — дядько Робертик, суперрозумна Вероніка, вчителі в школі, тренери, телевізор, інтернет, ігри, соціальні мережі, хлопці з нашого мікрорайону, сусіди, незнайомці, наша адміністрація і навіть охоронці, які тримають нас у житловому комплексі за парканом, як мавп у зоопарку. Іноді мене виховують навіть прибиральниці в будинку, листоноша, тато Гірека і мама Мауриція.

Тож вихователів у мене так багато, що тато навіть не може втиснутися в цю чергу, але коли він повертається з відрядження, то всі поступаються йому місцем і чекають результатів. Найбільше мені подобається, коли тато виховує мене на практиці. Але коли ми залишили без світла всю багатоповерхівку, тому що вбили цвях у стіну, не знаючи, що під штукатуркою проходять електричні кабелі, мама виховувала на практиці нас обох. Зрештою теж було непогано.

Найбільше мені подобається патріотичне виховання і виховання про секс. Тато надає перевагу патріотичному вихованню, бо сексуальне йому нецікаве. Крім того, він знає, що я у цьому і так занадто освічений. Нас вчили про секс у дитячому садку, по телевізору, про це пишуть у книжках, та й мама готова відповісти на всі мої запитання. Але я її не питаю — нудно слухати одне і те ж знову й знову: яйцеклітина, сперматозоїд, народження. Бе-е-е! Мама іноді як розійдеться, то говорить і говорить, мені аж зле стає. Я б радше не хотів знати, що людина походить із яйця, як якийсь викопний динозавр, з тією різницею,

що яйце без шкаралупи. На жаль, моя мама належить до «емансипованих жінок»¹, а емансиповані жінки хочуть, щоб їхні діти знали все про любов і смерть, бо це допоможе їм приймати свідомі рішення. Але коли я запитав, чи можу я вирішити, що я ніколи не помру, то, дзуськи, не можу!

Дорослі думають, що знають багато, але ж насправді вони нічого не знають. «Забули дитинство, здуріли на старість», — як співає репер нашого мікрорайону MC Antony, і я з ним іноді погоджуюся.

У тата я запитую про секс, тільки щоб посміятися. Іноді я також запитую дідуся Збишека.

— Дідусю, а що ти знаєш про секс?

— Внучку, для цього потрібно мати залізне здоров'я, — зітхає дід.

— Чому? — знову запитую я.

А дідусь мені:

— Внучку, а ти домашнє завдання вже зробив?

Тато навіть от стілець не каже. Він одразу переключається на іншу тему виховання. Нещодавно переключився на національний гімн, бо наша вчителька, пані Сандра, затялася, що ми повинні його знати.

— Ти вивчив його нарешті? — запитав тато, щоб не говорити про секс.

¹ Таких, що мають рівні права з чоловіками в суспільному, трудовому, сімейному житті.

Тато не знає, що дідусь Збишек завжди вчить мене співати гімн, коли надходить його черга мене по-виховувати. Дідусь розповів мені, що наша сім'я протягом десяти поколінь веде боротьбу за Польщу, переносючи героїчні поразки, і мене це теж чекає. Боротися за Польщу без національного гімну ніяк не можна. Його співали навіть перед битвою під Грюнвальдом¹, тільки в релігійній версії. Моя родина боролася за Польщу під Грюнвальдом, і тому щороку ми їдемо туди з дідусем, щоб подивитися, як наші розбивають хрестоносців.

Дуже цікаво, звідки насправді з'явилися хрестоносці, бо ж ніде немає такої країни. Дідусь сказав, що це були німці й решта світу. Я перевірів в атласі — і тільки Швейцарія має хрест на гербі, але навіщо моя родина билася зі швейцарцями? Треба було відправити переговорників і домовитися. Я не буду бити ні швейцарців, ні решту світу. В інтернеті в мене є друзі з усього світу, ми всі любимо «БАРСУ», то чому я повинен з ними боротися?

Про хрестоносців я жартував: насправді я знаю, звідки вони взялися, але мій дідусь не знає, що я знаю, і з цього приводу кумедно на мене сердиться.

¹ Битва 1410 р., коли Королівство Польське і Велике князівство Литовське розбили Тевтонський орден.

Поляки виграли битву під Грюнвальдом, а тому після битви мали все переграти, щоб усе-таки зазнати героїчної поразки. У дідуся Збишека пунктик на героїчних поразках поляків. Й історію Польщі він знає краще, ніж секс. Тільки при батьках він не багато розводиться на цю тему, бо вони сердяться.

— У твоїй версії історії самі лише трупи! Філіпека треба вчити жити, а не помирати! Він повинен перемагати і радіти навіть найменшим перемогам! — кажуть вони.

У таких випадках дідусь на хвильку замовкає, а потім бурмоче собі під ніс:

— Вас один чорт зрозуміє!

А я не розумію ні батьків, ні дідуся. Очевидно, відсутність розуміння — це у нас родинне.

Коли тато запитав мене про гімн, я заспівав два куплети і чекав, що буде далі. У вітальню зазирнув дідусь Збишек, який укотре розлучається з бабусею Нюсею і тому частіше сидить з нами на четвертому поверсі, ніж удома на першому.

— Чого це у вас тут так патріотично? — запитав він.

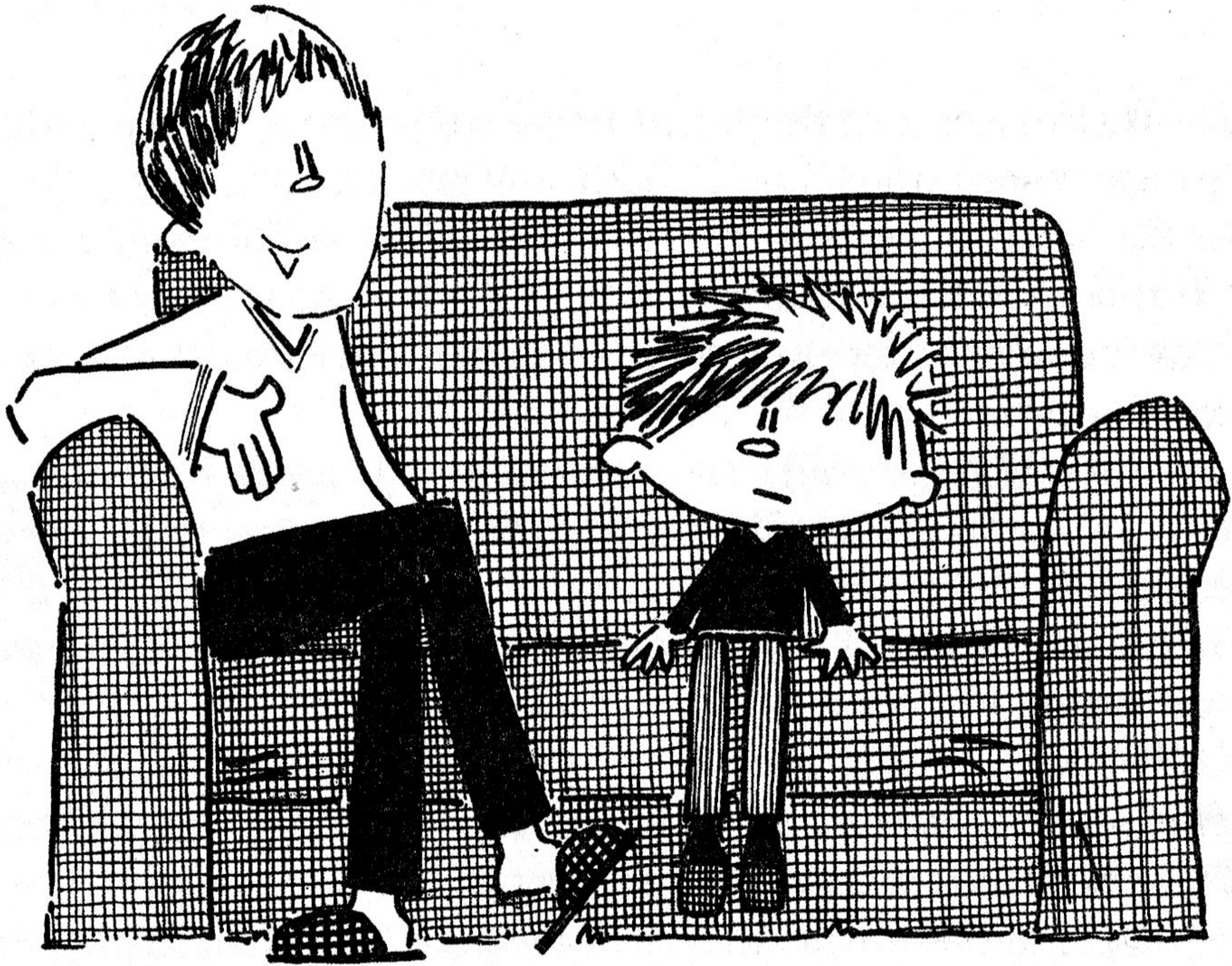
Мій дідусь завжди відчуває, коли у нас патріотичний настрій, тому що він патріот, але ображений іншими патріотами. Він сам мені так сказав.

— Тато виховує в мені поляка! — пояснив я.

— Твій тато? Навіть не уявляю! — єхидно перепитав дідусь.

«О, зараз посваряться!» — зрадів я.

Бабуся Нюся розповідала мені по секрету від тата й дідуся, що дідусь Збишек не може пробачити батькові його «життєвий шлях». Тато колись вивчав історію, а тепер

працює в німецько-російській корпорації, їздить по всій Польщі і продає екологічні септики¹ й труби.

— Співати може навіть тупий фанат, — тато дорікнув фанатам у тупості й крадькома зиркнув на дідуся. — Найважливіше, Філіпеку, — розуміти, про що співаєш. От скажи мені, що означає «Не загинула ще Польща, поки ми живемо»?

О-о, з дідусем ми цього не обговорювали. У школі нам також про це нічого не казали. Я зітхнув і вирішив добре подумати, щоб не відповідати не подумавши, як вимагає наша вчителька.

«Дідусь також має жити, щоб Польща не загинула?» — запитав я себе подумки.

¹ Частина споруди для очищення стічних вод.

— Якщо дідусь знову стане на кабель під напругою, то що стане з Польщею? — запитав я.

— Теж мені велике цабе! — нетерпляче процідив тато.

Дідусеві теж урвався терпець, і він накричав на тата, що той невихований і називає його — старого батька і поляка — «цабе» і морочить Філіпеку голову.

На це тато відповів, що якщо він і не вихований, то це провина дідуся, який ніколи не займався сином у дитинстві, а лише плів інтриги, роздруковував газетки і копав яму владі доти, доки не викопав настільки глибоку, що сам у неї впав і потрапив до списку неблагонадійних осіб.

Я нічого не зрозумів з того, що тато сказав дідусеві, але це було весело, коли мій тато сперечався зі своїм татом.

— Філіпеку, чому ви так кричите?! — перебила мене мама.

Я зазирнув у ванну, де вона працювала на ноутбуці.

— Ми кричали, що Польща не загине, бо живу я, тато і дідусь!

Мама відірвалася від клавіатури. Здавалося, що вона задумалася.

— Чому ви не врахували жінок?

— О, обізвалася феміністка! — буркнув дідусь, який любить маму, але не любить те, що моя мати не дозволяє йому курити в будинку, а виганяє на балкон.

— Усюди всіх має бути порівну: половина жінок і половина чоловіків. Так по телевізору казали! — я вирішив стати на захист мами, але тільки мами, а не всіх жінок, бо тоді я мав би захищати і жахливу Вероніку, і тітку Ельжуню.

Той факт, що я захищаю жінок, дідусю геть не сподобався.

— Ти чуєш, хто виховує твого сина?! Телебачення! Найпаскудніше базікало! — сказав татові дідусь, тицьнувши пальцем у мене так, наче це я був тим «найпаскуднішим базікалом».

Точно залишиться синяк. Завжди залишається — таке вже в мене тіло.

Дідусь витягнув із кишені свій пульт, із яким не розлучався, й увімкнув наш телевізор.

— О, подивися-но на своє телебачення! — сказав він і зробив гучніше, бо говорили про якогось мера міста, який брав хабарі і по якого прийшла поліція, а він сказав, що він не винен і що це очевидна змова певних служб.

— Тату, не морочте моїй дитині голову і вимкніть телевізор, — мій тато попросив свого тата, ну тобто дідуся Збишека. Але дідусь не вимкнув, бо вже показували якогось чоловіка із відрізаним членом і лікаря, який йому цього члена пришив.

— Дідусю, а що таке член? — запитав я. Я щось не міг пригадати, хоч у мене й відмінна пам'ять і я можу повторити все.

Дідусь переключив на інший канал.

— Ну... Якщо коли-небудь, не дай Боже, вступиш до якоїсь партії, то будеш її членом. А якщо тебе звідти виженуть, тобі відріжуть доступ до корита. Розумієш?

— Ні. Але я не вступатиму до партії, — пообіцяв я.

— Філіпеку, член — це одна з багатьох назв пісюна, — пояснив тато.

— Одна з багатьох? А скільки ж їх усього? — запитав я, щоб дізнатися їх усі.

Наша вчителька вимагає, щоб ми знали якнайбільшу кількість слів, могли використовувати їх у розмові і правильно записувати без комп'ютера. І щоб ми не коментували її вимоги ні у Фейсбуці чи інших соціальних мережах, ні у репах, що складав MC Antony.

І це зрозуміло, бо важко використовувати в бесіді слова, яких ти не знаєш.

На жаль, я не почув, скільки назв у пісюна. Ті, у телевізорі, говорили занадто голосно. Тато навіть себе не чув, а тому роздратувався, схопив пульт і вимкнув телевізор.

Дідусь нахмурився, увімкнув картинку і встановив гучність на повну лінійку на екрані.

Врешті до вітальні прибігла мама.

— Я працюю! — перекричала вона тих, що у телевізорі, схопила пульт дистанційного керування з рук тата і вилетіла з ним у ванну, зачинивши двері.

Дідусь хмикнув, закашлявся і вимкнув телевізор.

— Ай, вчіть уже свій гімн, — сказав він досить ввічливо і тихенько почимчикував на перший поверх до бабусі Нюсі, яка його колись замучить до смерті за ходіння в кіно, театри та їзду на велосипеді.

Пополотнілий тато сидів на дивані, аж подушки за ним позападали.

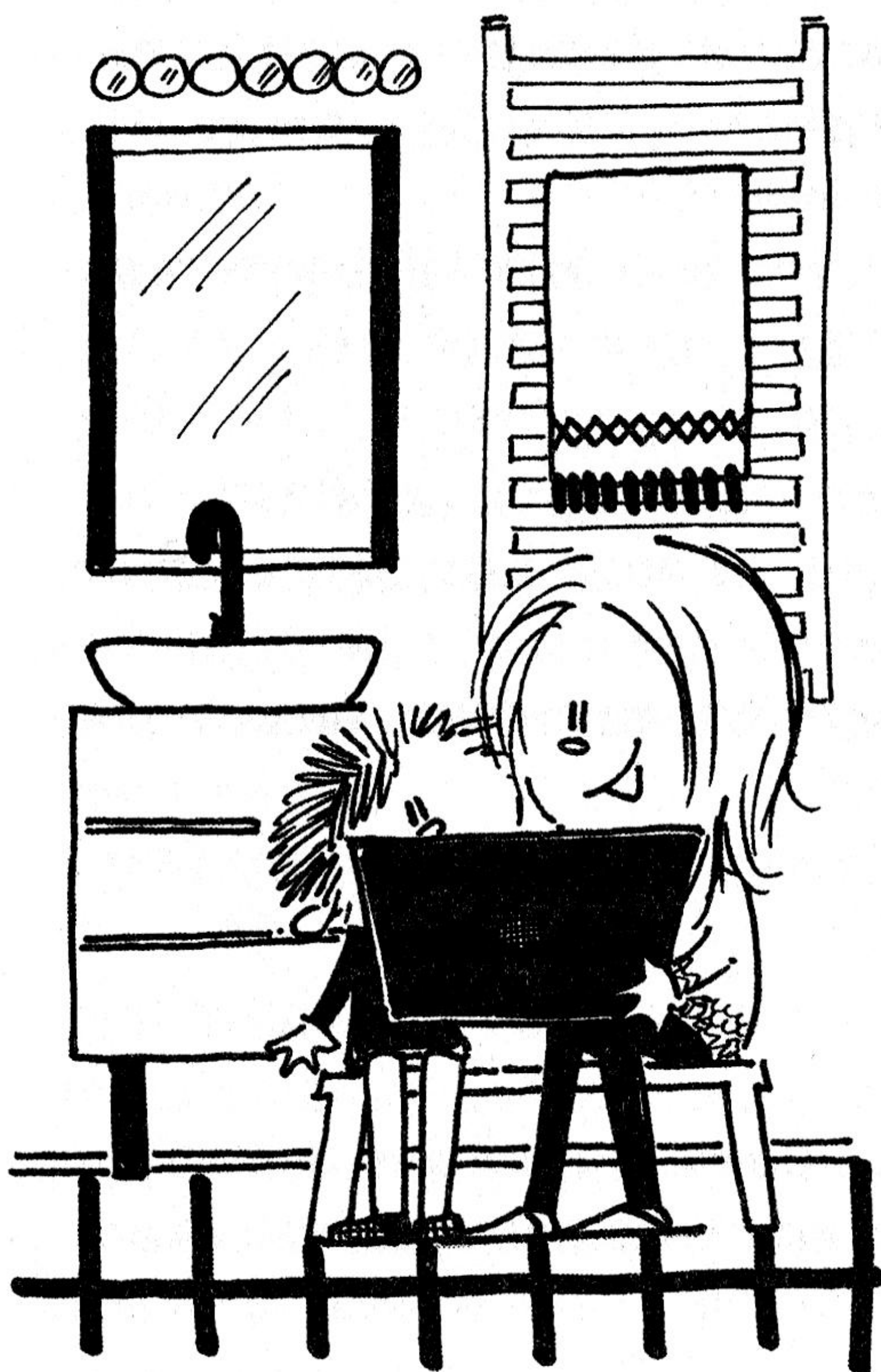
— Далі: «Що чужа забрала сила, шаблею вернемо». Розумієш, Філіпеку?

А от саме це нам колись пояснював тато Гірека, то було дурнувате пояснення, але доволі смішне, тому я, не замислюючись, повторив:

— Якщо хтось у нас забере автомобіль, смартфон, телевізор, наш велик і бляшанки з-під пива, то ми на них напустимо гангстерів-ультрас! Свої руки бруднити ми не будемо! Тату, а якщо заберуть комп'ютер, це те ж саме?

Я жартував. Мені хотілося розсмішити тата, але не вдалося. Він подумав, що це я серйозно. Він опустився ще глибше в диванні подушки і замовк. Потім він раптом підвівся, одягнувся і промовив:

— Знаєш що, Філіпеку, зараз просто навчися співати. А над розумінням слів ми попрацюємо, коли я повернуся із наступного відрядження.

І вийшов покурити.

А що я таке сказав, щоб тікати від мене до цигарки? Я розізлився. «Не буду я співати національний гімн без розуміння!» — вирішив я собі.

Я постукав у ванну. Мама відчинила мені, поцілувала разів з десять, показала на ноутбуці сайт своєї нової компанії, у якій відповідала за зв'язки з громадськістю. Мені навіть стало добре. Компанія торгує з цілим світом, продаючи свої скріпки та інше канцелярське приладдя. Мама вигадала рекламний

вислів: «Скріпи цілий світ!», а художник намалював Землю, огорнуту ланцюжками зі скріпок.

Я сказав мамі, що подібний ланцюг висить у нашому житловому комплексі. Охоронці повісили його між своєю будкою і стендом, щоб ловити Гірека і хлопчаків, які живуть на волі і знають код до хвіртки, як вірш про Пані Осінь.

Мама подивилася на мене з сумом, потім видалила зі сторінки своєї компанії планету Земля, ланцюг зі скріпок і свій пароль.

— Над цим ще треба подумати, — зітхнула вона.

Я зрозумів, що тут мені нічого не перепаде. Мама не має часу вчити мене розумінню національного гімну. Залишилися тільки дідусь Збишек і бабуся Нюся, бо до тітки Ельжуні з цією справою я точно не піду. Вона і так має проблеми з розумінням свого другого чоловіка. Зрештою, першого вона також не зрозуміла і тому з ним розлучилася. Її другий чоловік, дядько Робертик, непоганий. Він колись мені обіцяв, що одного чудового дня ми підемо разом з ним до дівчат. А тітка знову і знову повторює: «Я не розумію, чого йому бракує! Не розумію».

Що вона робила в школі, якщо має такі труднощі із розумінням?

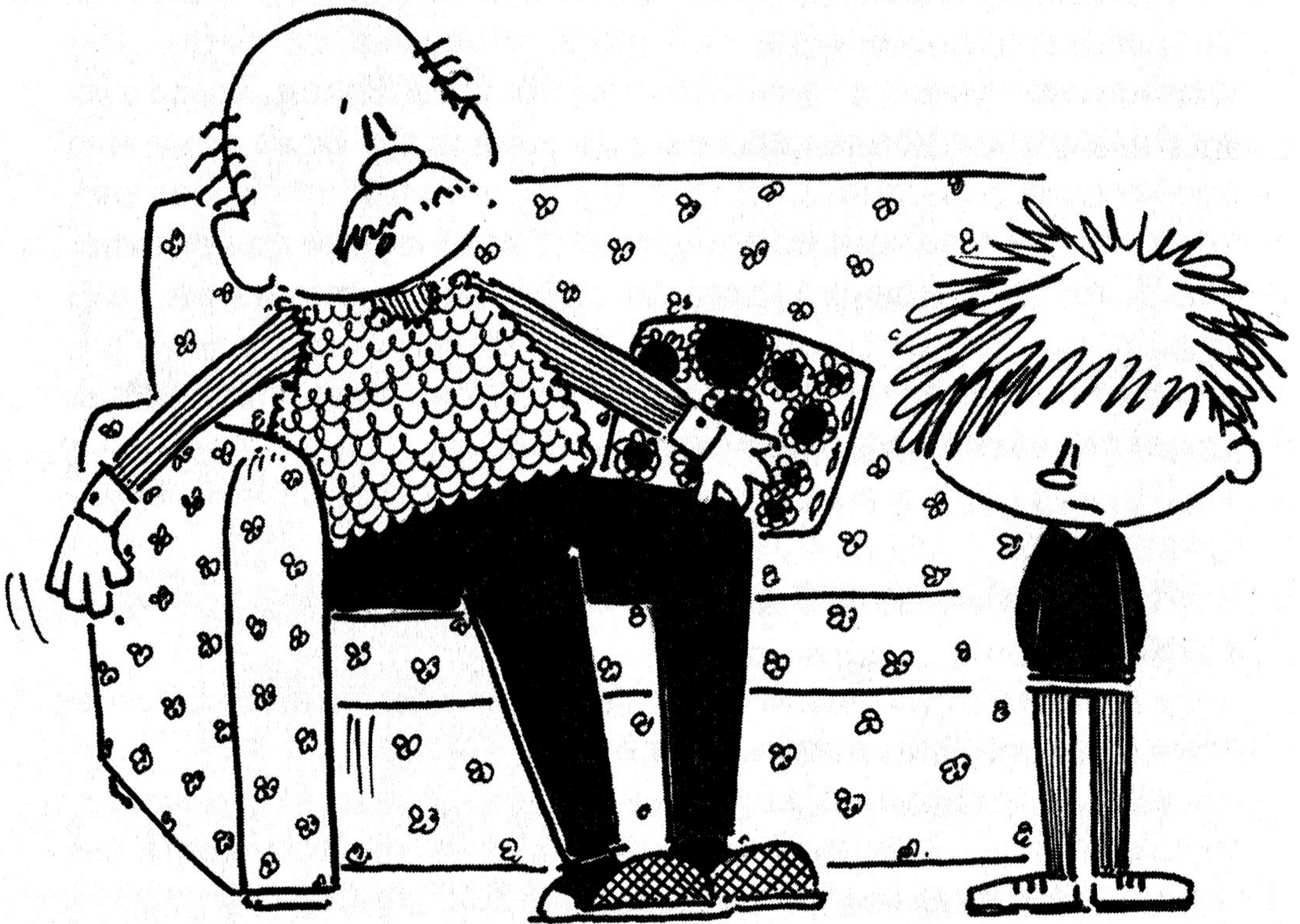
Я забіг до бабусі й дідуся. Бабусі Нюсі знову не було вдома.

— Вона пішла на заняття самооборони для зрілих жінок, — повідомив дідусь Збишек.

— Але ж бабуся нікого не вдарить, навіть якщо вміти це робити, — втішив я його і запитав про другий рядок гімну, «Що чужа забрала сила, шаблею вернемо».

Дідусь дуже зрадив почути, що для мене настільки важливий національний гімн. Він пояснив, що в цьому рядку йдеться про те, що ми, поляки, шаблею заберемо у ворогів Польщу. І що за Польщу варто битися. Завжди, без винятку!

— За неї бився твій прапрадід, прадід, я, твого батька пропустимо, бо це нездале покоління. Найважливіше, що ти також будеш боротися за Польщу. Закарбуй собі це в серці, хлопче. Наша сім'я має глибоке патріотичне коріння, пам'ятай про це!

Своєю серйозністю дідусь справив на мене особливе враження. Тільки через деякий час я зважився запитати:

— Дідусю, то у нас є шабля?

У відповідь на це дідусь упав на диван точно так само, як кілька хвилин тому це зробив тато.

— Філіпеку, але ж тут йдеться не просто про шаблю. Як той тато вчив тебе розуміти гімн, що ти нічого так і не зрозумів?!

Дідусь розвів руками, а я опустив голову. Невже я успадкував нерозуміння від тітки Ельжуні?

А поговорю-но я з хлопцями з нашого мікрорайону.

Антось і хлопці пристосували національний гімн до нашої реальності, і тепер він для мене став більш зрозумілим.

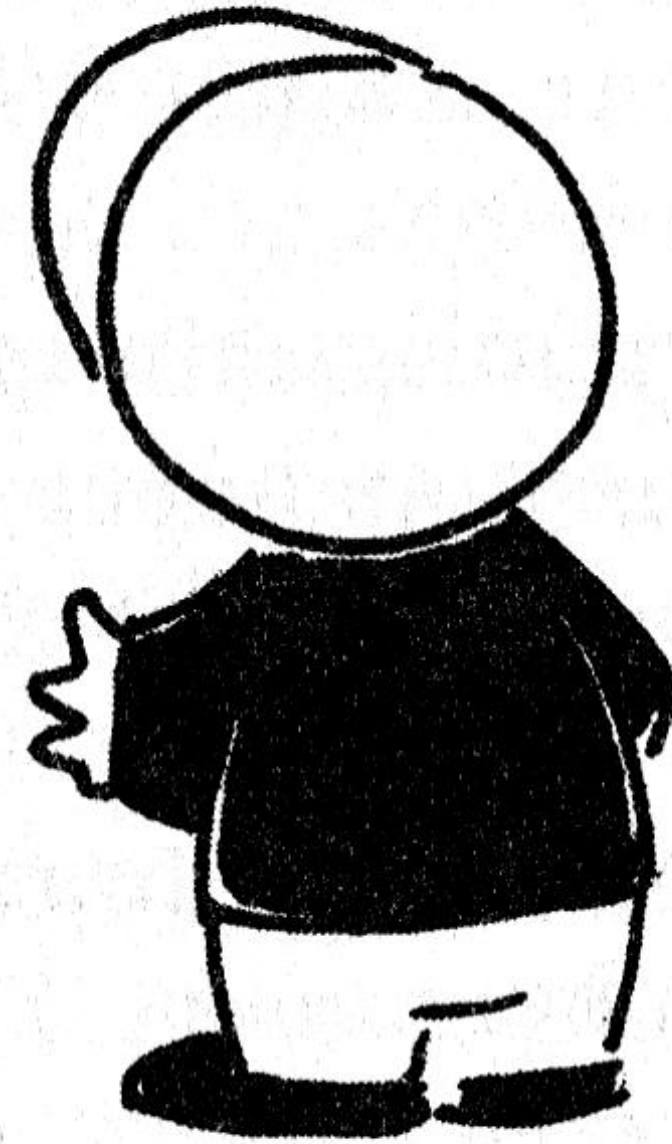
РЕП МС АНТОНУ І ХЛОПЦІВ ІЗ НАШОГО МІКРОРАЙОНУ ПРО НАШ КАВАЛОК СВІТУ

*Якби у нас забрали лавку і стіну
Чи хтось нам за паркан оголосив війну,
То це б не означало те, що ти один,
Бо тут ти є своїм — мікрорайону син.
Бо наш район — не просто місце, це — життя,
Бо наш район — це також реп, і почуття,
Сусідів наших сні,
І наші пацани,*

*Бо днями млистими
Тут не туристи ми,
І не шукаємо чужої сторони,
Йоу!*

*Та якщо мікрорайон
Нам захистити треба,
Ми відстоїмо на смерть
Наш кавалок неба...*

ЗНАЙОМСТВО З СУСІДАМИ

Я волів би любити всіх членів моєї родини, але Вероніку я все ж таки не люблю. Вона живе в нашому мікрорайоні і є моєю двоюрідною сестрою, і, ніби цього недостатньо, вона ще й ходить зі мною до одного класу. Я лишень пчихну на уроці, а у мене вдома вже про це всі знають, тому що вона на мене доносить. От кенгуриця! Вона двічі виграла шкільний математичний конкурс «Кенгуру», а чваниться з цього приводу так, наче виграла живого динозавра чи амурського тигра вимираючого виду.

Я на неї жалюся, але мене ніхто не розуміє, навіть бабуса Нюся. Тільки дідусь Збишек мені співчуває. Його двоюрідний брат зводив на нього наклепи цілих десять років.

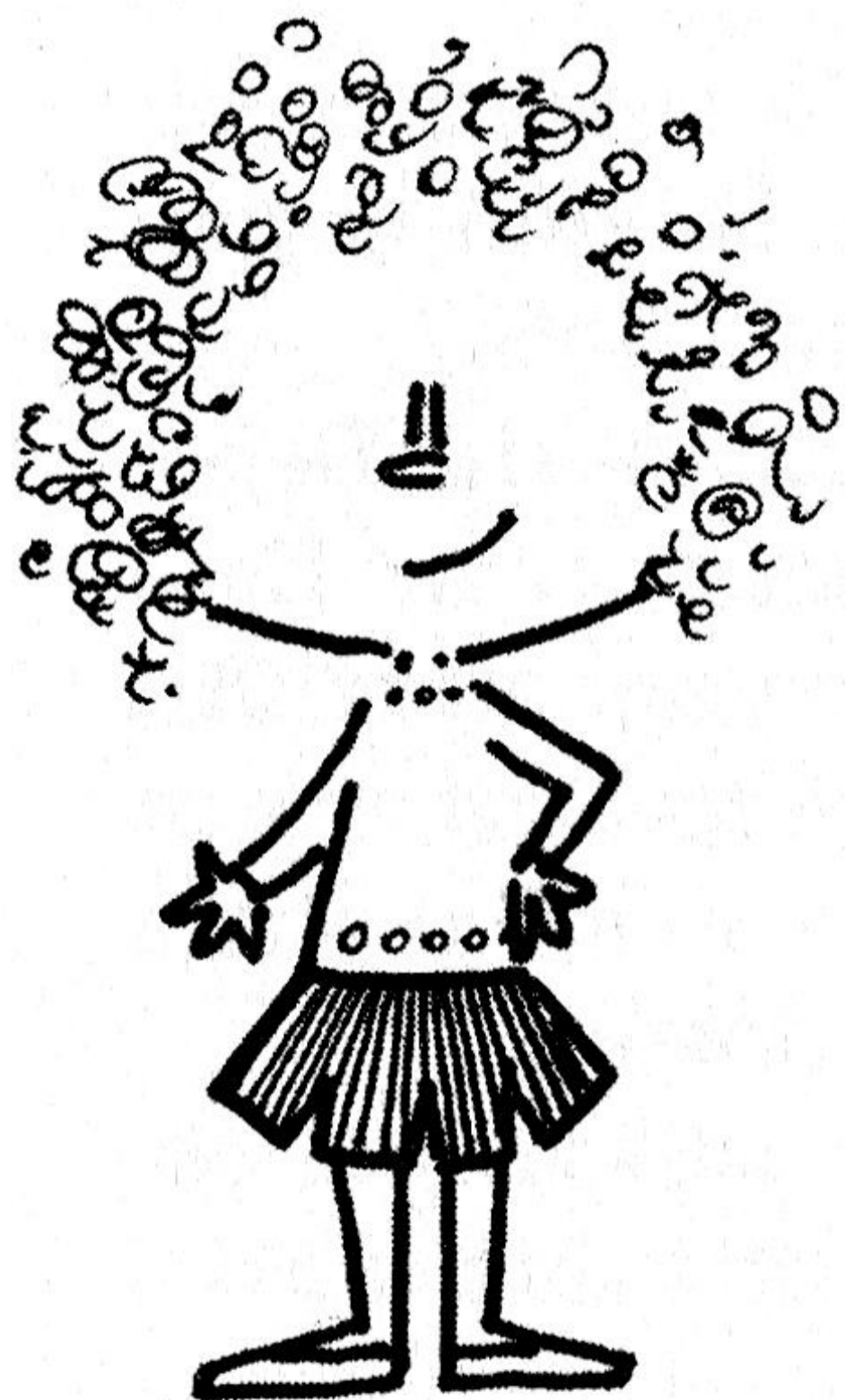
— Завжди слідкуй за тим, що ти при ній говориш. Сімейний конфлікт — то найбільше нещастя. Колись встромить тобі ножа в спину, — попереджає мене дідусь.

Я думаю, що це буде швидше пилочка для нігтів. Вероніка має у своїй кімнаті власний салон краси, тітка Ельжуня дала їй усе, навіть накладні вії та штучні нігті. Дівчата їй заздять і не надто її люблять, але приходять до неї малюватися. Дідусь Збишек каже, що тітка Ельжуня має не тільки штучні нігті, але й штучний мозок.

— Замість того щоб купити Вероніці математичні головоломки, вона придбала для неї набір лаків для нігтів! От пустоголова! Те, що Вероніка така здібна, — справжнє диво, — додає він.

Можливо, здібна, а може, у неї штучний інтелект. Хіба ж може дитина, у матері якої проблеми з розумінням свого чоловіка, як-от у тітки Ельжуні, знати, що таке тангенс і котангенс? А Вероніка знає!

А я от не знаю, що таке тангенс і котангенс, і це дійсно диво. Блажеек каже, що ми живемо у світі, де інформація нападає на людей. У школах у наші голови напихають багато інформації, вмикаю телевизор — інформація, інтернет — інформація, визирнув у вікно і бачу рекламу, на якій — інформація, на зупинках, на парканах, на автобусах, у книгах і журналах, на дверях у хлопчачому туалеті, на стіні чоловічої роздягальні, на стадіоні, і ще на стіні Гірека, яка навпроти дитячого майданчика: інформація, інформація, інформація! Треба дуже постаратися, щоб чогось не знати і запам'ятати тільки те, що людині потрібне.

ВЕРОНІКА

ІРИСКА

МАРИСЯ

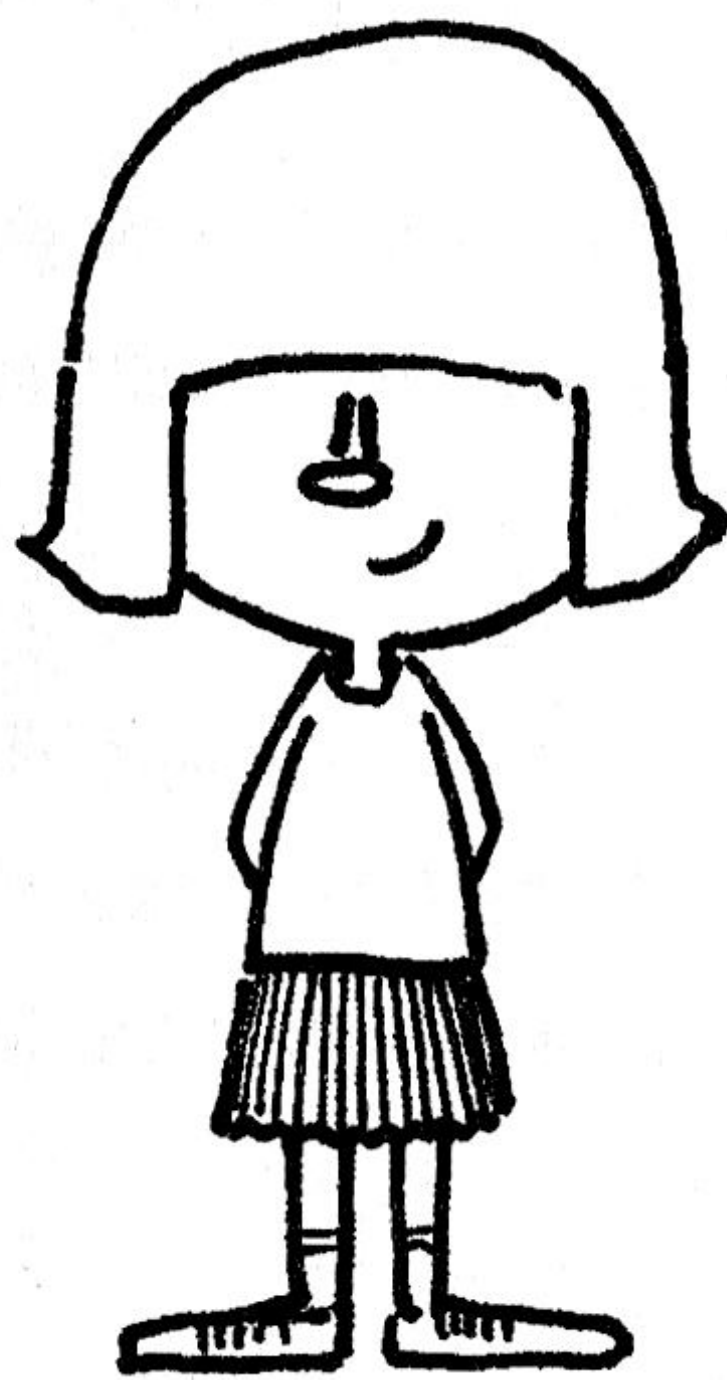
ЗОСЬКА

Але в будь-якому разі у нашому загородженому житловому комплексі з відеокамерами мешкаємо не тільки я і хлопці — дівчата тут також живуть. Вероніка, Марися — та сором'язлива дівчинка, що має пса Іриску, і веснянкувата Зоська, Каська, Олівія — сестра Мауриція, ревун з п'ятої квартири нашої багатоповерхівки, який насправді є двотижневою дівчинкою на ім'я Аурелія. Ми в їхні справи не втручаємося, ну хіба тоді, коли вони займають перед нами кращі місця у скейт-парку або нашу лавку біля стіни Гірека, на якій записані бридкі слова.

Здібні й не дуже здібні дівчата мало чим між собою різняться. Вони всі страшенно голосно пищать, займають усі гойдалки, носять із собою ляльок чи, ще частіше, лялькових тварин. З ними важко гратися, бо вони хочуть гратися тільки в дочки-матері, ексклюзивні інтерв'ю

КАСЬКА

ОЛІВІЯ

АУРЕЛІЯ

чи ексклюзивні модні покази. Але іноді, коли дорослі проганяють нас від комп'ютера і ми не знаємо, чим зайнятися, ми таки граємося з дівчатами. У нас є цікава смуга перешкод. Будівельники переробляють наш дитячий майдан на дитячий майданчик, щоб збудувати ще один паркінг. Але у них це йде дуже повільно, що нас безмежно тішить. На дитячому майданчику лежать бетонні круги, металеві труби та бруківка. Тут можна грати в хованки, якщо б комусь хотілося грати в хованки. Але нам не хочеться. Коли нас відганяють від комп'ютера, ми настільки стомлені, що не маємо жодного бажання гратися. Блажеєк каже, що це не втома, а «болісний перехід з Інтернету в реальність, іншими словами — шок від реальності».

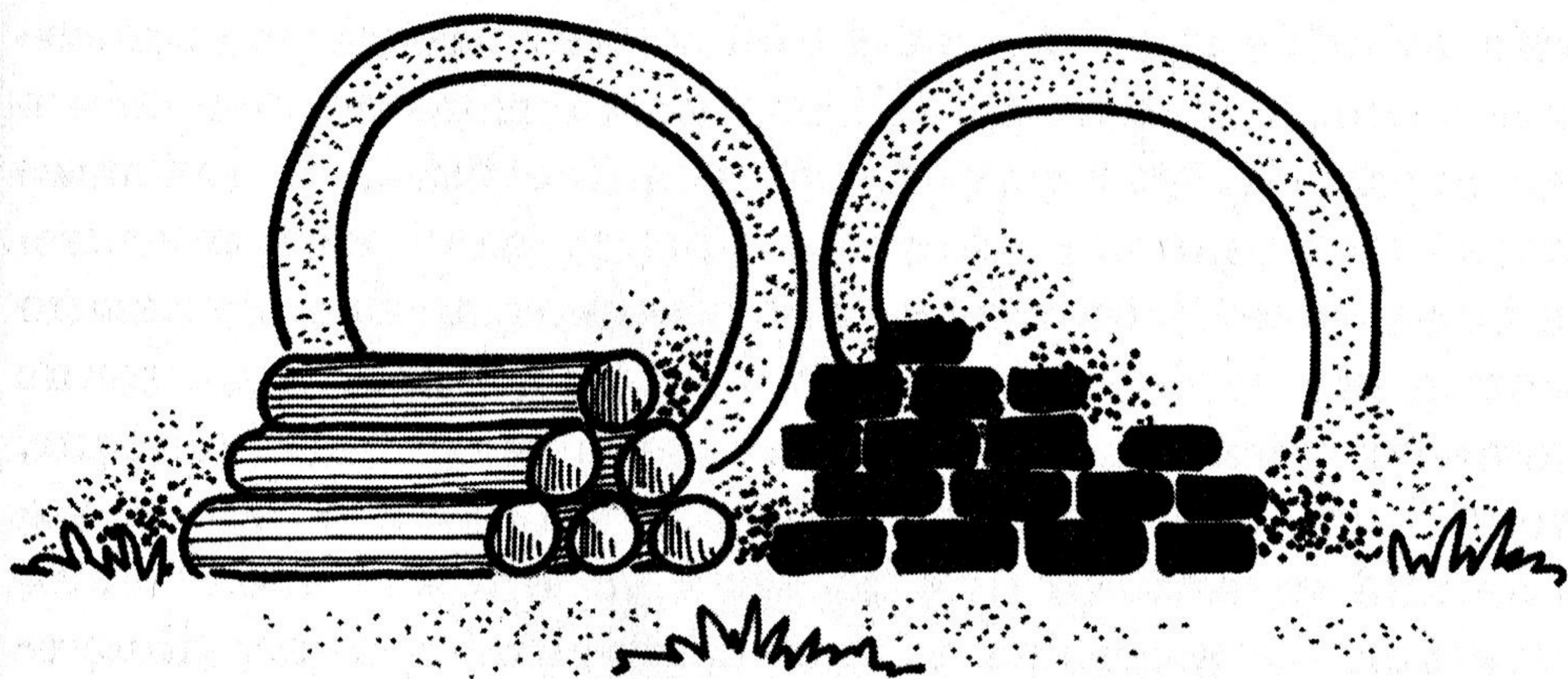
— Що це означає? — запитуємо ми його.

— Це означає, що ви бачите те, що ви бачите, і не можете повірити у те, що ви бачите. Ви дивуетесь, бо не бачите армії з чотирьох тисяч безсмертних трансформерів, якими ще хвилину тому керували.

Серйозно!

Блажеєк розумний, але я йому не вірю. Мене після відривання від комп'ютера нічого не дивує, просто все навколо якесь нецікаве.

Хлопцям з нашого мікрорайону також нудно, тому ми встаємо з нашої лавки і проганяємо дівчат з-під паркану за адміністрацією до паркану, за яким стоїть будинок Гірека. Якщо дівчата в цей момент катаються на велосипедах або самокатах, то ми створюємо для них трасу перешкод, щоб вони попадали. За найефектніші падіння ми додаємо собі бали. Дівчата нашого мікрорайону знають, що їх чекає, коли ми не знаємо, чим зайнятися, тому вони

їздять у касках, з наколінниками та налокітниками. Вони навчилися дбати про свою безпеку, як ніхто інший. Коли вони виростуть і отримають водійські права, то ніколи не рушать з місця, не пристебнувши пасок безпеки.

— Вони завдячують нам життям, — говорить мудрий Блажеек, який отримує найбільшу кількість балів за перекидання дівчат.

На жаль, дорослі думають не так, як Блажеек, тому гра у смугу перешкод завжди дуже швидко закінчується. І нам доводиться знову вигадувати, у що б це пограти без комп'ютера. І це той випадок, коли дівчата таки стають у пригоді. Найцікавіші ігри вигадує Марися. Вона сором'язлива, тому менше пищить, а більше думає. Нещодавно вона вигадала гру в зоопарк.

— Вони ж тримають нас тут, як мавп у зоопарку, — пригадала вона слова Гірека.

— Супер! Закриємо Філіпека Вужека у клітці для змій! — вчепилася Вероніка до мого прізвища.

Я двічі прогнався за нею через житловий комплекс. Вона ж добре знає, що тільки хлопцям дозволяється називати мене гадюкою і хробаком. Найчастіше ми обзиваємося у школі. Після того відбувається така бійка, що за нами слідкує вся школа і ніхто не бешкетує на перерві й учителі можуть собі відпочити. Маурицій називає мене «вегетаріанською гадюкою». Йому здається, що цим він точно спровокує мене на бійку. Чому? Невіглас не знає, що вужі їдять м'ясо! У моїй родині тільки мама не їсть м'ясо, але ж вона і не справжній Вужек. Вона просто має моє і татове прізвище. Кожного разу, коли вона свариться з татом, то погрожує йому, що поверне своє дівоче прізвище. Крім того, мама каже, що вона проти того, аби жінки змінювали власні прізвища на прізвища своїх чоловіків, і вважає за необхідне боротися з цією принизливою звичкою. Крім того, її дівоче прізвище було гарніше і не викликало асоціацій.

А в чому проблема з асоціаціями? От мене це зовсім не турбує.

Зоська сказала, що було б краще, якби у нашому зоопарку жив удав боа, а не простий вуж, і я погодився бути удавом боа. Я вліз у бетонний круг, на який дівчата почепили табличку: «БОА-ДУШИТЕЛЬ».

Непогано!

Ми вибрали кілька інших тварин, але на тому гра закінчилася. Ніхто не хотів бути мавпою, хоча ми й живемо в закритому житловому комплексі. Ми переконували хлопців з-за паркану, тих, хто живе на волі, щоб вони трошки повдавали із себе мавп у зоопарку, але вони відмовилися. І що це за зоопарк без мавп...

Тоді я запропонував пограти у притулок для тварин. Хлопці з Марисею мене підтримали, а дівчата підтримали Марисю. У притулку для тварин ми планували тримати покинутих собак. На жаль, у нас був тільки Іриска. Набравшись сміливості ми пішли до качка з другої квартири нашої багатоповерхівки, який не любить людей, але має бульдога, і ввічливо попросили у нього позичити нам пса.

— Ви хочете позичити мого Ведмедика?! — здивувався він десь так, наче ми просили його прочитати лекцію з філософії.

А чого тут дивуватися?! Ми ж попередили, що відкриваємо притулок для тварин, а не для людей. Незважаючи на це, ми відповіли:

— Ну так!

Пса він нам не позичив, але навчив нас стількох поганих слів, що візит зрештою окупився.

Тоді Гірек спробував завести у наш двір свого пса Аризону, але хвіртка була під жорстким контролем. Охоронці завернули собаку, і Гірек змушений був повертатися до нас через паркан. Зрештою ми вирішили, що хлопці будуть тваринками, а дівчата годуватимуть нас, але посправжньому. Нам одразу попросив страву з рисом і палички для їжі, тому що у нього вдома всі їдять паличками.

— А суп ви теж їсте паличками? — запитала кирпата Зося.

— Звісно! У паличці роблять дірку і використовують її, як трубочку для супу, — вигадував Гірек.

— Не смійтеся з паличок, бо Нам образиться! — став на захист паличок мудрий Блажеек.

— А я й не ображаю палички, я ображаю Зося! — уточнив Гірек.

— Не мене, а Нама! — точніше визначила ображеного Зося.

Нам цієї миті вдавав пса і гасав на чотирьох за Веронікою, яка гучно пищала, і тому він і гадки не мав, про що йдеться.

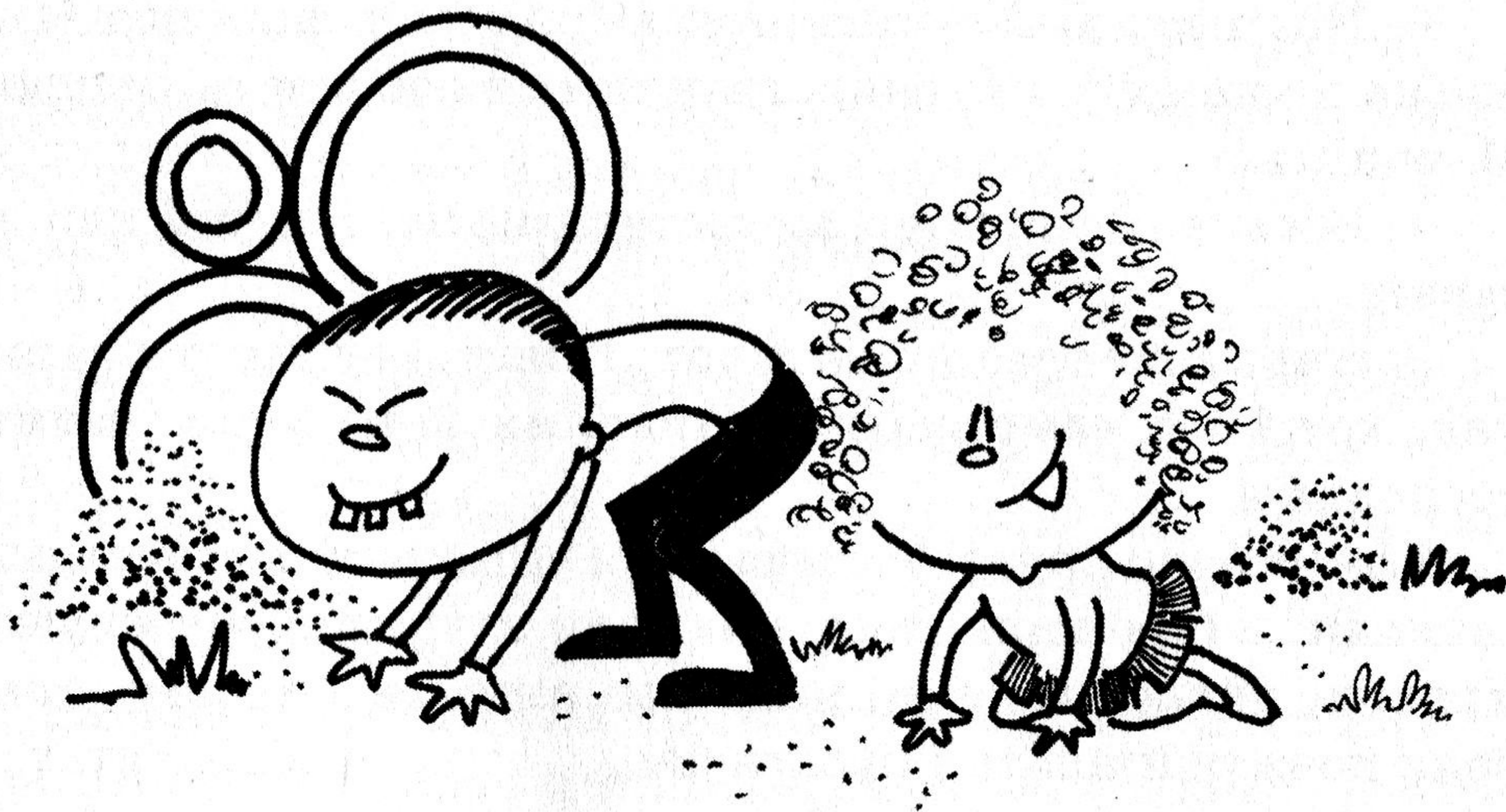
— Ти образився? — запитав його Гірек.

— Гав! Гав! Чому? — здивувався Нам.

— Тому що ти їси паличками! — розсердився Гірек.

— Але ж я дійсно їм паличками, — підтвердив Нам і далі погнався за Веронікою.

Маурицій, Антось і я уважно слухали, чекаючи на бійку. Однак Наму було зовсім не до бійки, бо він гасав за Веронікою, яка пищала. Гіперактивний Маурицій розізлився на Нама за те, що він не образився, і немає причини для бійки. Він упав навкарачки і загавкав на Нама.

— Не гавкай на хлопця з нашого мікрорайону! — загарчав Гірек і загавкав на Мауриція, захищаючи Нама, який не образився, хоча він і їсть паличками.

— На кого будемо гавкати? — запитав я в МС Antony.

— Не розумію, — втрутився мудрий Блажеек, хоч його й не питали. — Ми вдома часто їмо паличками. А на вихідних ми обідаємо в ресторані в'єтнамської, китайської або японської кухні, бо батьки вважають, що з інших культур треба почерпнути найкраще.

— І що саме ти не розумієш?! — перебив я його, тому що сам його не зрозумів.

— Я не розумію, що ви маєте проти паличок, — відповів стурбований Блажеек.

Ми з Антосем подивилися один на одного.

— НІЧОГО!!! — прокричали ми і кинулися на нього, клацаючи зубами. Блажеек упав на спину, аж загуло, але все ще продовжував думати про палички.

— Він піддався! — вигукнув МС Antony, залишив Блажеєка в спокої і з гучним гавкотом погнався за сестрою Мауриція.

— Зоська! — гукнув я, застерігаючи, і перейшов на гавкіт.

Розгавкалися ми не на жарт. Навіть пес Іриска загавкав, хоч і так само сором'язливо, як його сором'язлива господиня.

Але це було круто! Ми мчали на чотирьох за дівчатами, гавкали, а Гірек навіть завив, коли вдарився об смітник. Урешті, дівчатам стало нецікаво пищати і тікати, тому вони почали пищати і кусати нас.

— Але це ж ми собаки! — нагадав я те, що ми вирішили. Ми заховалися від дівчат за стіною бруківки, що лежала на дитячому майданчику, і гавкали на всі голоси, як у хорі.

Ми гавкали, вили, гарчали і вибивали ритм металевими трубками по бетонних кільцях, а дівчата нам відгавкувалися і голосно реготали. Такого наш двір ще ніколи не чув. Ревун із п'ятої квартири, якого насправді звати Аурелія, — у порівнянні з нами — найтихіше дитя.

На майданчик позбігалися люди з нашого житлового комплексу, наче ми роздавали безкоштовні купони на автомобілі або привели на майданчик одного з цих телевізійних дурників, які отримують там великі гроші за те, що говорять польською з гіршими помилками, ніж це робить безробітний тато Гірека, і насміхаються з таких, як тато Гірека.

Бабуся Ньюся скаржиться, що в нашому дворі сусід не знає сусіда, хоча багатоповерхівки стоять зовсім поруч,

так, що люди зазирають одне одному у вікна квартир. А я порадив їй зібрати їх в одному місці, щоб вони познайомилися. Тільки от я не знав, як це зробити. Тепер знаю: голосного гавкоту цілком вистачить.

Позбігалосся багато людей, але ніхто не міг раду дати хлопчикам і дівчатам з нашого мікрорайону. І лише бульдог з другої квартири, який вистрибнув через балкон, та його господар, що вистрибнув за ним у самій футболці, навели лад. Зловили нас і передали в руки охоронців.

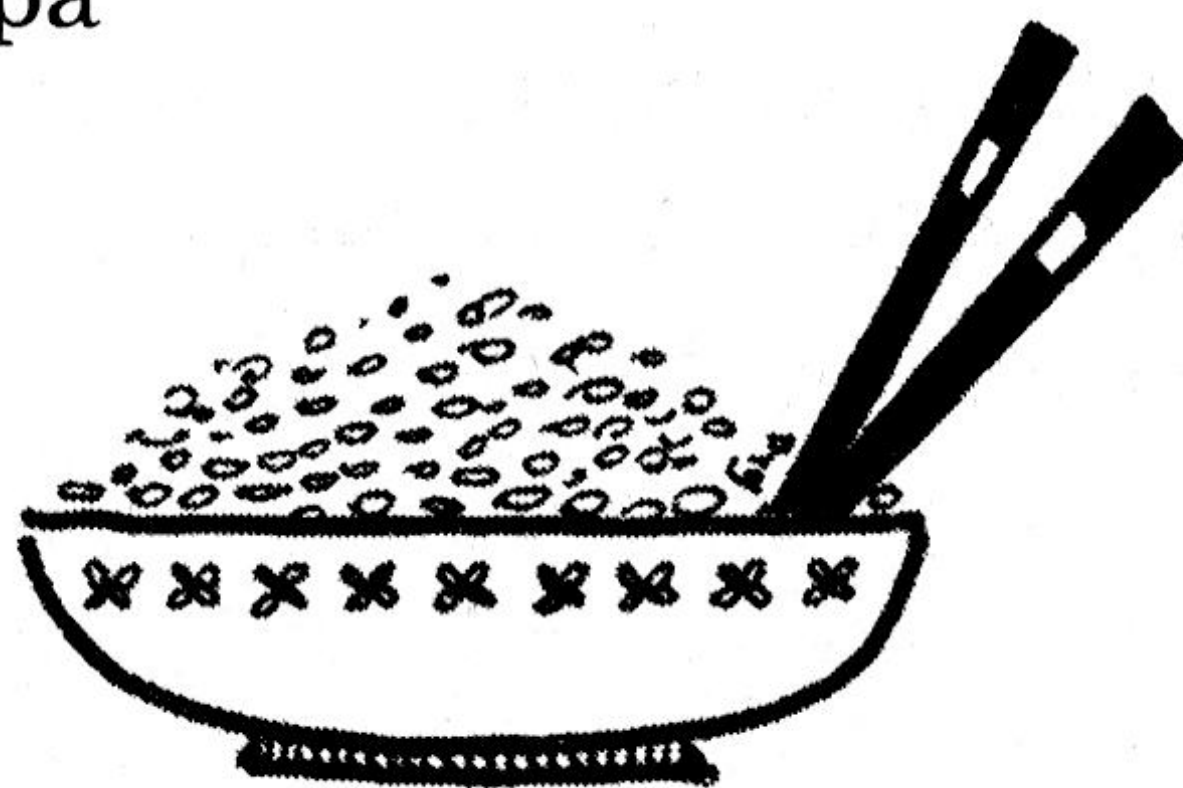
А дівчата знову пищали!

Батьки повинні були признатися, що ми їхні діти, а це був непоганий шанс познайомитися із сусідами. Це був прекрасний день для всіх. Навіть для охоронців. Вони оточили Гірека й інших хлопців із нашого мікрорайону, які живуть на волі, і вивели їх під конвоєм.

Ми повинні були пообіцяти батькам, що більше не будемо перекрикувати ревуна з п'ятої квартири на ім'я Аурелія. Ми знову посідали на нашій лавці навпроти стіни Гірека й чекали.

Коли Гірек і хлопці з нашого мікрорайону, яких вивели з нашого подвір'я, перестрибнули через паркан і приєдналися до нас знову, Нам помчав додому по палички. Він приніс для всіх. Потім Марися з Ірискою, Вероніка, Олівія і сестра Мауриція принесли миску рису без приправи і ми вчилися їсти паличками з однієї миски.

Ото було весело. «Напаличкалися» ми сухого рису так, що аж мій живіт загарчав від голо-

ду. Рис не хотів чіплятися до паличок, тому мені ніяк не вдавалося почерпнути найкраще із чужої культури. Але Нам, Блажеек і ще один хлопак із нашого мікрорайону їли так, що аж за вухами лящало.

— А через що ми билися? — запитав Гірек, хапаючи повну жменю рису, бо палички він устиг згризти раніше.

Але ніхто вже не пам'ятав.

— Через Зоську, — нагадав Блажеек.

Ми з докором подивилися на Зося.

— Не через мене, а через Нама, — тицьнула паличкою Зоська.

Ми з докором подивилися на Нама.

— Через мене? — здивувався Нам.

— Може, ти врешті запам'ятаєш, що через тебе! — розізлився Гірек.

— Не кричи на хлопця з нашого мікрорайону! — перед Гіреком постав МС Antony і натягнув йому на голову капюшон.

І ми знову б побилися, але я згадав, що ми граємо в притулок для покинутих тварин. Цього разу ми вирішили пограти без гавкоту, щоб не накликати сусідів. Хлопці чемно погодилися стати покинутими хатніми тваринами, ввічливо повлазили у клітки з бетонних кругів, а дівчата чемно зробили ексклюзивний день відкритих дверей у притулку і чемно походжали між клітками, чемно вибираючи собі вихованця, якому подарують любов, будку, сухий корм і догляд.

І це було класно. Ми корчили дівчатам дурні міни, щоб вони нас пожаліли, а вони робили дурні міни великих акторок, які на телебаченні жаліють усіх занедбаних істот.

І це дійсно було тихо. Тільки одного разу Алекс із нашого мікрорайону, але з-за паркану, загарчав: «Я зараз попісяю!» Але це було попереджувальне гарчання. Тут загарчав би кожен, коли б дівчина чухала його то під шиєю, то за вухами.

Але тут примчала мама Мауриція і його сестри, хоча цього разу ми нікого не викликали. Вона хотіла за будь-яку ціну знати, що ми зараз робимо і чому так тихо.

Маурицій і його сестра добре знають свою маму, тому вони не відповіли, але Вероніка на одному подихові здала нас, бо ж вона жахливо ввічлива і тому має звичку доносити і завжди відповідає на запитання дорослих.

— Хлопці — це покинуті хатні тваринки, а дівчатка ходять між їхніми клітками й обирають собі улюблене звірятко, — пояснила вона.

Мати Мауриція приклала руки до губ, а її очі стали такими великими, як у лялькових тварин, яких дівчата постійно приносять до школи. Але це був оманливий образ, бо, коли вона відірвала руки від рота і закричала, її крик був наче ураган:

— Категорично забороняю вам грати у таку свинську гру!

Ми дивилися на неї, як вівчар на дурненького туриста, який фотографує баранів.

— Але ж ми не тримаємо в притулку свиней, — спробував пояснити мудрий Блажеек, однак мама Мауриція і його сестри перекричала Блажеека. Цього разу вона скликала сусідів. Вони знову повибігали у двір. І навіть качок із другої квартири, який не любить людей, та й решта.

— Пані та панове, ці діти граються, як тварини! — кричала вона. — Що за зіпсовані діти! Пані та панове, дівчата вправляються у пошуку собі хлопців! Хто придумав цю огидну гру?!

І тоді Вероніка вбила ножа мені в спину, як і передбачав дідусь Збишек.

— Філіпек! — заверещала вона.

Мої батьки не прибігли, щоб удруге признаватися, що я їхня дитина, зате прибігла бабуся Нюся. Вона була настільки знервована, що вперше у моєму житті підвищила голос. Ще й як! Вона б перекричала і нас, і ревуна на ім'я Аурелія, навіть якби ми кричали.

— Ти, дурепо!.. — верещала бабуся Нюся на маму Мауриція.

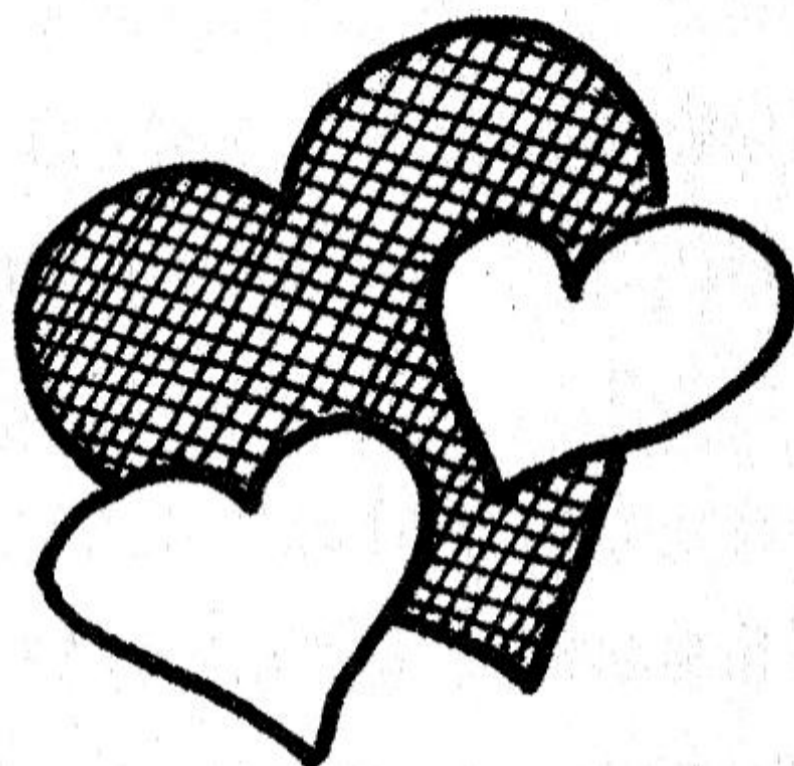
Після цього було багато поганих слів, і ми навіть не намагалися їх усі запам'ятати. Серйозно!

— Овва! — вражено промовив Гірек.

Усі сусіди дивилися на бабуся з цікавістю. Бабуся Нюся почервоніла, а потім присіла, як Вероніка перед читанням вірша на шкільному концерті, і представилася сусідам, а вони — їй. І стало зовсім добре.

Я подякував хлопцям і дівчатам з нашого мікрорайону. Бо це ж завдяки їм моя бабуся познайомилася із сусідами і тепер не буде більше скаржитися, що їй у квартиру крізь вікна зазирають абсолютно чужі люди.

РЯТУЄМО СІМ'Ю ВУЖЕКІВ

Узагалі-то я не знав, що мені подобається Ніна, яка ще не належить до нашої сім'ї, але несподівано про це дізнався. Гірше того! Я дізнався, що я в неї закоханий!

— Який дурник це вигдав? — запитав я у хлопців з нашого двору з відеокамерами.

— Твоя сестра Вероніка, — доніс Гірек на Вероніку, мою двоюрідну, а не справжню сестру.

Гірек любив Вероніку, але все минуло, коли вона захотіла займатися із ним математикою, яка просто не влазила в голову Гіреку. Крім того, він не любить, якщо хтось змушує його вчитися. Він євросирота і син безробітного, тож і без математики дасть собі раду. Вчителі не хочуть його образити. Йому ставлять кращі оцінки, і на всі екскурсії він їздить безкоштовно. Іноді я йому заздрю.

Мене ж ніхто не шкодує, бо в мене повна родина. У класі майже у всіх або другий тато, або друга мама, або ще щось. А наприклад, у МС Antony з нашого мікрорайону є тільки мама, і він також добре з цим справляється. Його мама робить вигляд, що шукає чоловіка, і приводить

додому наречених. Антось отримує від них круті гаджети, нещодавно йому подарували навіть справжній скутер.

А я? Ніхто ж не купить мені скутер, навіть за акційною ціною!

Я жалівся на це, але батьки вперлися, наче стіна, і заявили мені, щоб я вибив собі з голови не тільки скутер, але й водний скутер, позашляховик, парашан, катер, вертоліт, підводний човен, броньований «гаммер», бомбардувальник і власну квартиру.

Це ще добре, що вони забули про голландський велосипед і взуття з вбудованими роликами.

— Звідки Вероніка знає, що Філіпек закохався в Ніну? — замислився Нам.

— Знає. Ніна вирвала Олівії жмут волосся, а потім вибачалася, — пояснив Маурицій.

— Якій Олівії? — запитав Антось, бо ж у нашому мікрорайоні живуть дві Олівії: одна з них — за парканом на волі, а інша — сестра Мауриція.

— Сестрі Мауриція, — відповів Гірек.

— А чому Олівія не побила Ніну? — не переставав дивуватися Нам.

— А ти б побив Ніну?! — гіперактивний Маурицій уже б точно побив Нама, але не міг, бо той зізнався, що він не зважився б побити Ніну.

— От не розумію я вас, — зітхнув Блажеєк.

Я також їх не розумів, але було краще, що саме мудрий Блажеєк

визнав себе винним у нерозумінні, йому можна — він мудрий.

— І чого саме ти не втямиш?! — зрадив Маурицій, що зараз таки почеше кулаки. Однак він помилився. Усі хлопці з нашого мікрорайону зізналися, що також нічого не зрозуміли, а з усіма ж Маурицій битися не буде. Усіх він просто не подужає.

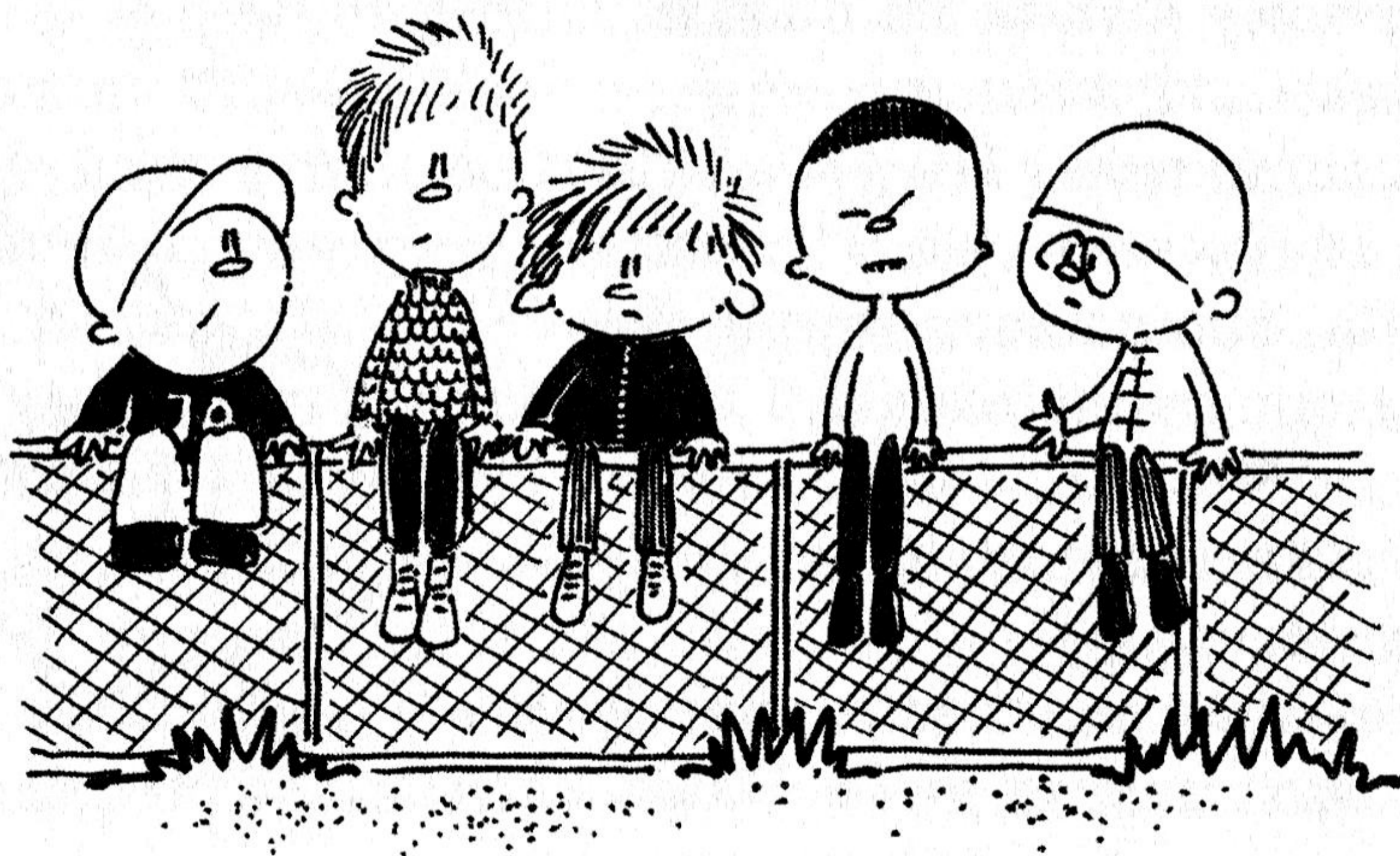
— Який дурник це вигадав? — повторив мої слова МС Antony.

На мить запала тиша. Хлопці обдумували слова Гірека і Мауриція. Я теж на мить замислився над ними і раптом зрозумів, що насправді я розумію ще менше, ніж зрозуміли інші.

— Але ж я не знаю ніякої Ніни! — здивувався я так само, як щойно здивувався Нам.

Ну серйозно! Я не знав, хто така Ніна. Дівчата з нашого мікрорайону дуже схожі одна на одну.

Я сказав хлопцям, що не знаю її, але ці дурні барани з космосу мені не повірили!

— Не клей дурня! Ти любиш дівчину, але не знаєш, хто вона?! — розсердився Гірек.

Він би мене точно побив. Але хлопці почали реготати так сильно, що Гірек упав з паркану на свій бік. Він щойно розмовляв з паркану, який відокремлює наш житловий комплекс від подвір'я Гірека, і йому не захотілося вилазити на паркан удруге.

Але мені вже було неприємно. «Хай-но тільки трапиться мені ота Ніна!» — злопам'ятно подумав я. Хлопці з нашого мікрорайону не хотіли сказати мені, хто це така, тому я вирішив запитати в Олівії, сестри Мауриція. Якщо Ніна висмикнула жмут її волосся, то Олівія точно мала її запам'ятати.

На жаль, сестра Мауриція була небалакуча. Вона сказала, що після того як Ніна вирвала жмут її волосся, а потім вибачилася, вони стали найкращими подругами, тому здавати найкращу подругу вона не буде. Я міг би вичавити з неї інформацію, але вона, звісно ж, поскаржилася б гіперактивному Маурицію, а Маурицій уже точно б не обмежився жмутом вирваного у мене волосся.

Я пішов до Зоськи, у якої немає гіперактивного брата.

Зоська сказала, що Ніна та її мати живуть окремо від тата Ніни. Вони орендували другу квартиру на першому поверсі будинку Вероніки. Тато Ніни військовий, і тому Ніна має військовий вишкіл. Носить чорні сорочки або футболки, штани-хакі й черевики-мартінси на шнурівках. Вона виглядає майже як Рембо зі старих фільмів, що не старіє. Ніна не грається ні ляльками, ні поні. Вона займається кікбоксингом, стрибками у воду, грає у футбол у дівчачій команді й відвідує альпіністський гурток. Вона

НІНА

точно будь-кому може нам'яти боки. Ніна, коли виросте, напевне стане або військовиком, або балериною, бо мама ще й на балет її водить.

— А що ця Ніна має до мене? — продовжував дивуватися я, і навіть не звернув уваги Зоськи на те, що Ніна не може бути військовиком, а тільки військовичкою.

Зоська розклала все по поличках, але й це пояснення мені зрозуміти не вдалося.

Очевидно, Вероніка сказала Олівії Мауриція, що мені подобається Ніна, я хочу із нею ходити і що я в неї закоханий. Олівія це важко пережила, бо досі вона вважала, що я люблю тільки її.

— Я?! — моє здивування зросло зі швидкістю світла.

— А ти що, не знав?! — тепер здивувалася вже Зоська.

Олівія напала на Ніну, але шанси Олівії проти Ніни були нульові. Вона втратила жмут волосся. Але потім, уже сидячи на Олівії, Ніна все обдумала і ввічливо попросила в Олівії вибачення. І тепер вони найкращі подруги. Ніна сказала, що хоче бути військовиком, а польський військовик не б'є слабких дівчат. І що Вероніка все вигадала.

— Тепер Вероніка боїться Ніну, — закінчила свій донос Зоська.

Я копнув смітник і пішов додому.

Якась схиблена Ніна б'ється через мене з Олівією! Хіба я їм дозволяв, щоб вони обидві в мене закохувалися?! Вони думають, що людину можна любити без її дозволу?! Та ще й розповідати комусь про свою любов?!

Я сів за комп'ютер, але не міг зосередитися. Я вибрав найбільш криваву гру — про амазонських піраній. Мене зжерли за кілька хвилин, я тільки й почув гучне плямкання.

Плямкаючі піраньї! Який дурень вигдав цю гру?!

Я повернувся в реальність і помчав до будинку Вероніки. Я повинен був побачити ту Ніну, яка втручається в моє життя. Я не міг піти до хлопців з нашого мікрорайону, бо боявся, що вони знову будуть з мене сміятися.

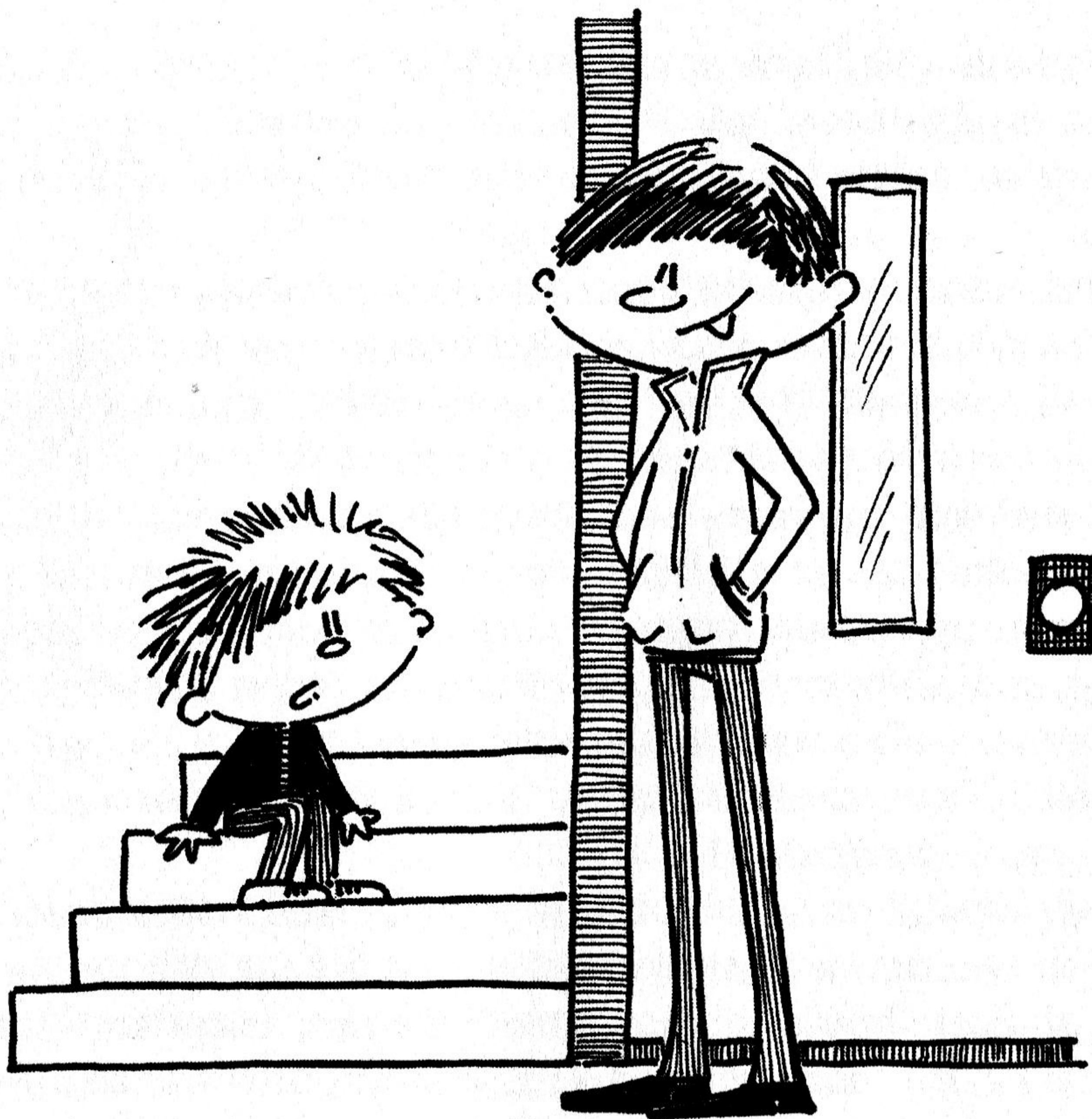
Я сів на сходах під'їзду між поверхами і дивився вниз на квартиру номер два. Як тільки я побачу схиблену дівчину, що виходить із другої квартири, я підійду до неї й запитаю: «Хто тобі дозволив розказувати всім, що я тебе люблю?! Ану негайно скажи хлопцям з нашого мікрорайону, що це неправда!»

Я дивився на двері, поки у мене не розболілися очі. І я не помітив, як із ліфту вийшов мій власний дядько.

— Феліпе Мело, що сталося?! Ти що, яйця висиджуєш на сходах?! — запитав завжди усміхнений дядько Роберттик — другий тато жахливої Вероніки, який живе з нею та тіткою Ельжунею у дворівневій квартирі з ліфтом.

Нікому іншому я не сказав би правду, але дядькові я міг довіритися.

Я його дуже люблю. Тільки він бачить, що на полі я граю так само добре, як Феліпе Мело у збірній Бразилії. Роберттик був моїм дядьком навіть раніше, ніж він одружився з тіткою Ельжунею, тому що він був другом мого батька, а друзі тата стають для мене дядьками. Я навіть не знав, що він одружиться з моєю тіткою. Моя тітка була тоді ще одружена з першим чоловіком і також не знала,

що замінить його татовим другом. Вероніка вкрала у мене дядька, і, ймовірно, тому я не можу її полюбити.

Я сказав дядькові правду:

- Сиджу тут, щоб дізнатися, у кого я закоханий.
- А ти ще не знаєш?! — здивувався дядько.
- Не знаю. Це все через Вероніку та Олівію Мауриція.
- У них ти теж закоханий? Мої вітання! Ти не даремно став моїм улюбленцем! Але Вероніку краще відпустити — вона ж твоя сестра, — підморгнув мені дядько.

Я зітхнув. Навіть дядько Робертик нічого не зрозумів, а як це повинен зрозуміти я?

Я пояснив йому, як міг.

— Я не знаю Ніну, але бачив її маму. Хлопче, які в неї ноги! Та мама Нінки... — Дядько сів поруч зі мною і зробив таке обличчя, як робить Маурицій, побачивши чіпси зі смаком смаженого бекону. — Кажеш, що вона розлучилася з татом Ніни?

— Ну, так каже Зоська. Зосьці сказала Олівія. Олівії сказала Ніна.

— Ох... Ну, сиди, брате, аж поки щось не висидиш! — дядько знову підморгнув мені й попрощався.

Я залишився сам-на-сам із дверима під номером два. Але відчинилися не ці двері, а головні двері до під'їзду. Я побачив високу всміхнену жінку з великою кількістю сумок і пакетиків в обох руках, а поруч з нею Мешека Вужека, мого власного батька, нав'юченого торбами, як верблюду.

— Прошу, пані Клаудія, — тато коліном притримав двері.

Я відсунувся вбік, щоб мене не побачили. І тоді я побачив, що на півповерху вище сидить Гірек, вилупившись на мене згори. Я б його зараз нокаутував, але я не хотів здійсмати шуму.

— Ти слідкуєш за власним батьком? — запитав він, підсідаючи до мене.

Я кивнув. Краще хай хлопці з нашого мікрорайону думають, що я слідкую за власним татом, ніж за дівчиною, у яку закохався, хоч її і не знаю.

Ми обидва подивилися вниз.

Незнайома жінка відімкнула двері з номером два і запросила тата у квартиру.

«Це, мабуть, мама Ніни, що розлучилася з татом Ніни», — зрозумів я.

— Запрошую-запрошую, я приготую каву. Ви такий увічливий, що заслуговуєте на подяку. Будь ласка, не протестуйте, бо я поскаржуся вашій дружині, що ви погордували моєю кавою! — пригрозила мама Ніни.

Тато дякував і якимось дурнувато посміхався, але коли він почув про дружину, то увійшов усередину і зачинив за собою двері.

— Ова! Мама Ніни вкратла твого тата! — прошепотів Гірек. — Я знаю, як це. Серйозно! Мою маму вкрав якийсь чувак з Англії.

«Ми не в Англії», — подумав я, захищаючи тата. Але ще не закінчивши так думати, я кинув його захищати. Я бачив: він ніби й не хотів зайти у квартиру Ніниної мами, але ж заповз. Ще б пак — Вужек!

— Дядько Робертик сказав, що мама Ніни має гарні ноги, — пригадав я.

— Ага! Мій тато сказав, що вона «нічого така» й «у неї все на місці».

— Твій тато знає маму Ніни? — здивувався я. Тата Гірека відгороджували від нашого двору адміністрація, охоронці, камери, високий паркан, ворота з кодом і мешканці житлового комплексу, які не люблять людей з-за паркану.

— Її знає друг чувака, який дружить з другом мого тата, — пояснив Гірек.

Друг друга друга тата Гірека міг помилятися, але дядько Робертик щодо жінок помилятися не міг. Навіть бабуся Данута, яка його не любить, сказала, що кожна нова дружина дядька Робертика гарніша за попередню. А у нього було вже чотири дружини.

— Твоя мама не така красива, — добив мене Гірек. — Шкода, що ти закохався в Ніну. Її мама розіб'є твою сім'ю і забере твого тата. І залишаться тобі тільки сльози, дешеве вино і друзі, та й то тільки ті, які тебе не відштовхнуть. Я знаю, як це буває. Я щодня дивлюся на свого тата. Серйозно!

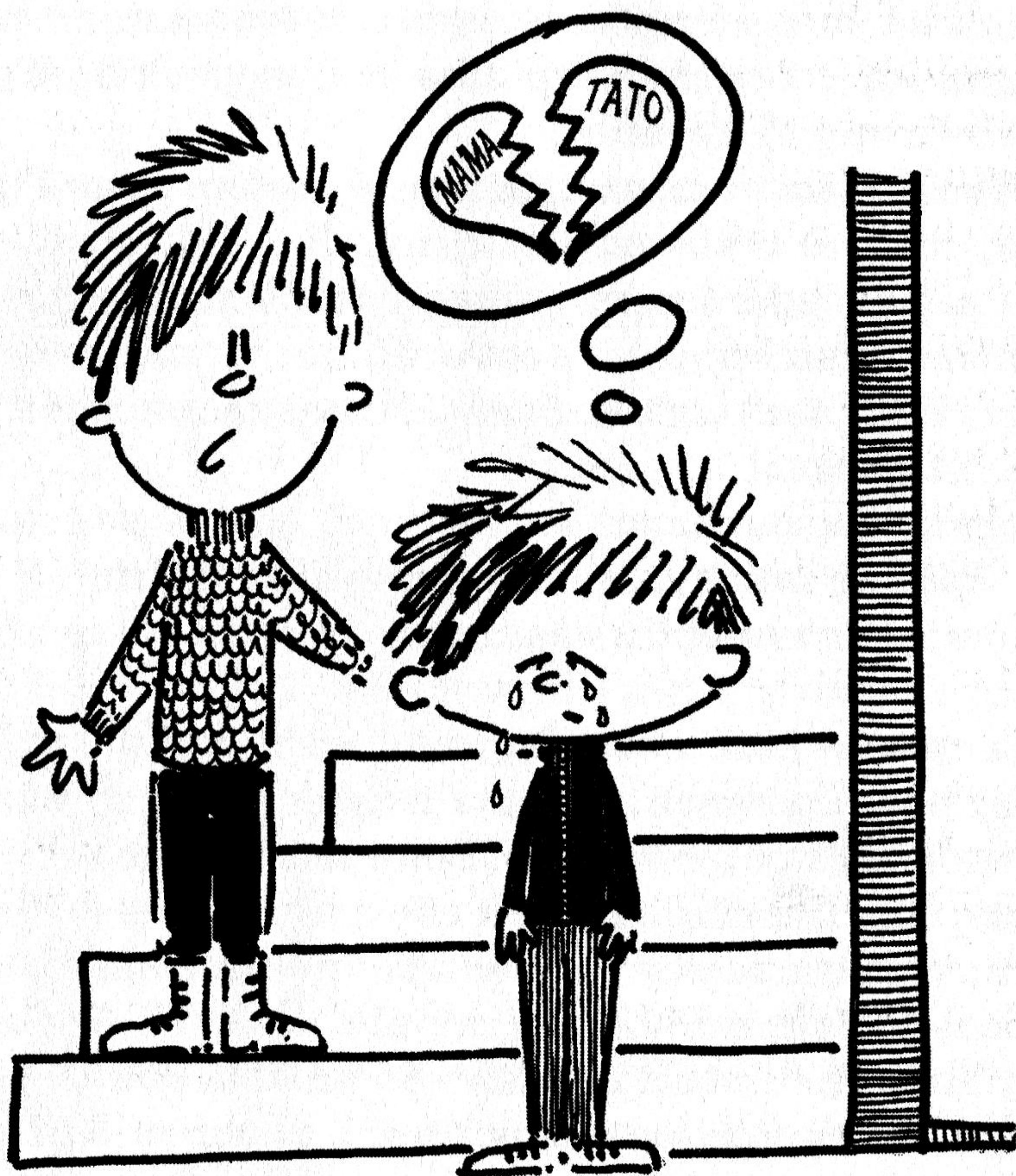
Я відчував, що зараз заплачу. Я навіть не спробував вбити Гіреку в голову, що я не знаю ніякої Ніни. Я дивився на двері під номером два, і сльози стікали по моїх щоках.

Під цими страшними дверми я зрозумів, що моя родина зараз розвалюється. Йоанна Вужек і Мешко Вужек зовсім не дбають про свій шлюб. Вони забули, що ми — сім'я. Тато на роботі, у відрядженні або з цигаркою на балконі. Він стирчить там навіть з електронною сигаретою. Мама на роботі або з ноутбуком у ванній кімнаті. Філіпека — власну дитину — вони кидають то на діда Збишека, який постійно вчить його, як боротися і померти за Польщу,

або на бабусю Нюсю, що тягає його на лекції в Університеті Третього Тисячоліття, то на тітку Ельжуню, яка не дозволяє йому робити безлад у своїй дворівневій квартирі з ліфтом, то на бабусю Дануту, яка лякає його тим, що він потрапить у пекло, якщо не буде її слухати.

— Вони не мають часу для себе, а Філіпека підкидають, як зозуляче яйце! — промовив я вже вголос.

— І от сім'ю чорти забрали, — закінчив мої роздуми Гірек.

Двері з номером два відчинилися, і вийшов мій тато. Чи вже не мій? Він так посміхався, ніби його купили в перший склад ФК «БАРСЕЛОНА». Тато подолав коридор за кілька підскоків і легко збіг униз двома сходами, як піна з поламаної пральної машини на підлогу.

От трясця, слизький вуж!

— У тебе більше немає сім'ї, — сказав Гірек. — Але ж тобі буде легше у школі, — додав він, щоб мене втішити.

— Я не хочу отримати полегшення в школі такою ціною! — розмазав я сльози по щоках. В один момент я перестав заздрити Гіреку через те, що вчителі його жаліють.

Гірек кілька разів шморгнув носом. Він хороший друг, хоч і живе на свободі.

Життя жахливо сумне. Я — з одного боку паркану, Гірек — з іншого, у нас обох розбиті сім'ї, і навіщо тоді цей дурнувятий паркан?

Але раптом хтось рывкнув у нас над вухами так, що ми аж підскочили.

— Новобранці, тривога!

Ми різко повернулися і побачили зашнуровані мартінси, штані-хакі й чорну футболку.

— Ти! — вигукнули ми й хотіли накинутися на цього чорного клоуна, але раптом подивилися йому в очі. Вони були зелені, як форма збірної Ірландії.

— О, лялечко! — Гірек вказав на мене пальцем. — А це ось Філіпек, який тебе любить! — та як загігоче, як напівдурник Цезар Йот з нашого мікрорайону.

І тут я зрозумів, що переді мною стоїть звихнута Ніна.

«Я не буду плакати при дівчині, яка разом зі своєю матір'ю руйнує мою сім'ю!» — вирішив я мужньо.

— Лялечко! Твоя мама вкрала у Філіпека тата! — Гірек перестав сміятися і почав захищати мою сім'ю. У нього маму вже вкрали, тож він знає, як це.

Ніна схопила Гірека за куртку під шиєю.

— «Лялю» звати Ніна, ти тупий, дурний солдат! — гиркнула вона і втиснула Гірека в стіну. — Як мене звати?! Повтори!

— Лялю звати Ніна, ти тупий, дурний солдат, — Гірек не пропустив жодного слова, що у школі йому вкрай рідко вдавалося. Він, мабуть, був у шоці.

Я теж був у шоці. Жодна дівчина з нашого мікрорайону не дасть ради Гіреку.

Я уважніше вдивлявся в Ніну. Вона точно відрізняється від інших дівчат з нашого мікрорайону, в яких я не закоханий. Вона не буде пищати, коли я за нею поженуся. Та вона навіть тікати не буде, тому домовитися з нею легше. Гірек прийшов до такого ж висновку, як і я, і ми разом переконали Ніну, що якщо вона забере у мене тата, то не матиме життя в нашому мікрорайоні ні з одного, ні з іншого боку паркану.

І вона все зрозуміла, нам не довелося нічого повторювати. Вона погодилася допомогти мені врятувати шлюб моїх батьків. І навіть придумала хитромудрий план, щоб змусити їх знову закохатися одне в одного.

Слабкими ланками плану були Гірек, Ніна, я і годинник з будильником, що належав татові Гірека. Проблема в тому, що кожен хотів взяти участь у порятунку моєї сім'ї. Крім того, першу частину плану треба було провести серед ночі, коли батьки сплять найміцнішим сном.

Ми домовилися, що Гірек виставить будильник на четверту ночі, а коли прокинеться, то зателефонує Ніні, щоб

її розбудити. Ніна зателефонує мені, щоб розбудити мене. А я заберу в батьків телефони, ключі від будинку і ноутбуки і сховаю їх у свій рюкзак.

Тільки от будильник Гірекового тата підвів. Я зрозумів це, коли одягнена мама гукнула над моїм вухом:

— Філіпеку, зіронько, до школи!

Я схопився з ліжка так швидко, що навіть моя мама запанікувала.

— Ти хворий! — сполошилась вона.

Кожна моя хвороба може зруйнувати мамі життя, бо жодна жінка не зробить кар'єру з хворою дитиною. Так каже нова мамина шефиня, у якої немає ні хворої, ні здорової дитини і яку бабуся Данута називає «сухе оливкове дерево».

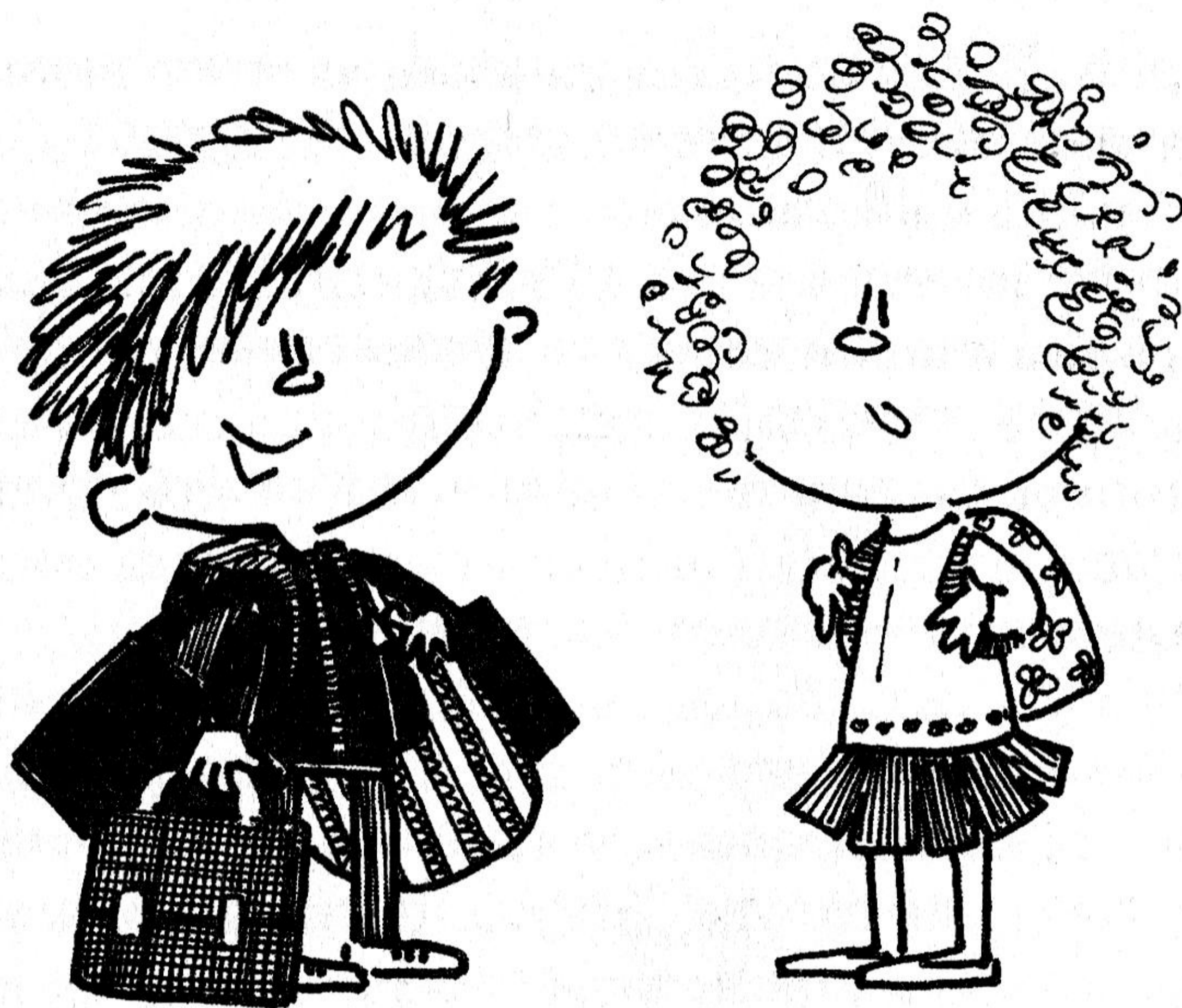
Мені довелося діяти швидко. Я заспокоїв маму. Швидесенько одягнувся і, поки батьки готували сніданок, узяв те, що повинен був узяти, спокійно вийшов у під'їзд і замкнув броньовані двері на всі три замки. Тоді я помчав до Вероніки, звідки тітка Ельжуня відвезла нас разом до школи.

Вероніка здивувалася, що на додаток до рюкзака у мене сумка мами, портфель тата і два ноутбуки. Але я показав їй, що її чекає, якщо вона ще хоч раз здивується, тому вона притихла.

З третього уроку мене викликав дядько Робертик.

— Хлопче, ну ти й накоїв! — сказав він зі здивуванням.

Мій дядько висадив мене під нашим будинком і залишив на милість батьків, а сам поїхав, щоб не бачити, як зі мною будуть розправлятися.

Я вибіг засапаний на четвертий поверх. У наших дверях не було одного замка, хтось його зняв. Я відімкнув два інших і увірвався, як гроза, у коридор.

— Ви закохалися?! — вигукнув я з останніх сил.

Батьки виглядали так, ніби вони зараз мали вибухнути, але останньої миті хтось вимкнув бомбу.

— І надовго вам вистачить цього кохання?!

Вони не відповіли.

— Я мушу вирахувати. Я повинен знати, коли знову треба буде вас зачинити, щоб моя сім'я не розпалася, — пояснив я дуже чітко.

Але у відповідь знову почув тишу.

— Що ви робили?! — я зрозумів, що з ними треба суворо.

— Я розкручував замки, — відповів тато з виразом обличчя футболіста-роззяви, який забив гол у власні ворота.

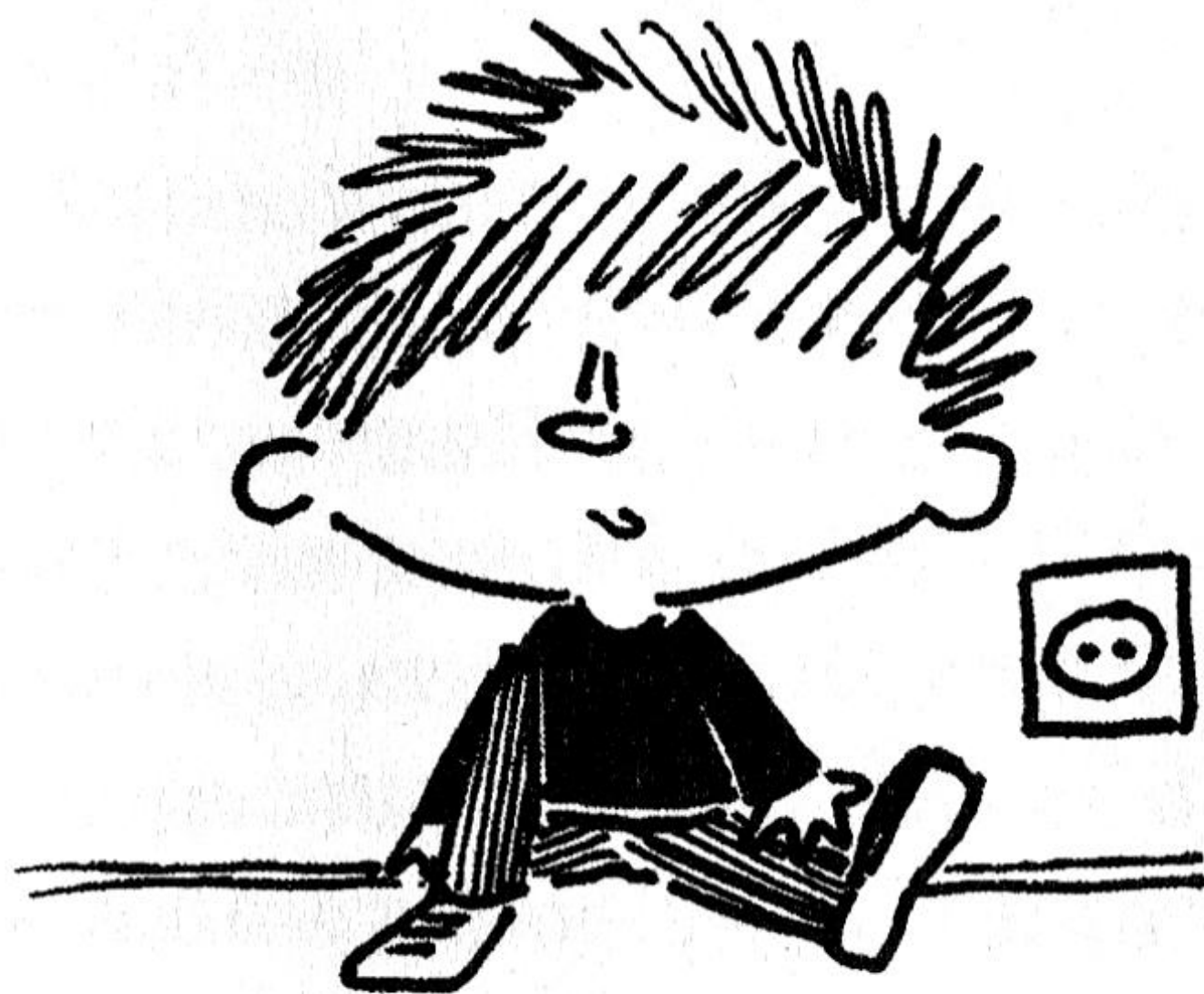
— А мама? — запитав я, ще на щось сподіваючись.

— Я завантажила давнє прання...

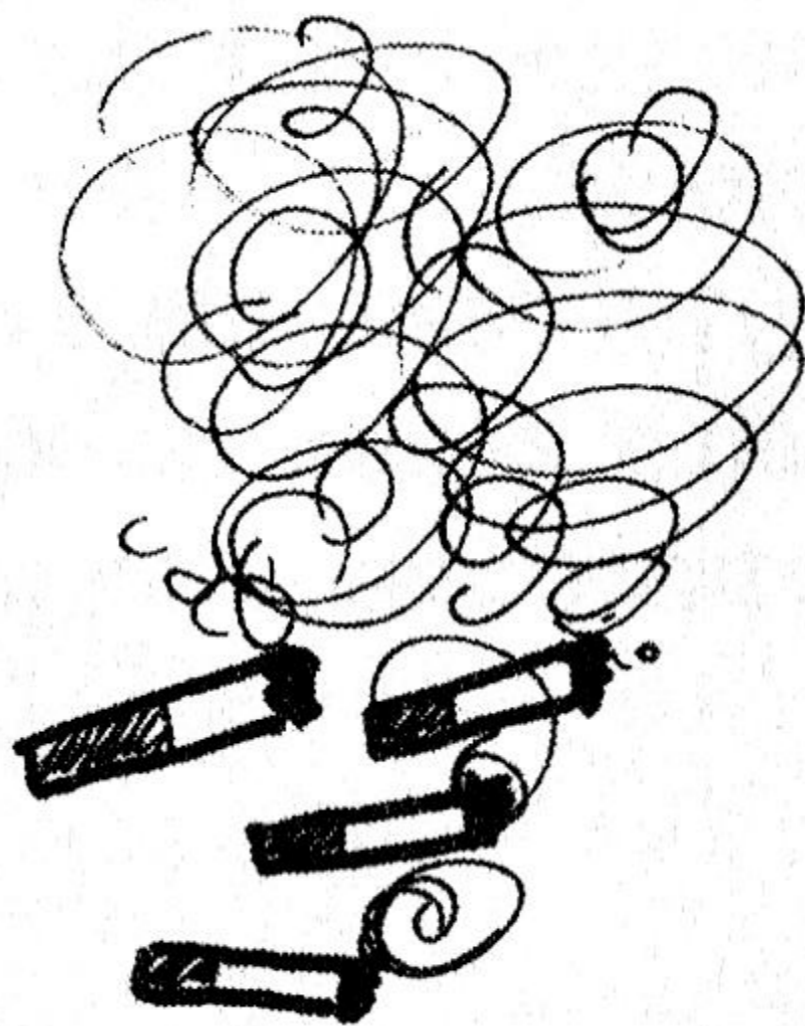
І тут я уже не витримав.

— Ви неосвічені, чи що?! Вам що, потрібні інструкції, як одне з одним кохатися?!

Я присів на підлогу. У мене не було сил на тих вислизаючих Вужеків. Тепер я заявляю офіційно — мої батьки не надто розумні. І в питаннях кохання вони взагалі сягнули ДНА.

КИДАЄМО КУРИТИ

Я сказав хлопцям з нашого мікрорайону, що мій тато знову кидає палити і що вони, якщо хочуть, можуть прийти до нас і на це подивитися. Кинути курити — це страшне випробування. Тато страждає від цього десь двічі на рік. Завжди після декількох днів він настільки втомлюється від того, що кинув палити, що мусить знову запалити цигарку. Але цього разу електронна цигарка не допомагає — він мусить затягнутися справжньою. А потім він знову кидає курити. Мені шкода його, але я дуже люблю, як він кидає палити, бо тоді наш будинок перетворюється на цирк — і можна від сміху звалитися зі сходів.

У моїй родині відкрито курять тато і дідусь Збишек. Моя тітка Ельжуня палить, але тримає це в секреті від Вероніки і дядька Робертка. Дядько Робертка палить тільки у своєму авто, бо в машині тітки Ельжуні він курити боїться. Я, моя мама і бабуся Нюся не палимо. Про другого діда, якого дід Збишек називає «червоним», я нічого не знаю. Бабуся Данута спочатку змусила його на собі одру-

житися, а після одруження вона змушувала його все робити, тому він її і кинув. Бабуся палить лише чужі цигарки, найчастіше цигарки мого тата. Я бачив кілька разів, як вона спалювала його пачку.

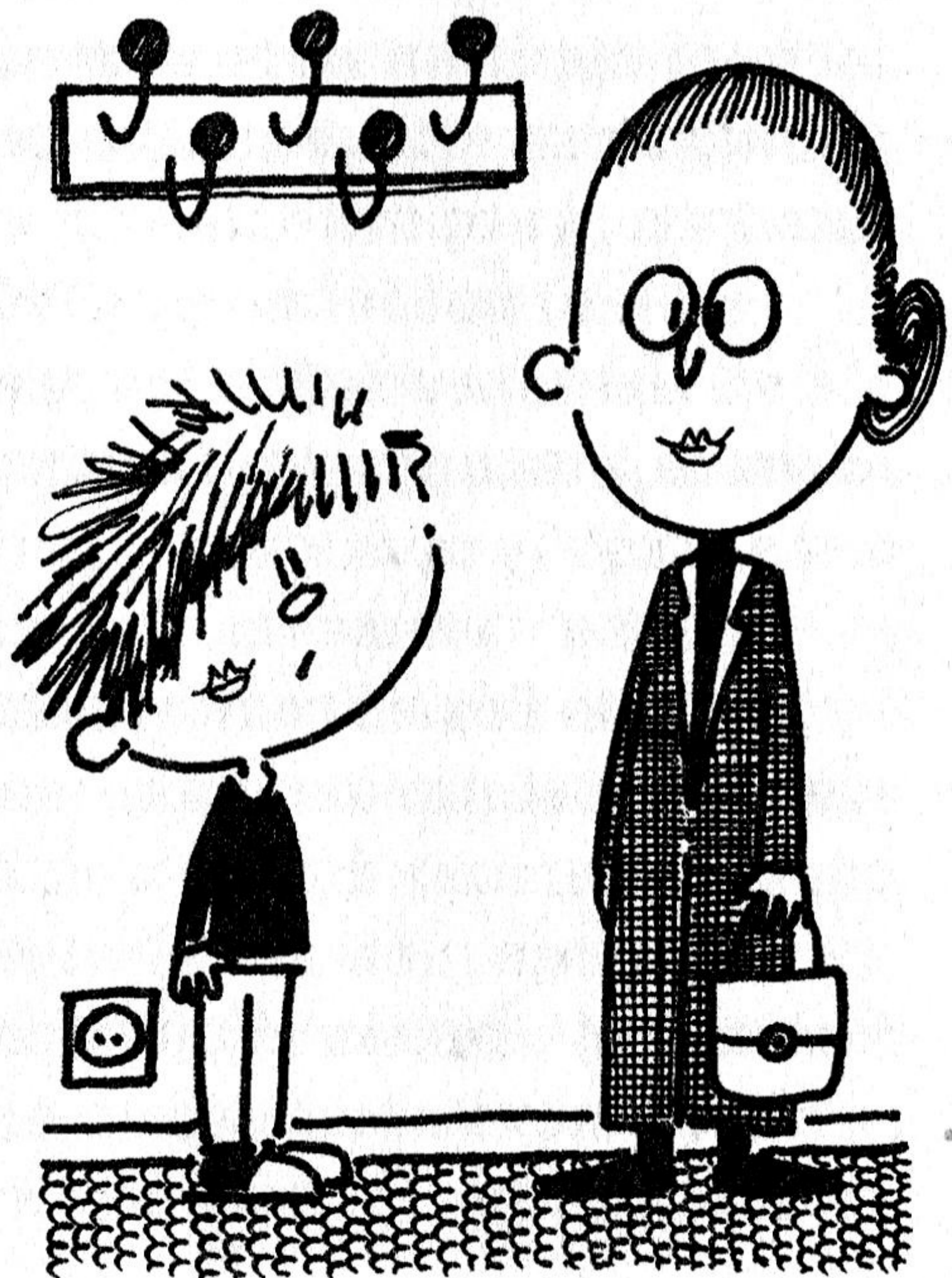
Я не знаю, чи люблю свою бабусю Дануту. Про це я ще поміркую. Вона подарувала мені стільки медальйончиків і вервиць¹, що я міг би вже відкрити магазин. Хотів би я хоч кілька разів отримати щось інше. Хоча без бабусі Данути в нашій родині точно було б нудно.

Бабуся заходить до нас «випадково», коли мій тато кидає курити.

— Привіт, янголятко! — гукає вона і залишає на моїй щоці жирний відбиток червоної помади. Тато каже, що бабуся так позначає свою жертву, як Джокер із «Бетмена».

Після того як вона закінчить зі мною, вона чекає в коридорі, доки прийде тато, привітається з нею і допоможе їй зняти плащ. Чекає вона даремно, але я не кажу їй, що вона не дочекається. Коли тато кидає палити, він ніколи ні з ким не вітається. Він сидить у кімнаті за столом і дивиться на закриту пачку цигарок так, наче закликає вужа.

¹ Шнурок із нанизаним намистом для відліку прочитаних молитов, вживаний переважно серед католиків.

— Твій тато знову кидає курити? — запитує мене бабуся. — Так? Він не зможе. Для цього треба мати характер. Але ми помолимося, щоб він таки втримався у виконанні цього воістину гідного похвали рішення.

Цієї миті моя мама вискакує з ванної, де робить кар'єру за спиною інших, не вітається з бабусею і відразу кричить:

— Не виховуй Філіпека по-своєму! Ти добре знаєш моє ставлення до твоєї молитви!

Я не знаю, як мама ставиться до молитви бабусі, але бабуся очевидно знає, бо відкрикується:

— Це тебе я не так виховала! Але онука зіпсувати не дозволю! Ти... феміністка!

І тут починається цирк. Бабуся Данута завжди називає мою маму «феміністкою», коли говорить із нею про молитву і куріння мого тата. На слові «феміністка» тато підривається з крісла, на якому сидів, вдивляючись у пачку цигарок, і коротко каже:

— Мені треба покурити!

— Це через тебе! — грюкає дверима мама. Вона повертається у ванну, щоб продовжувати робити кар'єру і злитися на бабуся Дануту.

Бабуся хапається за серце, щось шепочучи про «у сім'ї не без виродка». Потім одним стрибком залітає до вітальні, вириває із татових рук уже відкриту пачку цигарок і запальничку і підпалює всю пачку. «Ф-ф-ф-ф», — дмухає вона ще в деякі фільтри, щоб вогонь поширився на всю пачку, а дим — по всій кімнаті.

Ми з татом нерухомо стоїмо біля столу, дивлячись на попільничку, в якій згоряє відразу двадцять цигарок.

Спочатку згоряє картонна коробка, а потім вогонь перестрибує на цигарковий папір і фільтри — і врешті в попільничці залишається лише сміття. Це сміття не хоче горіти, випльовуючи лише кіптяву, сморід і дим.

Коли востаннє бабуся підпалила пачку цигарок, це закінчилося моїм візитом до лікаря. Мене знудило, а мама запанікувала і помчала зі мною в поліклініку. Там вона накричала на лікаря через те, що він з годину розмовляв по телефону, забувши про зболених пацієнтів, тобто про мене. Лікар розізлився і, замість того щоб оглянути зболеного пацієнта, спершу мене обнюхав. А тоді він сказав мамі, що якщо вона ще коли-небудь приведе «накурену дитину», то він повідомить у поліцію. Він думав, що я сам скурив усю пачку, тому що у мене безвідповідальні батьки, які мене не вберегли. Серйозно! Про безвідповідальну

бабусю він навіть не заїкнувся. А взагалі, це мій одяг смердів цигарковим димом, а отруївся я обідом зі шкільної їдальні. Лікарі, замість того щоб нюхати пацієнтів, повинні спочатку їх оглядати.

Лікар поліклініки не мав поняття про те, як це — кида-ти палити. Увесь під'їзд будинку задимлений, тому кожен трохи смердить. Люди виходять із квартир, щоб визначити джерело диму. «Це знову від тих, з мансардою! Від тих Вужеків!» — кричать сусіди. І єхидно додають, що ми колись спалимо житловий комплекс і піврайону.

Серйозно!

Найголосніше кричить качок із другої квартири, який не любить людей і має бульдога Ведмедика. Ведмедик дуже чутливий до диму і, замість того щоб гавкати, починає свистіти, як чайник. Коли Ведмедик починає свистіти, ревун з п'ятої квартири, який насправді є двотижневою дівчинкою на ім'я Аурелія, заводить своє щоденне виття. До ревуна приєднується старигань з восьмої квартири із ву-сами, схожими на бурульки в нашій морозилці, і починає стукати по підлозі палкою від швабри. Потім долучається голос папуги одного лисого дядька з десятої квартири, а за ним — канарейки Пишека і п'ятеро котів з одинадцятої.

Стає так суперово-голосно, що збігаються всі хлопчики і дівчата з нашого двору, а іноді навіть наша адміністрація.

Коли всі накричаться, насвистяться і настукаються шваброю, до нас прибігає дідусь Збишек з першого поверху і цілує бабусю Дануту в руку.

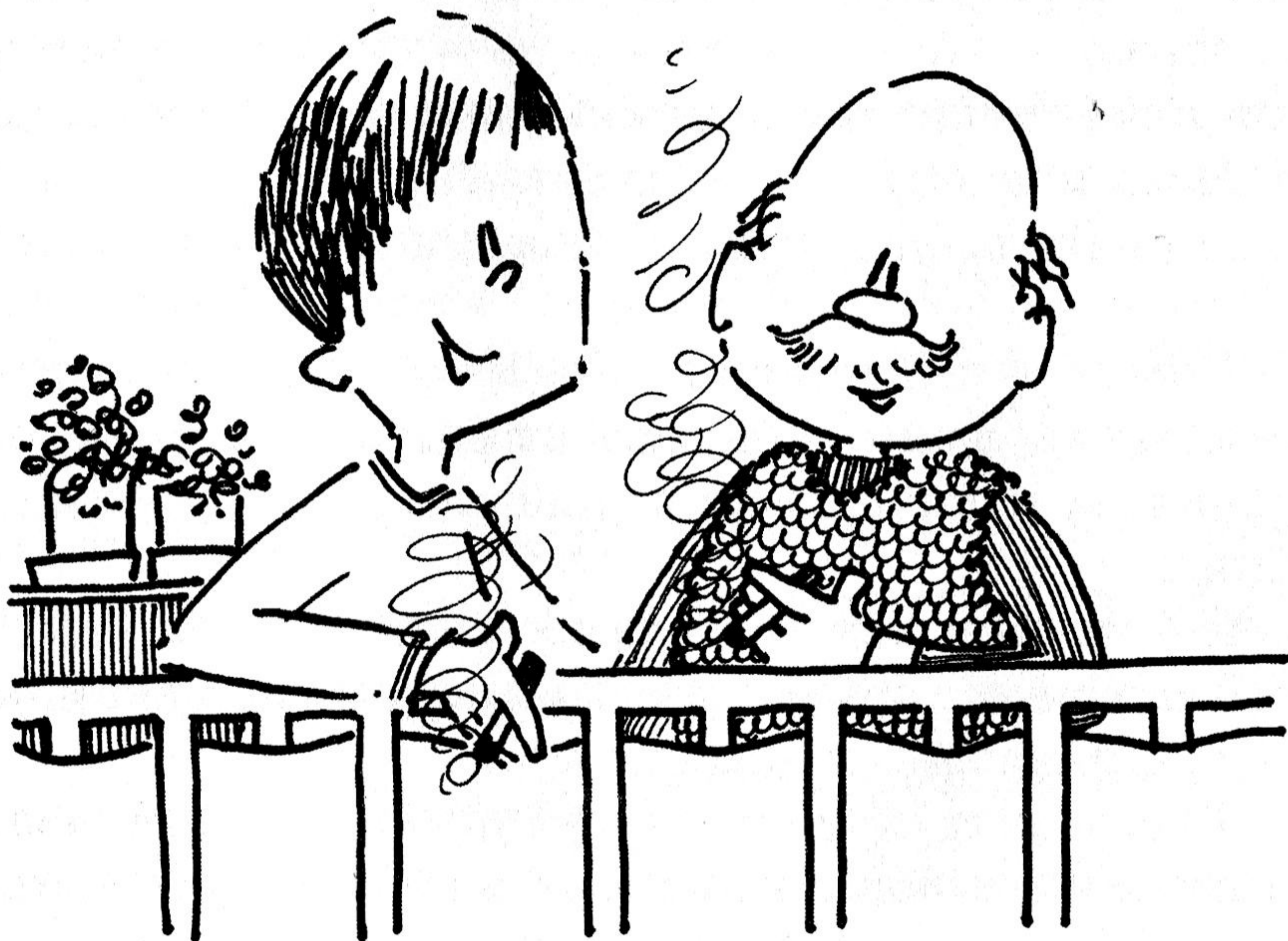
— Я тут власне дрімав, а просинаюся — в під'їзді повно диму. Мабуть, це наша духовна пані Дануся прийшла

на вогник. Чи ви вже накурилися? — дідусь поводитьсь дуже ввічливо, говорить з бабусею на «ви», хоча вони зазвичай звертаюся одне до одного на ім'я і часто сваряться, але не тоді, коли бабуся палить усю пачку цигарок одразу.

На закінчення бабуся йде, дідусь відчиняє вікно і стає дуже тихо. Однак це не кінець. Тато з дідусем виходять на балкон покурити, щоб заспокоїтися.

— У тебе немає сили волі. Якби ти був справжнім чоловіком, то сказав би собі: «Відсьогодні я не курю!» і витримав би, — повідомляє дідусь своєму татові, попихкуючи цигаркою.

Тато також затагується, щоб заспокоїти нерви. Тільки тоді, коли він уже спокійний, приходить мама і дуже спокійно говорить, що винайдено тисячі способів кинути палити і що тато повинен використати один із них,

а не привертати до себе багато уваги бабусі Данути і не надто прихильних до нас сусідів.

— Мені соромно перед моїми подругами, що мій чоловік — курець! — промовляє вона врешті.

Мама хотіла б, щоб тато був справжнім чоловіком, але не говорить про це вголос. Не може. Вона — жінка, не залежна від чоловіків, ходить на феміністичні протести і не повинна кохати справжніх чоловіків.

Кілька днів тому мама сказала:

— Ти кидав паління заради мене, заради Філіпека, моєї матері й чистого довкілля, а тепер зроби це заради власного здоров'я! — і вона відправила мого тата до лікаря, який також зажадав, щоб мій тато подолав звичку задля свого здоров'я і не витягував з польської держави гроші на своє лікування тоді, коли навколо помирають дійсно хворі люди.

Тато дуже перейнявся самим фактом, що люди навколо помирають через те, що він не може кинути курити. Тому він остаточно вирішив кинути в понеділок.

— Чому в понеділок? — запитав я.

— По понеділках люди найчастіше роблять для себе всякі свинства, — пояснив він.

— Чому? — не вгавав я.

— Тому що люди — це всього лише люди.

— А чому вони тільки по понеділках люди? — ніяк не міг второпати я.

Тато відчинив балкон, щоб покурити.

— Такими нас створив Бог! — знову пояснив він мені, потроху втрачаючи стриманість.

Я хотів запитати «чому», але прийшла мама і сказала, що такими нас створила природа, а не Бог.

— У людині є добро і зло. Тільки від нас залежить, чи переможе добро, — додала вона.

Про добро і зло я достатньо наслухався в школі, тому більше не допитувався, хоча й досі не зрозумів, чому по понеділках люди вибирають зло.

У перший день відмови від куріння було супер. Тато не пішов на роботу. Він отримав цілий тиждень вихідних, щоб кинути палити. Уранці він приготував сніданок і увесь час мугикав собі під носа. Не подобалася мені лише одна річ: до школи ми пішли пішки. Це наче й недалеко, але я звик до машини.

Тато вдихав свіже повітря, щоб провітрити прокурені легені. У нього гарний нюх, як у бульдога качка з другої квартири. Ми йшли, а він відгадував марки автомобілів за запахом вихлопного диму. Серйозно! Коли ми були вже майже поруч зі школою, нам довелося звернути в неправильному напрямку, бо тато винюхав кіоск із цигарками тієї ж марки, яку він палив до того, як кинув палити. Через це нюхання я запізнився на урок.

Пані Сандра запитала, що сталося, і я сказав, що ми з понеділка кидаємо курити.

— Я так розумію, що це твій тато кидає. Ти ж ніколи не палитимеш? — запитала вчителька.

Я не хотів відповідати, не подумавши, бо наша вчителька цього не любить, і почав напружено думати. Ну як я маю знати, що не буду палити? Я знаю, що ніколи не їстиму пельмені зі шпинатом і часником, тому що одного разу скуштував їх і мені вистачить на все життя. Але якби я їх не їв, то я б не знав, що ніколи не їстиму цю зелену гниль.

Після школи я зустрів хлопців з нашого мікрорайону на лавці перед стіною Гірека із огидними словами. Я запитав їх те саме, що мене запитала вчителька.

— За статистикою, курить кожен третій поляк, а це означає, що один з нас трьох буде курити цигарки, — відповів мудрий Блажеєк.

— І хто саме з нас? — запитав Гірек.

— Не знаю. Статистика цим не займається.

— Вони знають, що кожен третій, але не знають, хто саме?! — Гірек сплюнув. — То це не статистика, а якась дурнистика.

Блажеєк ображено скривив обличчя і сказав, що доведе, наскільки мудрою є статистика. Він звелів нам вишикуватися в ряд.

— Зараз ми з'ясуємо, хто ж з вас — статистичний курець! — пригрозив Блажеєк і став на початку.

Потім ми мали порахувати до трьох: «Один, два, три, один, два, три, один, два, три», щоб вирахувати кожного третього поляка-курця.

Виявилось, що я, Антось, Гірек і один малий, що ще ходив у садочок і жив у будинку 10В, будемо змушені ку-

рити цигарки. Малий одразу образився і побіг додому скаржитися. А я запросив хлопців до себе, щоб показати їм тата, який кидає палити. Я сподівався, що знову буде цирк. Але коли я побачив, що мій тато лежить нерухомо на дивані й дивиться в стелю, а не в телевізор, по моїй спині побігли мурашки.

«Мене чекають такі ж муки, бо я — цей кожен третій поляк, — подумав я собі. — І якщо я палитиму, то буду й кидати палити!»

— Ти точно кидатимеш палити. У наш час курити немодно, — підтримав мою думку Блажеек, який не був кожним третім поляком і не мусів перейматися через боротьбу зі шкідливою звичкою.

Я знову подивився на тата. Його рука з пультом сповзла з дивана, а він навіть не увімкнув телевізор. Він навіть не ворухнувся. Він навіть не моргнув.

— А ти ж казав, що він просто ходить по колу, — сказав з претензією Гірек.

— Ще годину тому ходив, — відповів я.

— Як довго він так лежатиме? — запитав Блажеек.

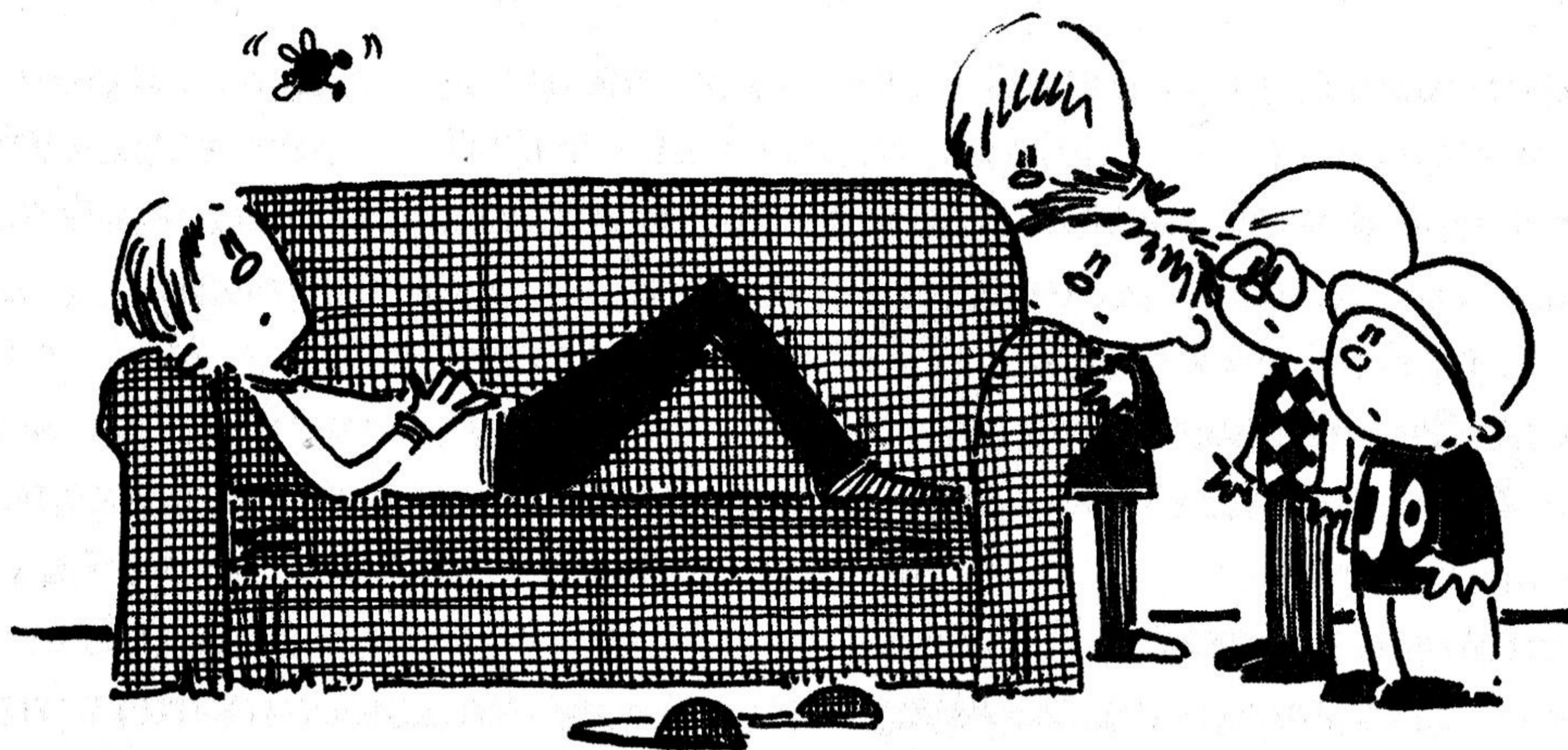
— Звідки я знаю?! Це ти завжди все знаєш! — дорікнув я йому.

Ми дивилися й дивилися. Волохата муха кружляла над татовою головою. А він — нічого. Мені стало дуже важливо, щоб тато зробив хоч щось.

Нарешті його рука, та, яка звисала з дивана, смикнулася і почала повільно підніматися.

— Ну, тату, розберись-но з цією мухою! — затиснув я кулаки.

— Не зможе. Б'ємось об заклад? — прошепотів Гірек.

— Зможе! — буркнув я.

Врешті тато махнув рукою. Він хляпнув нею в повітрі десь над животом і впустив пульт на підлогу так, що з нього повилітали батарейки.

Муха зробила велике коло, задзижчала і сіла йому на носа.
А він — НІ-ЧО-ГО!

Мені було соромно перед хлопцями. На щастя, Блажеєк пояснив, що я не повинен соромитися за тата, бо він страждає від депресії через відмову від куріння в ім'я здоров'я помираючих пацієнтів.

— Мука страшна огорнула людину, впала людина без сили на спину, — придумав риму зблідлий МС Antony. Він якось страждав від депресії, бо заразився від своєї мами, яка тоді не мала ні чоловіка, ні нареченого, ні навіть партнера.

— Чим раніше кидати, тим легше кинути, — зазначив мудрий Блажеєк.

Я обдумав це і сказав хлопцям, що кину палити сьогодні ж. Гірек і Антось вирішили приєднатися до мене. А чого

мені було чекати? Я обшукав усю квартиру і знайшов лише одну цигарку за пральною машиною. Цього вистачить. Ми викуримо її й кинемо палити. І статистика буде виконана, і ми уникаємо такої муки, від якої страждає тато.

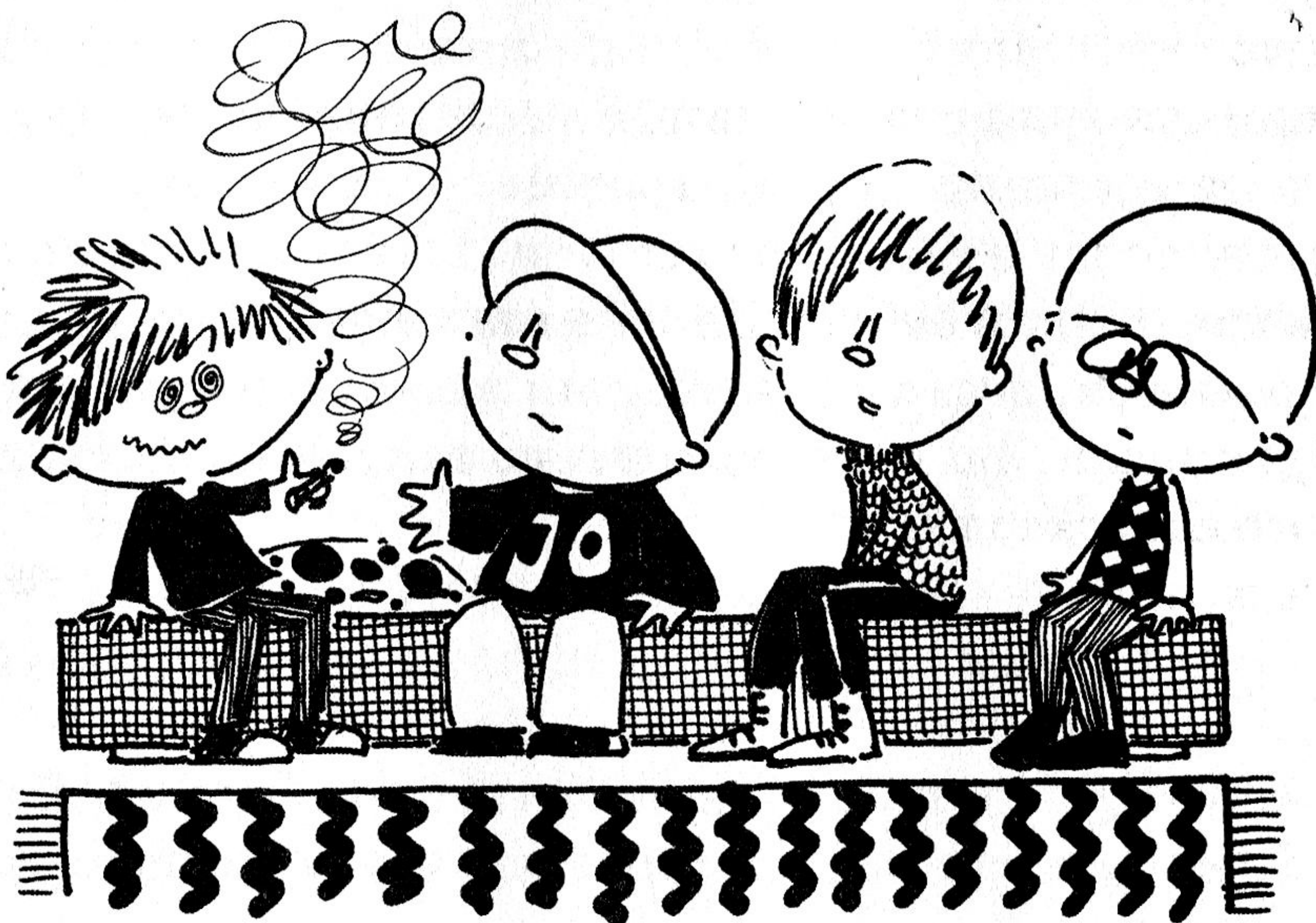
Ми зачинилися у моїй кімнаті.

— Хто перший? — запитав мудрий Блажеск.

Ніхто не хотів, а Гірек в останню хвилину взагалі відмовився. Зрадник! Він сказав, що не буде палити, бо вже одного разу кинув палити, тому що у нього безробітний тато, який його занедбав і у якого вдома самі лише цигарки і пиво.

— Затягнешся — і побачиш Аляску, — попередив він мене, коли я потягнувся по запальничку.

Я затягнувся чотири рази і побачив чотири Аляски. Жах! Я почувався так, наче наївся паприки і ще пожував склянку. Я думав, що задихнуся, помру і виблюю. Серйозно!

Я передав цигарку Антосю. Він побачив зо дві Аляски і...

— Що тут відбувається?! — крізь сльози я бачив небагато, але це був голос мого тата. — Що ви робите?! — напевно він оговтався від депресії, бо кричав на весь будинок.

МС Antony стиснув руку із запаленою цигаркою, але потім зашипів і кинув цигарку наосліп.

А влучив прямо в тата.

— Ми кидаємо палити, — сказав я, задихаючись димом.

Тоді в кімнату зайшла мама. Вона побачила цигарку в руках тата і подумала, що це він так накіптюжив. Я не можу повторити те, що вона сказала, бо точно отримаю на горіхи за зловживання поганими словами.

Вона була настільки зла на тата, що тільки ввечері дізналася правду.

Гірек був правий, ця статистика справді дурнувата. Їй усе одно, хто палить, аби тільки палив кожен третій поляк. Можна було стати в іншій послідовності в ряду і рахувати на «перший-другий-третій».

Татові знову не вдалося кинути. І ми всі через це переймаємося. Тільки бабуся Данута виглядає задоволеною.

Але нічого, десь за півроку ми знову спробуємо кинути. Гірек каже, що якщо ти хоч раз закурив, то будеш кидати все своє життя.

РЕД МС АНТОНУ ПРО КИДАЊНЯ ПАЛИТИ

*Я сьогодні розкажу вам своє творіння
Про те, як не треба кидати куріння.
Та не буду крутити,
Час уже говорити:
То був раз, коли я вперше почав курити...*

Приспів:

*Дим котиться в очі, густий, темно-сірий,
Їх вигризти хоче, неначе став звіром,
Випалює решту,
Ти спробував врешті,
Цей досвід в життя забереш ти:
По тілу судоми,
Ти хочеш додому.
Легені діряві,
А зуби іржаві,
І це назавжди, а не так для забави.
Щось в мізках зірвалось,
Я виблюю зараз,
Востаннє це все відбувалось.
Йоу...*

*Але це ж початок, далі все нормально,
Я не хочу надто себе мучити марно.
Пошукав я в «гуглі» цигарки негайно,
Виявляється, що це — лиш сміття звичайне.*

*Може, я курити кину все ж пізніше,
Тільки марку цигарок заміню на іншу.*

Приспів:

Дим котиться в очі, густий, темно-сірий...

Востаннє це все відбувалось.

Йоу...

Щось в мізках зірвалось,

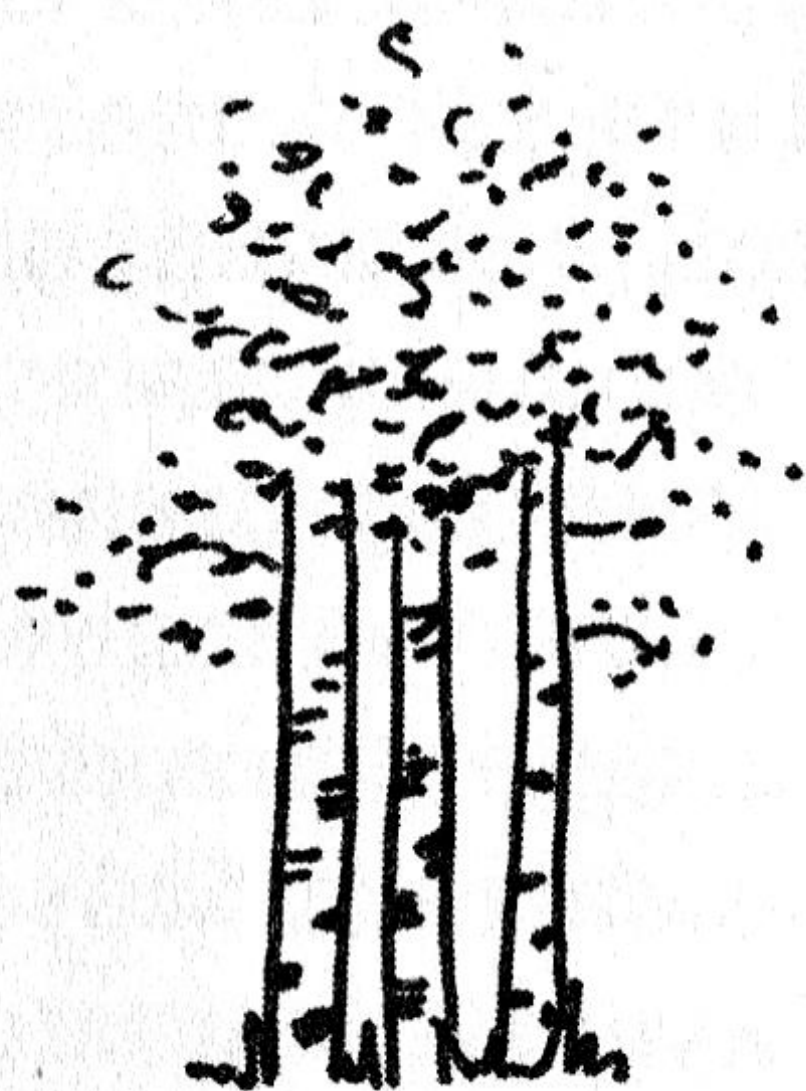
Я виблюю зараз,

Востаннє це все відбувалось?

Йоу...

СПРОСТОВУЄМО БРЕХНЮ

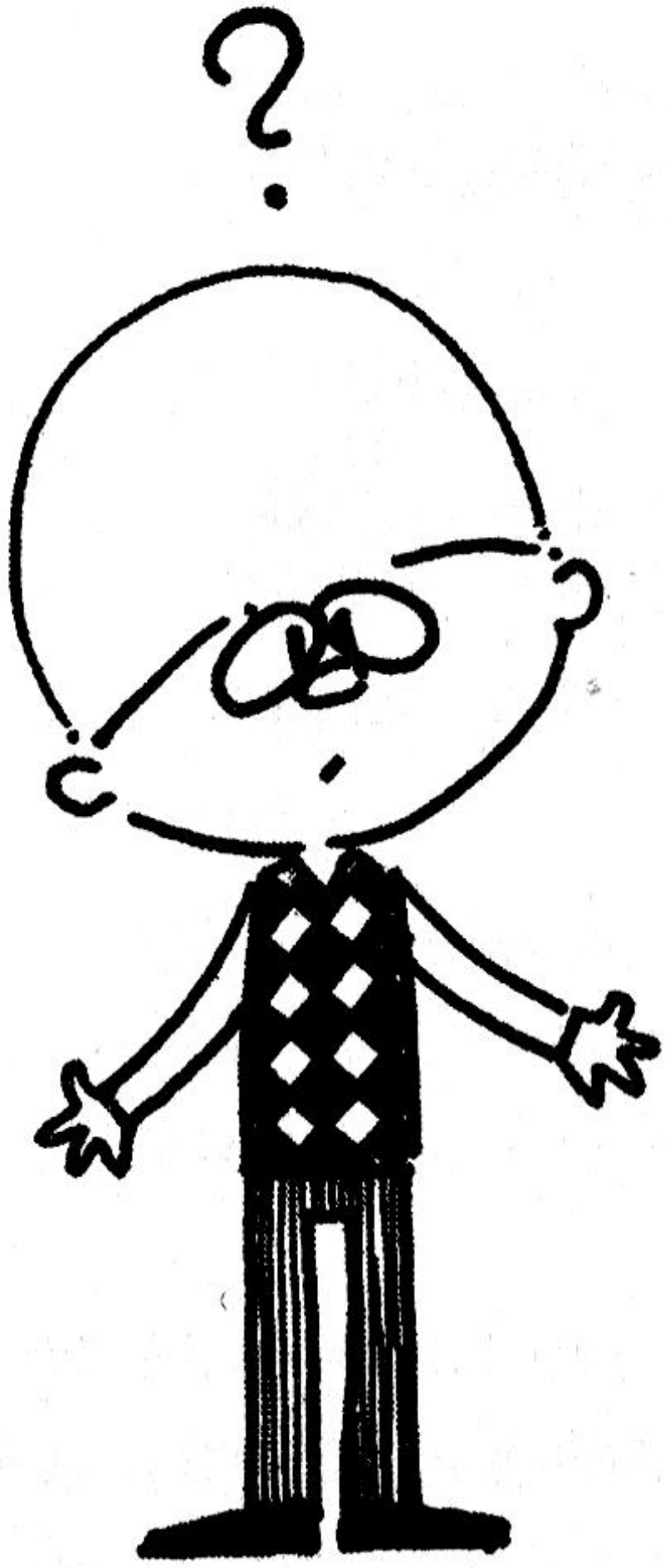

Ну не можу я полюбити адміністрацію нашого житлового комплексу, хоч вона й наша. І хоча адміністрація не є моєю родиною, та саме вона негативно на неї впливає. Мало того, що вони продали нам незакінчену квартиру, без підлоги і дверей, так іще й вимагають від нас, щоб ми її утримували.

— Вони посадили вас за паркан, як мавп у зоопарку, слідкують за вами через камери, а ви їм за це ще й платите?! Де вони знайшли стількох дурнів? — усерйоз дивувався Гірек, і навіть гіперактивний Маурицій визнав, що цього разу Гірек правий і навіть побити його немає за що.

Зрештою, ми всі здивувалися. Людина, коли тільки лише народжується, вірить, що у неї мудрі батьки, бабусі й дідусі, а тут варто лише поговорити з хлопцями з нашого мікрорайону і відкривається вся правда про сім'ю: її дорослі члени мають стільки ж розуму, як Гірек — до математики.

— Немає чим хвалитися, — зітхнув мудрий Блажеек.

Ми геть засмутилися, бо навіть Блажеєк, хоч він і мудрий, не знайшов виправдання нашим сім'ям.

Мало того, що вони платять адміністрації, так вона іще й ставиться до них геть нешанобливо. Моя мама переконалась у цьому ще в день переїзду в наш двір, одразу після того, як припаркувала на місці номер тринадцять. Вона саме привезла мою бабусю Дануту, яка мала пильнувати мене під час переїзду. Мама також хотіла за мною наглядати, тому ми разом поїхали по бабусю Дануту.

І бабуся, і мама до цього моменту не знали, що за всіма мешканцями нашого житлового комплексу пильно стежать наші охоронці і доносять на них адміністрації.

Ми успішно проїхали з бабусею Данутою через наше місто, успішно в'їхали до нашого двору, незважаючи на те що стовпчик зі шлагбаумом уже мав на собі багато слідів близьких зустрічей із чотириколісними транспортними засобами різних кольорів.

Ми успішно під'їхали до нашого паркувального місця.

— Мамо! — я перший помітив, що адміністрація в цьому місці поставила мамі пастку.

— Почекай, Філіпеку, я припаркуюся, — відповіла мені мама, одночасно сперечаючись із бабусею Данутою про фіранки на наші вікна, яких немає і не буде, хоча, за словами бабусі, у всіх порядних польських будинках висять фіранки.

— Не повішу! — вперлася мама.
— Повісиш, бо всі вішають! — не відступала бабуся.
— Мамо! — я хотів повторити попередження.
— Філіпе! Не перебивай, коли дорослі розмовляють! —
напала на мене бабуся Данута.

Ну і я перестав, чого ж я буду напрошуватися.

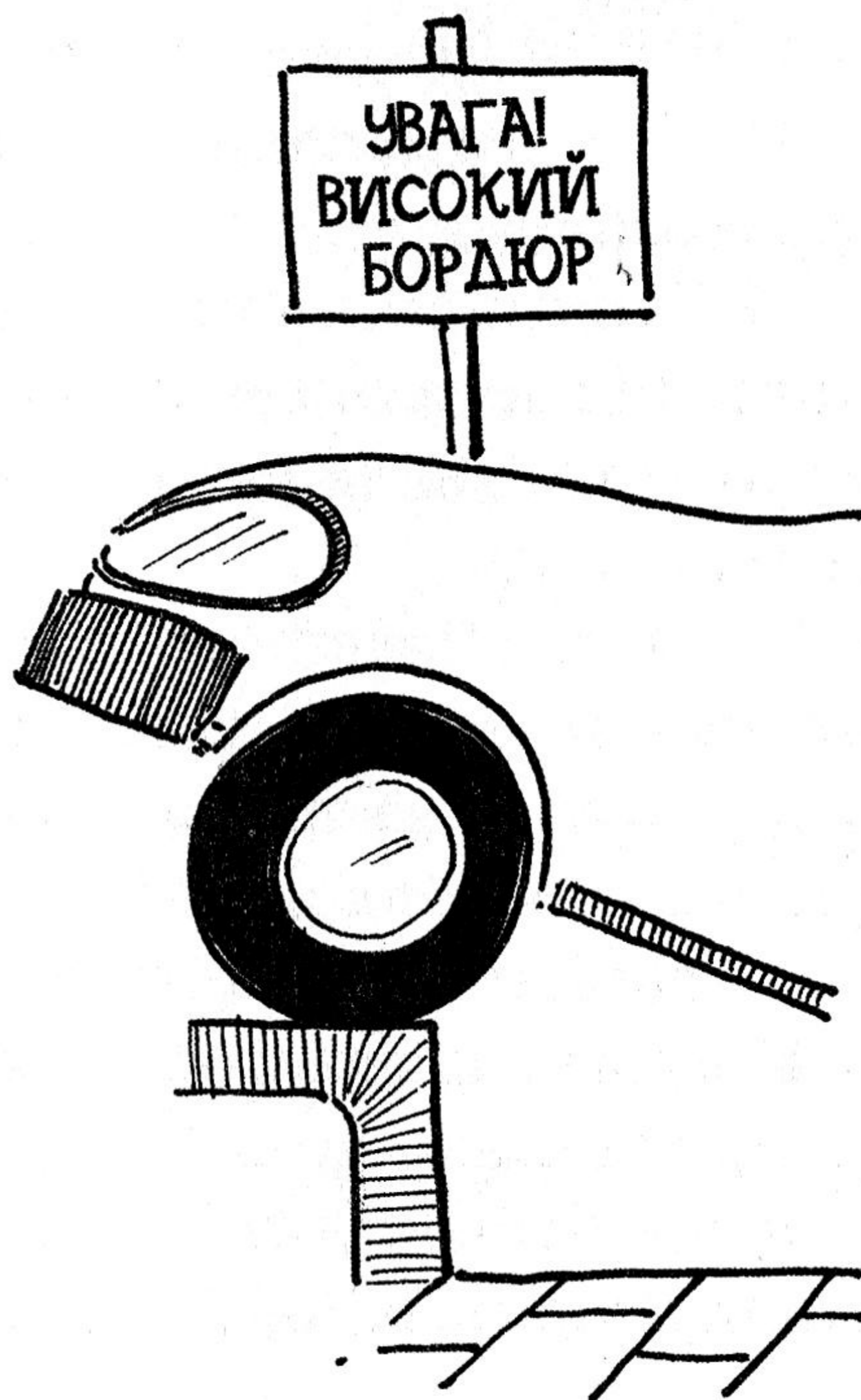
Мама голосно в'їхала на місце під номером тринадцять. Ми почули скрегіт, і передня частина автомобіля піднялася так, наче нам докачали передні колеса.

Нарешті в машині запала тиша і я зміг прочитати попередження якраз навпроти нашого паркувального місця: «Увага! Високий бордюр».

Попередження було реальним. Автомобіль завис на передньому бампері на бордюрі.

— Йоанно, не нервуйся, — застерегла маму бабуся Данута, хоча вона добре знала, що «Йоанна» її не послухає.

Мама штовхнула двері водія, і ми знову почули скрегіт. Паркувальні місця у дворі дуже вузькі. Адміністрація нашого житлового комплексу зовсім забула, що двері автомобілів відчиняються в сторони. Мама вдарила двері сусіднього авто і помчала скаржитися до адміністрації. Вона ще не знала, що наша адміністрація не любить, коли

хтось має до неї претензії, навіть якщо це той, хто платить за її утримання.

Адміністрація сказала мамі, що не вбачає своєї вини, оскільки вона поставила попереджувальну табличку. А якщо мама продовжить кричати, то адміністрація змушена буде сказати їй щось неприємне.

Мама обов'язково хотіла почути все, тому вона й почувала.

— Час навчитися читати з розумінням! Ви пошкодили автомобіль, припаркований поряд із вашим! За цю шкоду ви повинні заплатити! — твердо сказала адміністрація. І показала нам відео з камери у дворі, на якому мама вдарила двері авто, припаркованого поруч, і навіть копнула його в шину. А потім втекла з місця події, залишивши бабусю Дануту в пастці в нашому автомобілі.

Мама перестала кричати, тому адміністрація пом'якшала.

— Тільки між нами, не треба було погоджуватися на паркувальне місце з номером тринадцять. Це нещасливе число, — сказала вона, дивлячись на мою маму і на мене зі співчуттям.

Ми не хотіли співчуття невічливої адміністрації, тому вигукнули, що ми платимо їй не за те, щоб вона за нами слідувала, а за те, щоб вона слідувала за іншими мешканцями житлового комплексу. Ми також додали, що адміністрація відстала і вороже ставиться до жінок.

Коли ми сказали татові, яка у нас зла адміністрація, він не повірив. Може, тому, що він не жінка.

Я також не жінка, тому я перейшов на його бік. І навіть повторив за ним, що наша адміністрація — це всього

лише люди, тому іноді вони можуть бути грубими, некомпетентними і навіть злими.

— А брехати вони теж мають право? — запитав мене Гірек, коли я і йому повторив татові слова.

З цього питання я зателефонував татові й дізнався, що брехати не має права навіть адміністрація, хоч вона — це всього лише люди.

— Не можна? Ну тоді замість того, щоб читати мою стіну, прочитай вашу! — хоча Гірек і погоджується бути хлопцем із мікрорайону, та він не погоджується, щоб стіна, на якій ми читаємо погані слова, належала до нашого житлового комплексу. Тому він і ділить стіни на наші та його.

Я роззирнувся по нашому подвір'ю в пошуках чогось, щоб почитати, і помітив раптом рекламний щит, що висить над входом у будівлю нашої адміністрації.

— «Зелений житловий комплекс твоїх мрій»! — прочитав я.

— Ну і?.. — Гірек намагався щось від мене почути, але я не знав, що саме.

Я знизав плечима.

— Ти прочитав без розуміння. Прочитай ще раз!

Я прочитав, а що мені? Я ж люблю читати. Такі ж реклами, тільки меншого розміру висять під моїм вікном, і я щодня їх читаю, бо відтоді як я навчився читати, я читаю все. Я тільки не знав, що читаю без розуміння.

Гірек окинув поглядом паркан, за яким нас тримають, як мавп у зоопарку. Потім співчутливо подивився на мене.

— Мій тато каже, що людина в закритому просторі дурнішає.

Я почав моргати, як мудрий Блажеек, коли йому уривається терпець і він починає злитися.

— Не злись, а думай! Ти читаєш без розуміння. Це називається: поворотна неграмотність, — добивав мене Гірек.

— Вторинна, — пробурчав я. Я не збив його з паркану, на якому він сидів, тільки тому, що він дійсно мав на увазі читання з розумінням.

— Вслухайся уважно: твій двір називається: «Зелений житловий комплекс твоїх мрій». Ти мріяв про те, щоб тут жити? — запитав він.

Я вирішив подумати, щоб не відповідати не думаючи, як цього вимагає наша вчителька.

— Ти мріяв, щоб тебе загородили, як мавпу і дурного слона з великими вухами в зоопарку?! — вимагав відповіді Гірек.

Мавпам і тим краще. Вони не повинні запам'ятовувати код до хвіртки, другий код до під'їзду і не повинні возити в авто паркувальну картку. Я саме закінчив обдумувати питання і відповів:

— Ні! Я мрію про скутер.

Гірек перестрибнув через паркан, і ми скликали хлопців з нашого мікрорайону, щоб і вони повправлялися в читанні з розумінням.

МС Antony сказав, що він мріє про випуск свого диска і щоб мама була лише його і не потребувала наречених. Нам мріяв про власний квадроцикл і контактні лінзи синього кольору. Мудрий Блажеск мріяв про кар'єру вченого і політика та про новий iPad. Маурицій мріяв про морозилку, вщерть забиту морозивом, і подорож океаном, під час якої корабель розіб'ється об айсберг, а він врятує всіх, хто тонутиме.

Ми виявили, що дівчата з нашого мікрорайону також не мріяли про життя в нашому дворі з відеокамерами за високим парканом. Вони хотіли таку ж куртку, як у Вероніки, такі ж туфлі, як у Зоськи, такий же капелюх, як носить Олівія Мауриція, і таке ж волосся, як у блондина з телевізора. Про блондина вони також мріють. І всі вони мріють зніматися в рекламі, але Ніна мріє не про таку рекламу, як інші дівчата.

— Ваша адміністрація обманює від вашого імені, а ви її утримуєте! — добив нас усіх Гірек.

Ми ненавидимо обман. Батьки вчать нас казати правду і реагувати на кожну брехню. В школі за обман навіть знижують оцінки за поведінку.

Тому ми вирішили зреагувати і виправити оманливу інформацію, зазначену від нашого імені.

Гірек приніс фарбу-спрей, яку колись купив, щоб прикрасити свою стіну потворними словами. Нам і Маурицій принесли складану драбину. Ми розставили її під будівлею адміністрації. Гірек погодився спостерігати за охо-

ронцями, завданням яких було охороняти брехливі щити, тому вони могли нас зупинити. Чотири дівчини і Ніна тримали драбину, щоб вона не перевернулася і щоб з нами не було так, як з тіткою Ельжунєю, яка чухалась гілочкою, коли їй свербіло під колінами. Нещодавно тітка, виганяючи павуків зі своєї дворівневої квартири з ліфтом, упала з драбини і їй наклали гіпс на обидві ноги.

Ми ще раз переконалися, що дівчата міцно тримають, а потім посперечалися про поезію. Йшлося про те, хто ж напише спростування від нашого імені. Блажеєк хотів вилізти по драбині й писати, і МС Antony хотів вилізти по драбині і писати. Блажеєк — мудрий, а МС Antony пише вірші. Ми всі надаємо перевагу реперу, але мудрий Блажеєк таки затуманив нам голови:

— Антось майже поет. Ніхто в Польщі не читає вірші. Поет повинен платити, щоб хтось захотів надрукувати і почитати його вірші, — сказав він так, ніби для себе.

— Реп — це не поезія! — захищався МС Antony, однак ми вирішили, що нам занадто мало відомо про поезію, щоб так ризикувати.

— Ми не будемо платити, щоб прочитали нашу правду! — так і поклали.

Блажеєк піднявся сходами і поряд із брехнею: «Зелений житловий комплекс твоїх мрій» дописав спростування: «Неправда! Не моїх мрій! Блажеєк, Філіпек, Нам, МС Antony, Маурицій і дівчата з нашого мікрорайону».

Ми написали це на всіх рекламах у мікрорайоні й уздовж під'їзної дороги. Ми були дуже задоволені собою. Ми спростували брехню так, як нас вчать у школі і вдома.

Ми віднесли драбину, повернули Гіреку порожній контейнер фарби, щоб не засмічувати наш двір, — хай викине у себе за парканом. І ще того ж дня до тата Гірека прийшла адміністрація, хоч його імені ми у спростуванні і не вказували.

Тато Гірека ввічливо сказав, що він не може відповідати за те, що хлопці з нашого мікрорайону написали щось його фарбою, і ввічливо нацькував на нашу адміністрацію пса.

Адміністрація вперше не скористалася кодом до хвіртки, а просто перестрибнула через паркан, обравши той самий шлях, що й Гірек та інші хлопці з нашого мікрорайону, які живуть на волі. Тоді вона відсапалася і викликала нас, наших батьків і всіх мешканців двору.

Дуже спокійно і дуже чемно ми пояснили, що ми просто спростували брехню, тому що цьому нас вчать у школі і вдома. Навіть іноді по телевізору хтось вривається, щоб спростувати брехню. На більшості інтернет-порталів цього ще немає, але там стільки брехні, що Інтернет би завис, якби всі раптом захотіли спростувати те, що написали інші.

Ми думали, що дорослі зібрали нас, щоб подякувати нам за мудру і швидку реакцію на брехню.

Наївні...

Дорослі жахливо дволикі. Серйозно.

— Спростовуйте що собі хочете, але не тут! — сказали вони, стаючи стіною за нашу адміністрацію.

І розійшлися.

Залишилися тільки ми і наші батьки, які разом з адміністрацією переконували нас, що «Зелений житловий комплекс твоїх мрій» — це не брехня, а практичний рекламний хід.

— Назва «Зелений житловий комплекс твоїх мрій» притягує красиві й бажані асоціації, — відповіла адміністрація.

— Які?! — перепитали ми.

— Як би вам пояснити, зірочки ви наші... — адміністрація запитально подивилася на наших батьків. Проте вони не прийшли їй на допомогу. — Ідея полягає в тому, що кожен мріє про життя серед зелених дерев, про лежання на зеленій травичці. І наш житловий комплекс йому це пропонує!

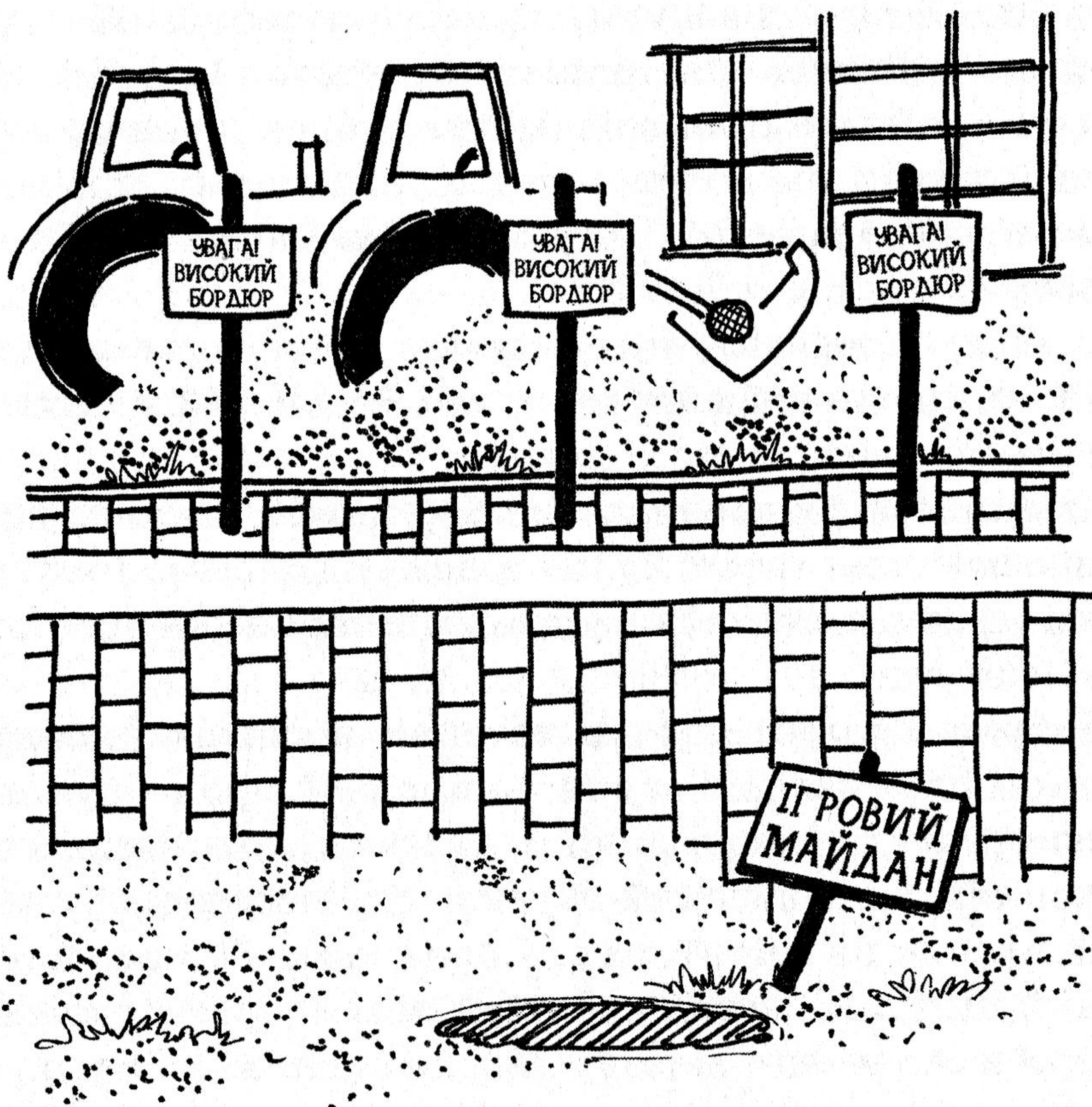
— А де ці дерева? — поцікавився гіперактивний Маурицій, який охоче б виліз на якесь дерево, бо зустріч тривала вже задовго.

Адміністрація зробила вигляд, що не почула. Тим не менш, ми також готові були вилізти на дерево, тому почали роззиратися по нашому двору. Вперше ми зробили це з розумінням.

Направо і наліво — доки сягає око простягалися пронумеровані паркувальні місця, викладені сірою бруківкою. Між ними безперервні ряди металевих стовпчиків з попередженнями про високий бордюр. Здалеку вони були схожі на хрести на цвинтарях. Перед нами був розкопаний ігровий майдан, який адміністрація перетворювала на ігровий майданчик. Позаду нас, де ще не так давно росли навіть гриби, лежали останні зрізані дерева, і великі екскаватори копали котловани для нових багатоповерхівок. Тільки на тротуарі, перед входом до адміністрації, стояли дві зелені туї в горщиках, але ж на туї навіть напівдурник Цезар Йот з нашого мікрорайону не хотів залазити. Саме тому ми слідом за Маурицієм запитали:

— Де ці дерева?!

— Посадимо! Ми все колись посадимо! А зараз лише погляньте через паркан, і що ми бачимо? — запитала хитро адміністрація.

Ми підняли очі понад паркан на зелені сосни і ялини, на буки з бордовим листям, на біло-жовті берези і каштани, всіяні колючими кульками, з яких випадали блискучі коричневі каштанчики.

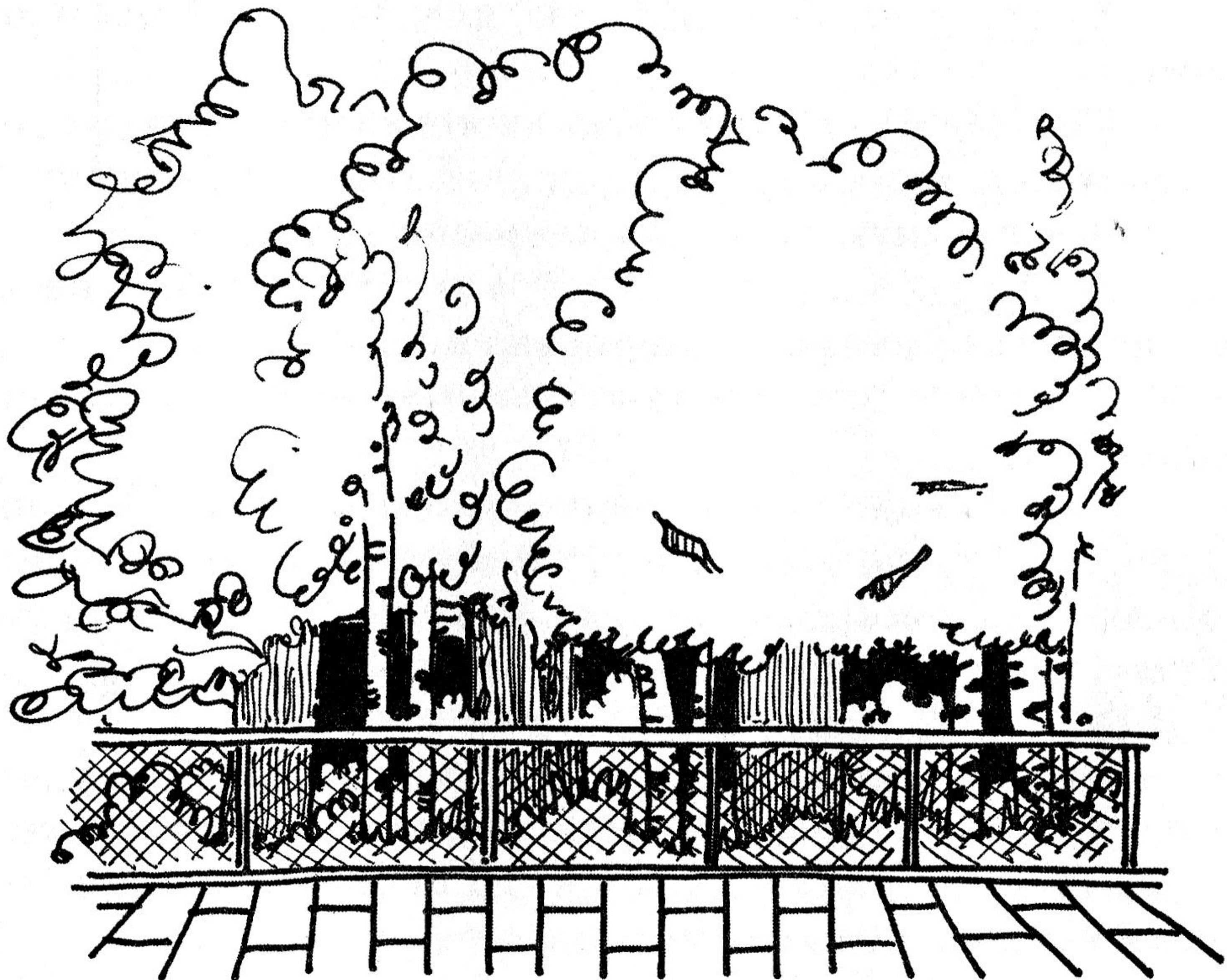
— Прекрасна польська осінь, — прошепотіла в захваті мама Нама, яка не була полькою, тому точно знала, що в Польщі дійсно гарне.

Ми не могли бути гіршими, ніж мама Нама, тому теж почали захоплюватися.

— Овва! — сказав Гірек, який не покинув нас, хоч і жив на волі. Він не міг надивуватись, що це на його боці паркану так гарно, як щонайменше на стадіоні Камп Ноу в Барселоні.

Хоча навіть у Барселоні немає таких дерев, як наші за парканом.

— Боже! — вирвалося з великих грудей мами Мауріція і його сестри. — Який пам'ятний момент! Ніколи поляки не були настільки близькі, як ми зараз, — сказала вона і обійняла низеньку і худу маму Нама своїми великими руками.

Придушена мама Нама аж розплакалася. Вона не могла дихати, але витримала обійми й подякувала мамі Мауриція так щиро, наче отримала від неї польське громадянство, про яке просить польську владу вже п'ятнадцять років.

Нам стало нудно. Скільки можна захоплюватися і плакати з розчулення? Ми перенесли погляди на пощерблену стіну Гірека, на якій з'явився ще один набір поганих слів, підготовлених старшими колегами з гімназії.

Мама Мауриція одразу ж затулила Маурицію очі рукою, а тітка Ельжуна наказала Вероніці стати спиною до стіни.

— Хе-хе... — хекнув мій тато, але я вдавав, ніби не зрозумів.

— Нова біда! — зітхнув завжди втомлений тато мудрого Блажеека, який керує нашим житловим комплексом.

— Що значить «трясця» і «амеба недороблена»? — Нам, який вдає в школі, що добре розуміє нашою мовою все, прочитав шостий згори рядок поганих слів.

Ми запитально подивилися на своїх батьків і адміністрацію.

— Я, чесно кажучи, не знаю, — мій тато сказав правду, визнавши, що знає мало. Інші були не настільки сміливими, але з їхніх облич читалося, що вони знають ще менше, ніж мій хоробрий тато.

Запало довге мовчання.

— Так, це буває. Людина в закритому просторі дурнішає, — Гірек повторив те, що його тато сформулював давно, ще до того, як наша адміністрація обгородила нас високим парканом з камерами.

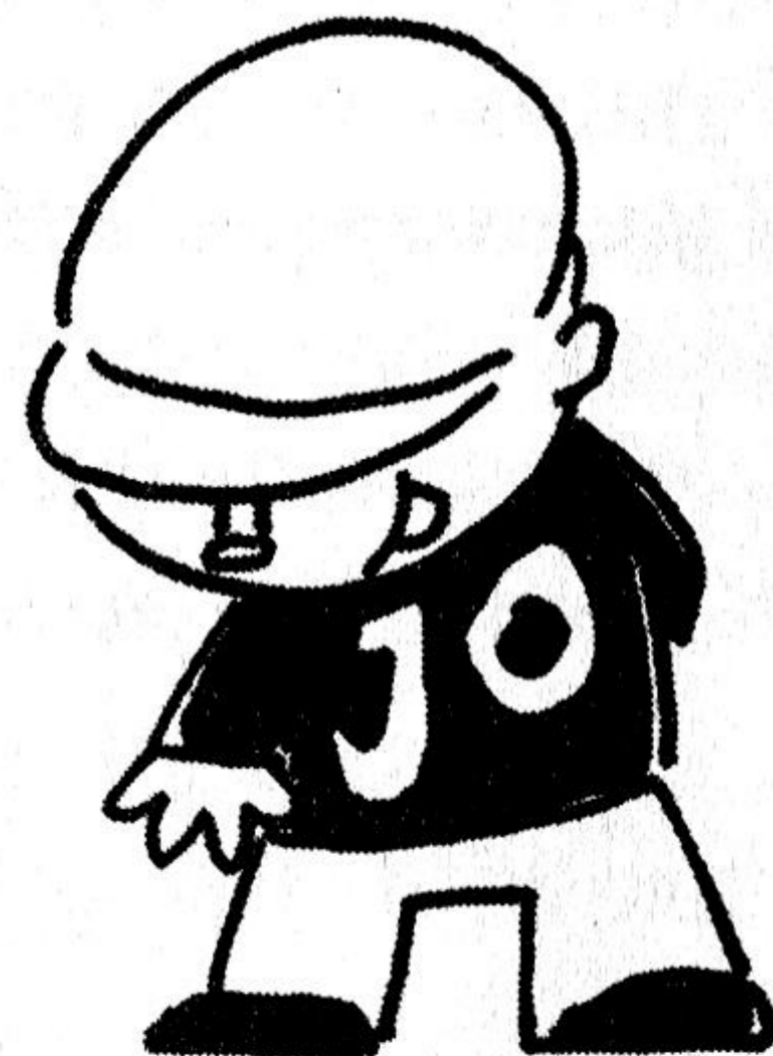
MC Antony написав реп і справжній вірш про польську осінь, щоб показати нам, що реп — це не поезія.

КРАСИВА ПОЛЬСЬКА ОСІНЬ ОЧИМА РЕПЕРА — РЕП

*Чувак, ти пам'ятаєш, ми про це говорили,
Хай нам прекрасна «польська» осінь
Сниться навіть в могилі,
Нехай це диво осіннє
Буде потрясінням,
Наче поле мінне,
Жовтим листям всіяне.*

Приспів:

*Польська осінь таємнича,
Ти не знаєш, що покличе,
Може, барви сонця злоті
Чи кросівки у болоті,
Може, ще й гриби у лісі,
Може, в дім їжак прилізе,
Може, листя у букеті,
Може, репи чи сонети
Подаруєш навіть мамі,
Як хлопчина у рекламі.
Може теж не підфартити:
Може лоб каштан розбити,
Вітер вкрати може шапку,
Я поставлю тут три крапки!*

*Ти в'їжджаєш, добре я цей реп римую?
Ти ж бо добре знаєш те, про що пишу я?
Не косись на Ніну, ширше, ширше очі,
За парканом ходить осінь і до нас може вскочить.*

Приспів:

Польська осінь таємнича...

КРАСИВА ПОЛЬСЬКА ОСІНЬ ОЧИМА НАМА — ПОЕЗІЯ

*Від щастя хтось п'яний
Збирає каштани
Із товстого скла.
А небо ночами
Малює дощами,
Уже без тепла.
Світанку заграви —
І росяні трави,
Туман по землі...
Почнеться вистава —
І грають октави
Ключі журавлів.*

— Тепер ви розумієте, що таке поезія? — запитав нас MS Antony.

— Нічого не розуміємо! — відповіли ми хором.

— «Від щастя хтось п'яний збирає каштани із товстого скла», — процитував Антось. — Це поетична метафора. Ви розумієте? — намагався пояснити нам Антось.

Ми його любимо, але змушені були заперечити.

— П'яниця збирає скляні кульки? — Гіреку вперше в житті стало шкода Антося, тому він наважився запитати.

Маурицій розчулився розчуленням Гірека і ризикнув другим:

— Людина страждає від алкоголізму, збирає пляшки з товстого скла, які понесе і здасть, щоб купити найдешевше вино.

— Ні, ні й ще раз ні! — розсердився Антось. — Хтось щасливий просто тому, що красива осінь і бордові каштани, і є сонце, яке виблискує на блискучих каштанах, наче на товстому склі пляшки! Зрозуміли, барани?!

Більше ніхто ризикувати не хотів.

— Але ж там нічого не було про сонце! — зазначив я на наш захист.

Не варто було. Тому що я лишень ще більше роздраковив Антося. Він почервонів і вигукнув:

— То домалюй собі сонце! — і як ввалить мені в ребро.

Хлопці з нашого мікрорайону не могли дивитися, склавши руки, як ми б'ємося, тому долучилися до нас.

Тільки Гірек стояв осторонь. Він зиркав то за паркан, то на нас із жалістю. Коли батьки примчали перевірити, що відбувається, він сказав їм із жалем у голосі:

— Хлопці б'ються за поезію. Людина в закритому просторі таки точно втрачає розум і робить такі вчинки, до яких би не додумалась на волі.

ІДЕМО НА ПРОЩУ В БОЛІВАЛЬНИКІВ

Мама вважає, що перш, ніж оцінити людину, її треба пізнати. Саме тому я намагаюся з усіх сил пізнати бабусю Дануту і переконатися, що я точно її не люблю, хоча я таки люблю її за те, що вона іноді перевершує телевізійних коміків, які імітують напівдурника Цезара Йота з нашого мікрорайону.

Бабуся часто приходить у наш двір, бо Вероніка «зда-ла» їй код до хвіртки, але сидить вона здебільшого у тітки Ельжуні й дядька Робертка у дворівневій квартирі з ліфтом. Проте якщо вона вже зволить прийти і до нас, то відразу ж починає мене критикувати. Найчастіше вона каже, що я дуже «запущений у духовній сфері», і лякає батьків, що візьме мене на прощу по святих місцях.

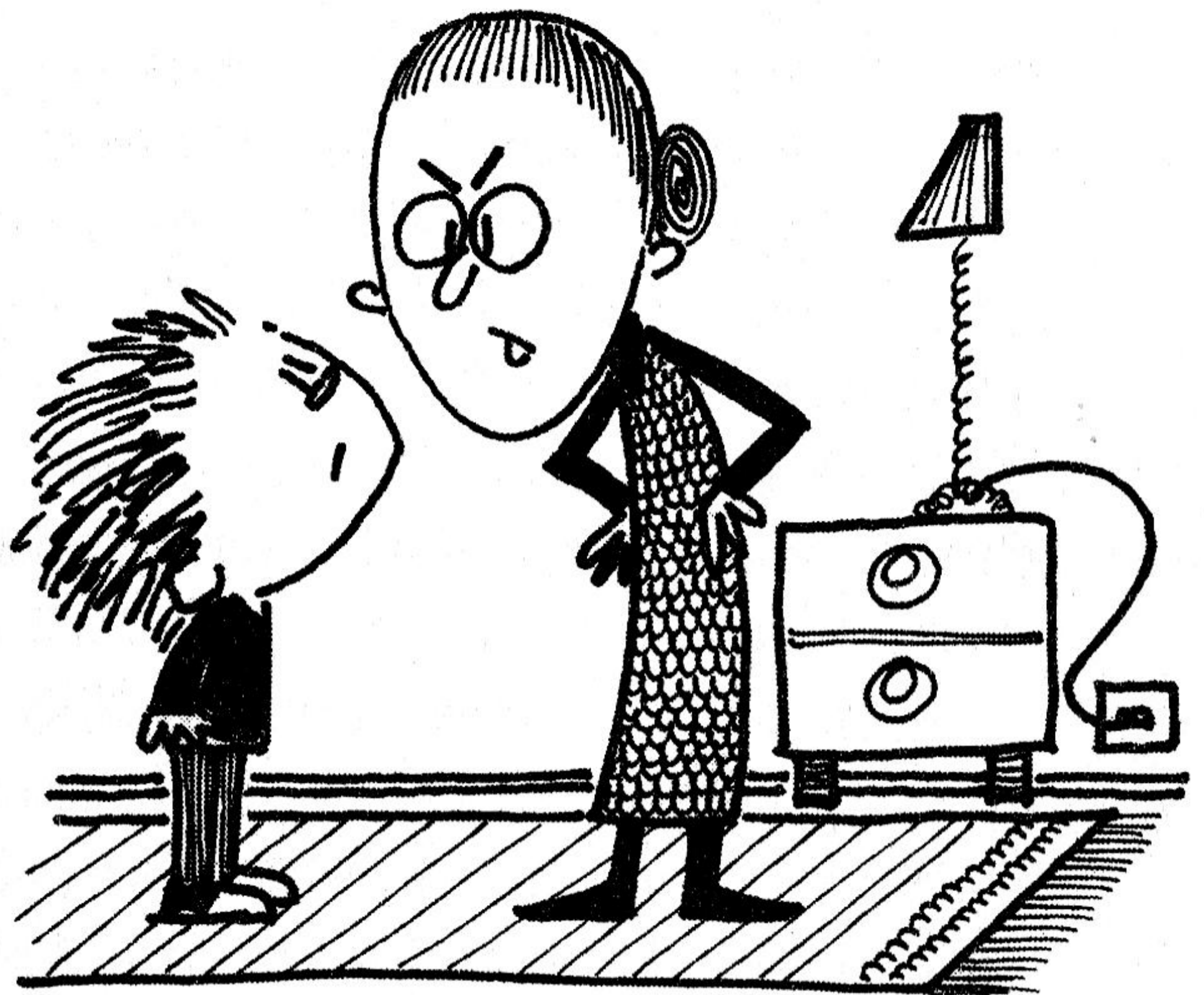
До сьогодні мені таки вдавалося цього уникнути, але тільки тому, що мама в таких випадках заступала мене своїм тілом і кричала:

— Тільки через мій труп! Вистачить і того, що ти мене в дитинстві лякала пеклом і вічним прокляттям!

До цього моменту бабуся поступалася і тільки відповідала, що дитина повинна чогось боятися, а якщо не боїть-

ся, то виростає розпущеним виродком, і ще трохи — то саме таким виросте її прекрасне внучатко Філіпек.

— І що?! Мені перестати рости?! — запитав я якось дуже ввічливо, хоч якби це запитали хлопці з нашого мікрорайону, то бійки було б не уникнути.

Бабуся ввічливості не зрозуміла. Вона насупила підмальовані чорним олівцем брови і сказала, що я зайшов надто далеко, і тому вона ставить моїм батькам ультиматум.

Серйозно!

Я помчав до комп'ютера, щоб переконатися, чи правильно я розумію слово «ультиматум». На екрані висвітлювалось, що це слово належить до лексики, пов'язаної з воєнними іграми, тому далі я й не шукав. Така відповідь мене задовольнила так само, як нашу вчительку задовольнила відповідь Вероніки про озонову діру.

В ультиматумі завжди є слово «або». Бабуся точно про це десь чула, тому що вона сказала:

— Або Філіпек їде зі мною на прощу у святе місце, або я перестану платити за вашими кредитами!

І це спрацювало. Ніхто не закритив мене своїм тілом. Навіть бабуся Нюся, хоч вона і навчалася самооборони для

зрілих жінок. На жаль, вона має сплачувати свої кредити, тому сплачувати ще й наші вона не може.

— Чудово! Вероніка уступить Філіпеку своє місце в автобусі! — втішилася тітка Ельжуня, яка невідь-чого припленталася до нас.

Решта деталей вирішилися за моєю спиною. І хтось ще каже мені від народження, щоб я не дозволяв іншим вирішувати за себе.

Увечері я зловив маму у ванній.

— Я мушу їхати? — запитав я.

Мама підвела голову над ноутбуком і сумно подивилась на мене.

— Нічого поганого тебе там не навчать, — відповіла вона безрадісно. Я опустив голову.

Зітхнувши, я вийшов із ванної й помчав на перший поверх до бабусі та дідуся.

— Мама переймається тим, що на прощі з бабусею Данутою нічого поганого мене не навчать, — зізнався я дідусяві Збишеку.

Мій дід сказав, що коли справа стосується двох жінок, які руйнують своє життя, тобто бабусі Нюсі та моєї мами, то його нічого не дивує і він схильний мені вірити.

— А що каже тато? — запитав дідусь.

— Він каже, що він би охочіше поїхав на прощу, ніж на семінар про труби і септики, на який він повинен їхати.

— Твій батько завжди втікає від відповіді! — мовив роздратований дід, а я додав:

— Ага! Спритний слизький Вужек!

Дід образився, бо ж його прізвище також Вужек.

Я пішов додому в не найкращому настрої.

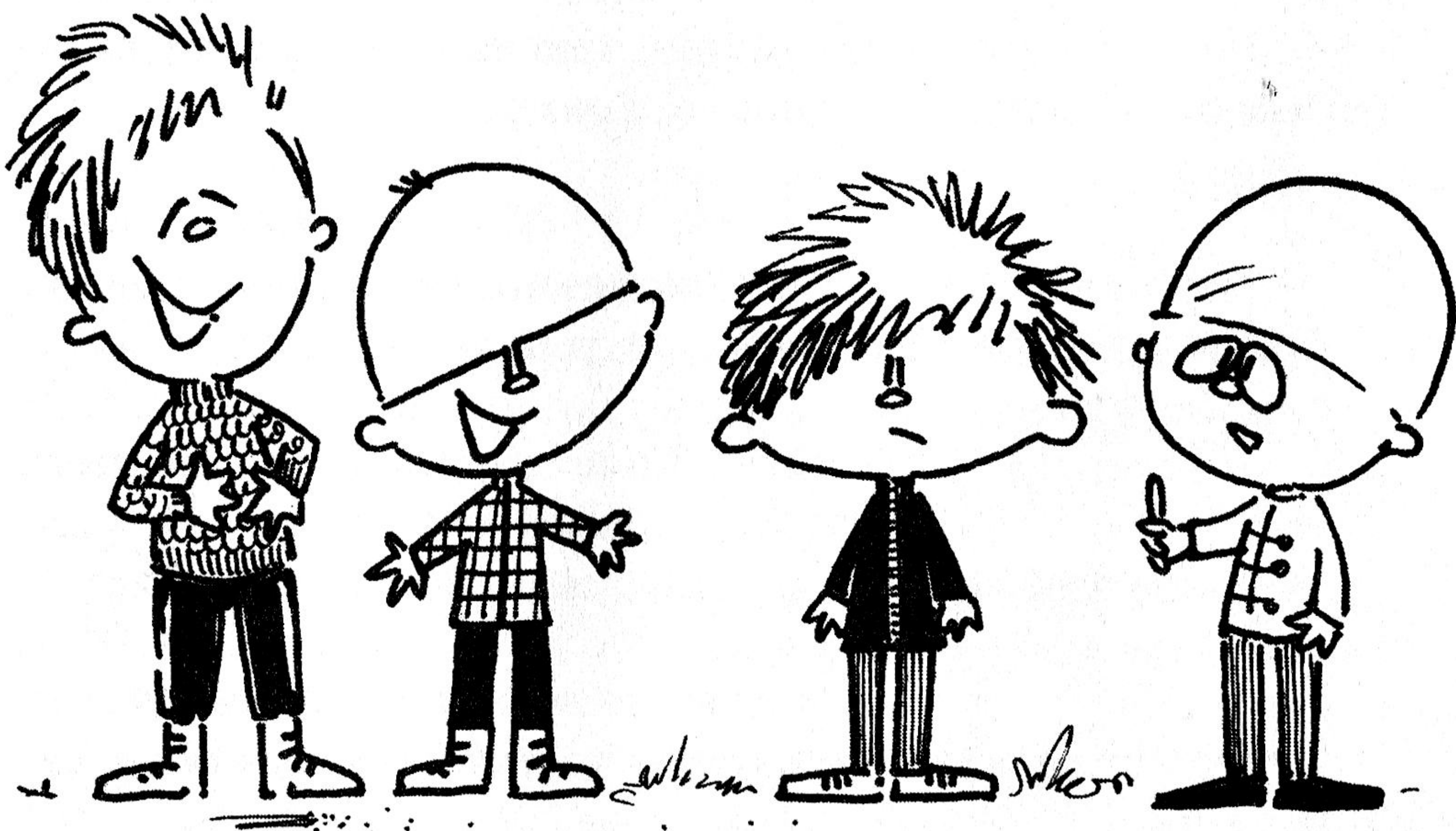
Наступного дня бабуся Данута зайнялася всім. Навіть купила мені новий одяг, тому що, на її думку, той, який я ношу, не пасує до прощі.

— То на прощу їде одяг чи ти? — у Гірека були проблеми з розумінням бабусі. Я також рідко її розумію, тому не відповів.

— Бабуся бере його на додаток до одягу. — Маурицій і хлопці з нашого мікрорайону зареготали, як стадо жаб, що побачило п'яного лелеку: — Ги-ги-ги!..

У повітрі запахло бійкою, але тут втрутився мудрий Блажеек:

— На прощу слід їхати свідомо. Філіпек повинен знати: по-перше, куди він їде, по-друге, з якою метою, по-третє, як він ставиться до релігії.

Перші два питання мене не зацікавили, а от над останнім я вирішив подумати. Мені не хотілося здатися дурником перед друзями бабусі Данути та їх онучками.

Щодо ставлення до релігії я розпитав усю сім'ю. Виявилось, моя родина ставиться до релігії так само, як до глобального потепління, і це ставлення настільки ж заплутане, як шнурівки MC Antony.

Мені здавалося, що моя голова лусне, а я так нічого і не зрозумію.

Залишилася моя остання надія — дідусь Збишек, тому я і пішов до нього.

— Мама каже, що вона не вірить у Бога. Бабуся Данута каже, що ті, хто не вірить у Бога, — не ПОЛЯКИ, хоч вона добре знає, що мама таки полька, бо ж вона сама її народила. Тато каже, що мама не вірить на зло бабусі Дануті. Бабуся Нюся нічого не говорить, але молиться, я сам бачив. Тітка Ельжуня каже, що вірить, але не молиться. А дядько Робертик «зараз» ні в що не вірить.

— А що твій тато каже про себе? — запитав мене дідусь.

— Мій тато, як завжди, unikнув відповіді, — зітхнув я.

— Ото слизький Вужек! — обурився дідусь.

Я не образився, хоч і я також Вужек. Я запитально подивився на дідуса, чекаючи, коли він врешті розповість про себе.

— Послухай мене, Філіпеку. Я вірю навіть в інопланетян. Знаєш чому? Тому що, якби я казав, що не вірю, а вони висадилися б на Землю, то я б виглядав дурником.

Я втішився. Нарешті я почув те, що міг зрозуміти. Заспокоївшись, я склав свій рюкзак. Вранці я вчасно встав

і покірно дозволив запакувати себе в наш автомобіль, а потім слухняно дозволив пересадити мене в автобус.

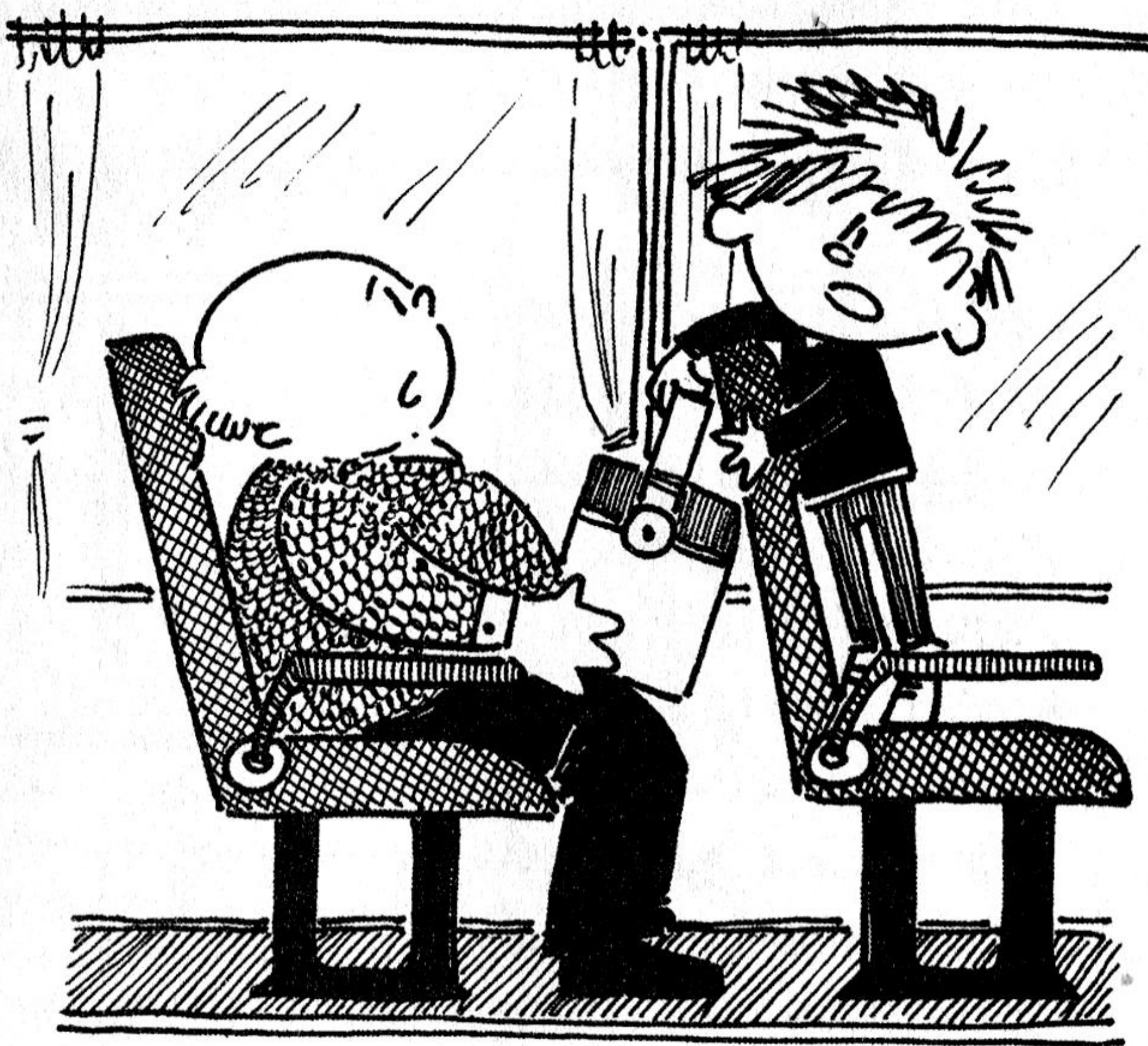
Спав я міцно, а прокинувся від співу: «Світанкові сходять зорі». Бабуся сказала, що автобус співає Ранкову пісню і треба, щоб я нарешті прокинувся і заспівав, бо ж я також належу до автобуса.

— Я їсти хочу! — перекричав я чувака позаду нас.

Я повернувся і побачив, що це дід Ксаверія так надривається. Дід Ксаверія дружить з дідусем Збишеком, тому я добре його знаю. Поруч із ним сидів спітнілий Ксаверій власною персоною разом зі своїм ожирінням. А на колінах діда стояла наша сумка-холодильник для подорожей, яку я мав стерегти як зіницю ока.

— І я хочу їсти! — Ксаверій довів автобусу, що він може кричати голосніше, ніж його дід.

Я відреагував миттєво. Я зіп'явся на своєму сидінні і вхопився за наш холодильник. Я смикнув його, перекинув через високу спинку стільця і відпустив — бо він був надто важкий. Холодильник ударив бабуся Дануту по голові, але не поламався. Гірше було з бабусяю Данутою. Вона зламала палець, ловлячи холодильник, щоб той не впав на підлогу.

Автобус умить припинив співати.

— Кара Божа з тими дітьми, — промовив дід Ксаверія, сідаючи поруч із бабусею і звільняючи мені своє місце.

— Усе буде добре, от побачиш! — Ксаверій їв обома руками. Я вирішив зробити те саме.

Наш автобус під'їхав до лікарні — і весь гурт прочан повів зблідлу бабусю Дануту до лікаря, що лікує тих, хто зламався.

У лікарні не можна голосно співати, тому, аби не чека-ти марно, дід Ксаверія дістав вервицю. Всі опустили на-вколішки і почали молитися за мою бабусю і за лікарів, які завжди нехтують пацієнтами.

З мить я на них дивився. Я бачив такі молитви по теле-візору. Люди моляться так після трагічної загибелі інших

людей! Мабуть, моя бабуся Данута, що краща, ніж шоу дебілів із телевізора, не пережила зіткнення з холодильником і вже померла.

Я нажахано затамував подих... і зайшовся сльозами, бо відчув себе страшенно самотнім. Я ревів так голосно, що аж сам собі здивувався. Ніхто не міг мене заспокоїти, навіть лікарі, які завжди нехтують пацієнтами. Тільки наш гід по прощі до святих місць випитала в мене, що сталося, і закінчила цю молитву.

Далі ми їхали із бабусею в гіпсі й слухали гучні співи. Багато пісень було про Польщу: «*Боже, щось Польщу*», «*Маріє, Королево Польщі*», «*Марш, марш, Полонія*» і «*Ми польський народ, польський рід*». Ми з Ксаверієм обоє любимо співати, тому як запищали на весь автобус:

— Польща! Біло-червоні! Польща! Біло-червоні!

— Ми знаємо ще: Польща забила! І національний гімн, — сказав Ксаверій, коли нам нарешті дозволили висловитися.

— Нехай співають гімн, буде хоч якась мить спокою, — дозволила гід по прощі до святих місць.

Ми проспівали гімн від початку до кінця і назад. Дідусеві Збишеку точно б сподобалося. Шкода, що він не поїхав з нами, а пішов до церкви, щоб помолитися за нашу подорож.

Загіпсована бабуся Данута випила так багато таблеток, що заснула посеред дня. Вона не могла зупинити мене на півслові, і дідусь Ксаверія скористався можливістю й запитав мене про ставлення до релігії в нашій сім'ї.

Я був вдячний мудрому Блажеєку, який сказав мені підготуватися до цього питання. Я розповів про глобальне

потепління, щоб дід Ксаверія зрозумів, як важко зрозуміти, яке ставлення до релігії у членів моєї сім'ї.

— А що про себе каже дідусь Збишек? — хотів знати дід Ксаверія.

— Дідусь каже, що він вірить у Бога, щоб не виглядати ідіотом перед інопланетянами, — відповів я.

А потім зламався наш автобус.

Ми стояли на шосе, як олені в пустелі, які думали, звідки ж узялася пустеля на Північному полюсі. Нарешті якийсь автобус зглянувся над нами, порушив правила дорожнього руху і зупинився поруч.

— Слава Богу, — зітхнула загіпсована бабуся Данута.

Дорослі, які взяли з собою дітей, полегшено зітхнули. Той інший автобус був лише наполовину повний і їхав туди ж, куди і ми. Нас пересадили за п'ять хвилин.

Ми з Ксаверієм були у захваті, бо в цьому автобусі також співали:

— Тра-ля-ля-ля ля-ля-ля! Знає це вже Польща вся — фани тут збираються! — привітали нас лисі фани і почали розмахувати шаликами, прапорами, палицями від прапорів, ланцюгами, бейсбольними битами, а один — ручною прасувальною дошкою.

Шоковані бабусі привіталися і зайняли кращі місця в кінці автобуса.

Ми ж дали усім п'ять, а потім бабусі закрили нам вуха. На щастя, у моєї бабусі була тільки одна здорова рука. Так багато поганих слів я давно не чув. Але фани також мали свого гіда по святих місцях на прізвисько Пітбуль, який витримав хвилин десять і ревнув своїм друзям:

— Стулили пельки!

До кінця поїздки ми співали національний гімн, три релігійні пісні по черзі «*We are the Champions*», «*Наш клуб — МКС*» і «*Нас бояться фани Гватемали*». Наприкінці бабусі й дідусь Ксаверія за нами проказали молитву, просячи «великих перемог для польського спорту» і «милості для нас і для всього світу».

Ми вийшли з автобуса дуже дружньо. Та на нас чекали нові сюрпризи.

Уздовж вузької вулиці стояли два ряди поліцейських зі щитами і кийками, товстими, як слоняча нога.

Поліція оточила нас з усіх боків. Не було жодного шляху до втечі.

— Бабусі в середину! — прохрипів Пітбуль, який забув нам сказати, що, перш ніж поїхати в святе місце, ми на деякий час заскочимо на матч чвертьфіналу.

— *Наша сила МКС! З нами ви чи, може, без!* — заспівали наші фанати і провели мене, Ксаверія і двадцятьох інших прочан на місцевий стадіон.

А потім, коли ми увійшли на трибуну для гостей, вся наша група заспівала патріотичну пісню релігійного характеру:

— *Землю батьків не віддамо!!!*

Загримотіли ми так голосно, як рицарі короля Ягайла перед битвою під Грюнвальдом, з тією відмінністю, що ті співали релігійну пісню патріотичного характеру, а ми — патріотичну релігійного характеру. Ми справили на місцевих уболівальників таке враження, наче зайшли разом з Мессі й Рональдо.

— Звільніть місце для бабусь і дітей! Вони заслуговують на повагу! — з останніх сил крикнув Пітбуль охоронцям, які захищали трибуни для гостей так щільно, що не було видно самого поля.

Почався матч. Через десять хвилин нам захотілося пісяти зо сміху.

— Малолітки хочуть попісяти!!! — прогримів у гучномовець великий Бобо, який замінив захриплого Пітбуля.

Усі вболівальники і навіть деякі гравці на полі глянули в наш бік. І тоді наші забили місцевим гол.

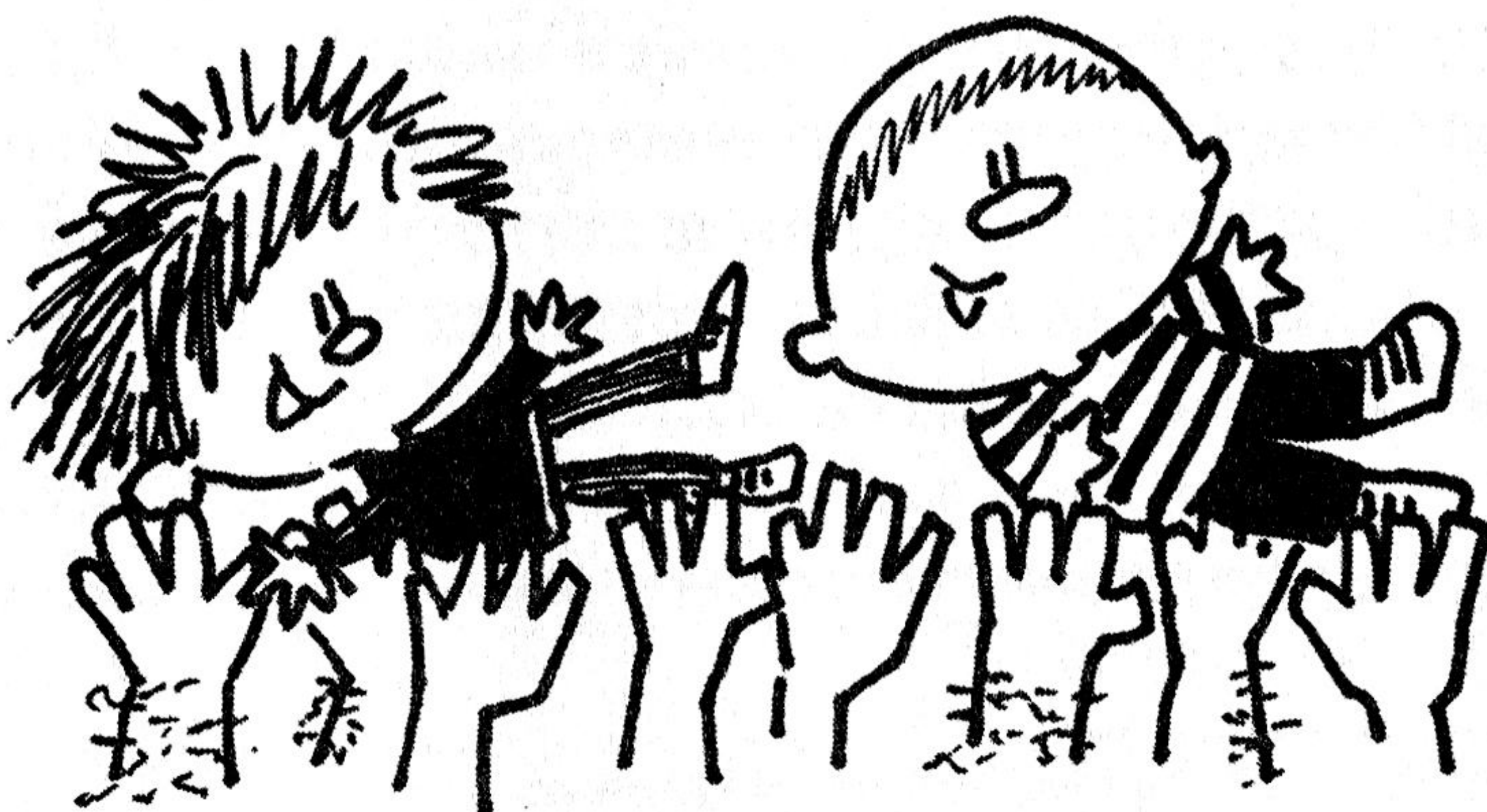
Радість тривала трохи задовго. Ми з Ксаверієм затисли коліна, а Бобо і його хлопці в останню хвилину над головами перенесли нас у туалет. Вони побоювалися, що ми попісяємо їм на голови, тому перенесли нас одним реактивним кидком.

Бабусі й дідусь Ксаверія робили все, що могли, аби ми не навчилися поганих місцевих слів, але їхні руки заніміли від затуляння нам вух, і вони залишили нас у спокої.

Через півгодини матчу бабусі почали нудьгувати. А нам несподобався бар'єр між секторами наших і місцевих уболівальників, і ми почали його розбирати.

Одразу прибігли охоронці, щоб захищати гостей від місцевих мешканців. Зворушені бабусі зацілували їх із вдячністю за те, що вони так за нас хвилюються, і перелізли за спинами загіпнотизованих охоронців до місцевого сектора.

Коли місцеві жителі побачили, що на них наступають бабусі з іконами, то попадали один на одного зо сміху.

Ніхто не хотів битися, бо наші теж не змогли залишатися серйозними. Уже за мить весь стадіон заревів від сміху так, наче на полі розбили балон зі звеселяючим газом. Наші бабусі спритно розібрали перила і почали представлятися, бо ж вони зі «старої школи», а це означає, що бабусі добре виховані.

— Ми повинні молитися за нічию, — сказав один з охоронців своїм колегам.

Під час перерви дідусь Ксаверія піднявся на місце коментатора. Він узяв мікрофон і переконав фанів, що вони — поляки, а тому повинні заспівати разом з ним. Потім весь стадіон заспівав чотири пісні Легіонів Юзефа Пілсудського, таких, як у школі на святкуванні 11 листопада¹.

Наприкінці матчу внічию ми знову заспівали патріотичну пісню релігійного характеру, потім прохрипіли національний гімн, а потім з усім стадіоном нас довели до святого місця. Там було вже серйозно і тихо. Але ми вже так наспівалися, що нам уже було добре й у тиші. За п'ять хвилин ми із Ксаверієм спали як убиті.

Пізно ввечері по нас приїхав наш автобус з рештою прочан, тих, що без дітей, і гідом по прощах до святих місць. Я сказав їй, що буду їздити на прощі за власним бажанням, бо мені дуже сподобалося. Вона обійняла мене так міцно, як моя мама, і сказала, що я на правильному шляху, але щоб я ніколи не приймав рішення тільки через участь у матчі чвертьфіналу.

Коли я повернувся додому, то відразу ж помчав до стіни Гірека, щоб записати погані слова, які я вивчив на про-

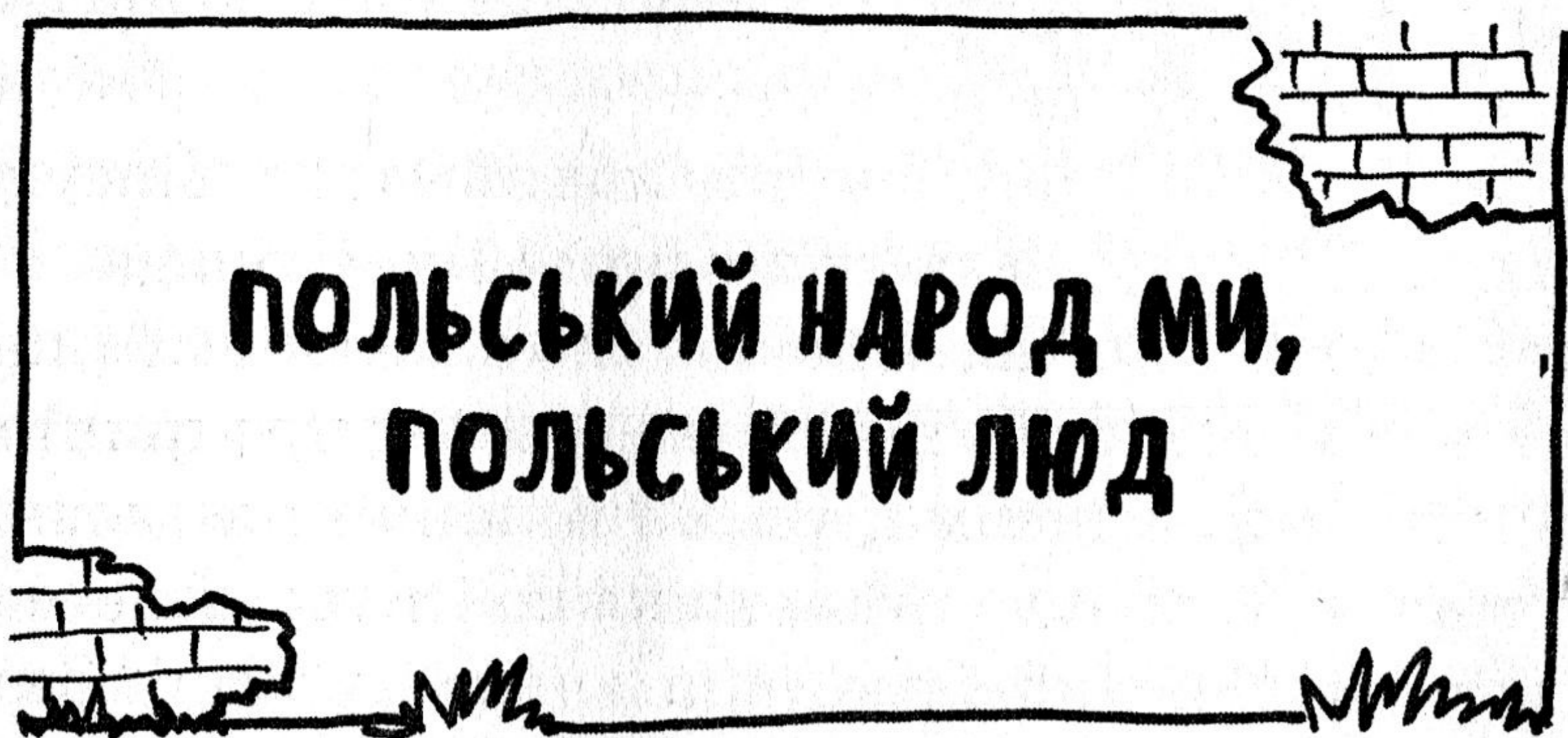
¹ 11 листопада — День незалежності Польщі.

щі. Однак коли я підійшов до стіни, то не зміг нічого сінь-ко згадати.

— У тебе синдром відмінника — перевчився, — заявив мудрий Блажеек.

Серйозно! У моїй голові були лише релігійні пісні патріотичного характеру та патріотичні пісні релігійного характеру. А проте хлопці та дівчата з нашого мікрорайону нетерпляче чекали, що я напишу.

Я узяв балончик із фарбою-спреєм і написав:

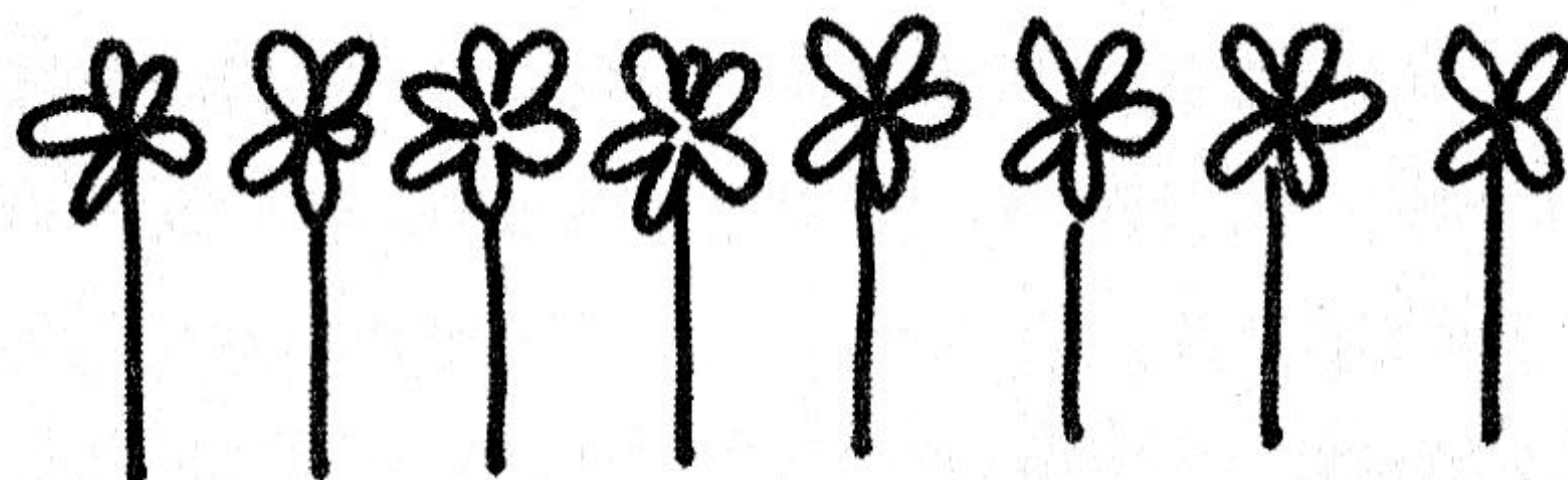

Я згадав щось іще, тому дописав унизу: «Суддю на мило! Він не бачить аут».

А далі пішли погані слова, які Гірек не дозволив стерти.

Я обдумав це і погодився з ним. Він — поляк, його батько — поляк, його стіна — польська стіна, усі погані слова також наші, тож ми повинні поважати те, що було написано на стіні.

ЇЮХАЄМО КУПУ АУРЕЛІІ

ТІТКА ЕЛЬЖУНЯ

Ну не подобається мені тітка Ельжуня, сестра моєї мами, але це не означає, що я ворог жінок. Мені не подобаються лише ті жінки, які несправедливо мене оцінюють.

Моя тітка Ельжуня розповідала родині, що я «непередбачуваний».

Серйозно!

Замість того, щоб робити кар'єру, як моя мама, тітка або сидить у косметолога, або у дворівневій квартирі з ліфтом. Вона хвалиться «талановитою» Веронікою і втручається в моє життя. А я потім страждаю.

Ніхто не захищає мене від тітки і ніхто мною не хвалиться, бо всі зайняті важливішими справами. Навіть дідусь Збишек мене не

захищає, хоч він і марнує своє життя на захист правди, яка вмерла, поступившись місцем брехні «в пресі, на телебаченні й у житті всього нашого народу».

Я пояснював йому, що краще відмовитися від захисту того, що померло. А я — це ж щось інше. Я тут, поруч, закритий в обгородженому житловому комплексі за високим парканом, за мною

слідкують охоронці і сусіди, за мною слідкують камери і власна тітка. Але дідусь мене не розуміє. Мудрий Блажек сказав, що це природно, оскільки дідусь належить до вимираючого покоління.

Але я в це не вірю! Дідусь просто надає перевагу мертвій правді, а не мені, та й усе...

Мене це дуже засмутило, і я почав злитися на маму. Вона повинна стояти за мене стіною, а не сидіти у ванній, утупившись в екран ноутбука, і блокувати доступ до туалету.

Я вальнув у двері.

— Мамо, коли ти нарешті вийдеш із ванної?!

Мама відповіла, що вона зробить кар'єру, заробить багато грошей, погасить наші кредити в банку і вийде.

Я сів у своїй кімнаті й почав думати. Мама має робити кар'єру, щоб урешті отримати гроші. А тітку Ельжуню я ніколи не бачив у ванній кімнаті над ноутбуком. На ро-

боту вона теж не їздить. Вона купує мені найдорожчі подарунки з усієї родини, а дідусь Збишек говорить, що в неї «грошей як льоду, і тому бідний дядько Робертик ніколи її не покине».

— А коли тітка Ельжуня зробила кар'єру? — запитав я тата. І дізнався, що вона ніколи її не робила. Вона обмежилася тим, що вийшла заміж за правильного чоловіка і народила Вероніку.

— А навіщо тоді мама робить кар'єру? — запитав я, бо відповідь тата нічого мені не пояснила. Бо ж моя мама також вийшла заміж і народила одну дитину.

Тато відкашлявся, а потім сказав, що казав завжди: «Щоб урешті-решт мати багато грошей».

Я цього не зрозумів, хоча я і не вимираючий вид, як дідусь Збишек. Бесіди з дорослими складніші, ніж із хлопцями з нашого мікрорайону. Дорослі намагаються переконати нас, що мудрість приходить із віком. Та за моїми спостереженнями навпаки: мудрість іде з віком, і навіть втікає так, що аж курява стоїть.

Тітка Ельжуня по секрету сказала Вероніці, а Вероніка — хлопцям і Ніні з нашого району, що я носив підгузки довше, ніж Вероніка, а в дитячому садочку записав штани і приятеля з пісочниці.

І не було на це ради — я просто мусив зненавидіти обох: і тітку, і її талановиту «Веронічку».

— А ти, брате, невже ти не талановитий? Ти ж просто талант! Ти

просто цього ще не знаєш. Мій тато, після того як став безробітним, відкрив у собі десять різних талантів! — Гірек намагався підбадьорити мене своїм ентузіазмом до боротьби з Веронікою в галузі науки.

Я звернувся за порадою до дядька Робертка, другого тата Вероніки, який усе ж таки підтримує мене.

— Доведи тим бабам, що ти кращий. Вигадай щось велике. Якийсь БА-БАХ! Щоб усі охнули і щоб приїхало телебачення, — порадив він мені.

— Це буде нелегко, — сказав я хлопцям.

— Думай оптимістично, у гармонії з природою, — підказав МС Antony. Він став говорити так незрозуміло, бо саме був на роздоріжжі: не знав, чи бути йому репером, чи поетом.

Я думав, думав. І придумав. Я стану наймолодшим героєм.

У новинах показували таких героїв. Ті герої з телевізора або рятували родину чи сусідів від пожежі, або викликали «швидку» до вмираючого дідуся. За героїзм вони отримували ноутбуки, ігри, велосипеди та гору цукерок.

— Я повинен спалити будинок або отруїти когось із найближчої родини, а потім його врятувати, — зізнався я хлопцям.

— Поліція виявить, хто купив отруту, і забере в тебе і ноутбук, і велосипед, і ігри. Солодощі ти, може, і встигнеш з'їсти, якщо поділишся з нами, — сказав гіперактивний Маурицій. — Краще заведи когось у ліс і ходи з ним доти, доки він не знесиліє. І ми підемо за вами і всі отримаємо по ноутбуку.

Ми вирішили, що це найкраща ідея і по справедливості розділили між собою нагороди, які отримуємо, коли викличемо допомогу для непритомної старенької або ослабленого старого.

— А кого поведемо в ліс? — запитав Нам.

Над цим ми на мить замислилися.

Бабусі Данути того дня не було в ЖК, бабуся Ньюся пішла б, але вона має добру спортивну форму: нас замучить, а сама і не втомиться. Дідуся Збишека без допомоги поліції на довгу прогулянку ми точно не витягнемо.

Залишилися тільки сусіди. Ми вирішили ввічливо запитати, чи хтось хоче піти з нами на прогулянку в ліс, бо батьки дуже зайняті, а ми тільки граємо на комп'ютері, гнемо спину і псуємо зір, і лазимо на сайти для дорослих, вкорочуючи собі дитинство і псуючи характери.

Ми дзвонили у двері сусідів, починаючи від найстаршого. Деякі навіть не зволили нам відчинити! Серйозно!

А що було б, якби ми потребували допомоги і не мали звідки подзвонити, бо телефон сів? А якби ми використали електричний ніж не за призначенням, у когось кровотеча, ми просимо про допомогу, а ці безсердечні люди навіть не відчиняють!

— Ви платите адміністрації, щоб мати сусідів, а вони мають вас десь! Адміністрація закрила всіх у пронумерованих клітках і ще й перевірила, щоб у кожній клітці оселився ворожий до інших вид! — добив нас Гірек, який не має сусідів за стінкою і не платить адміністрації.

Ми засмучено притихли. Напевно, тому на автоматі ми подзвонили качку із другої квартири, який не любить людей.

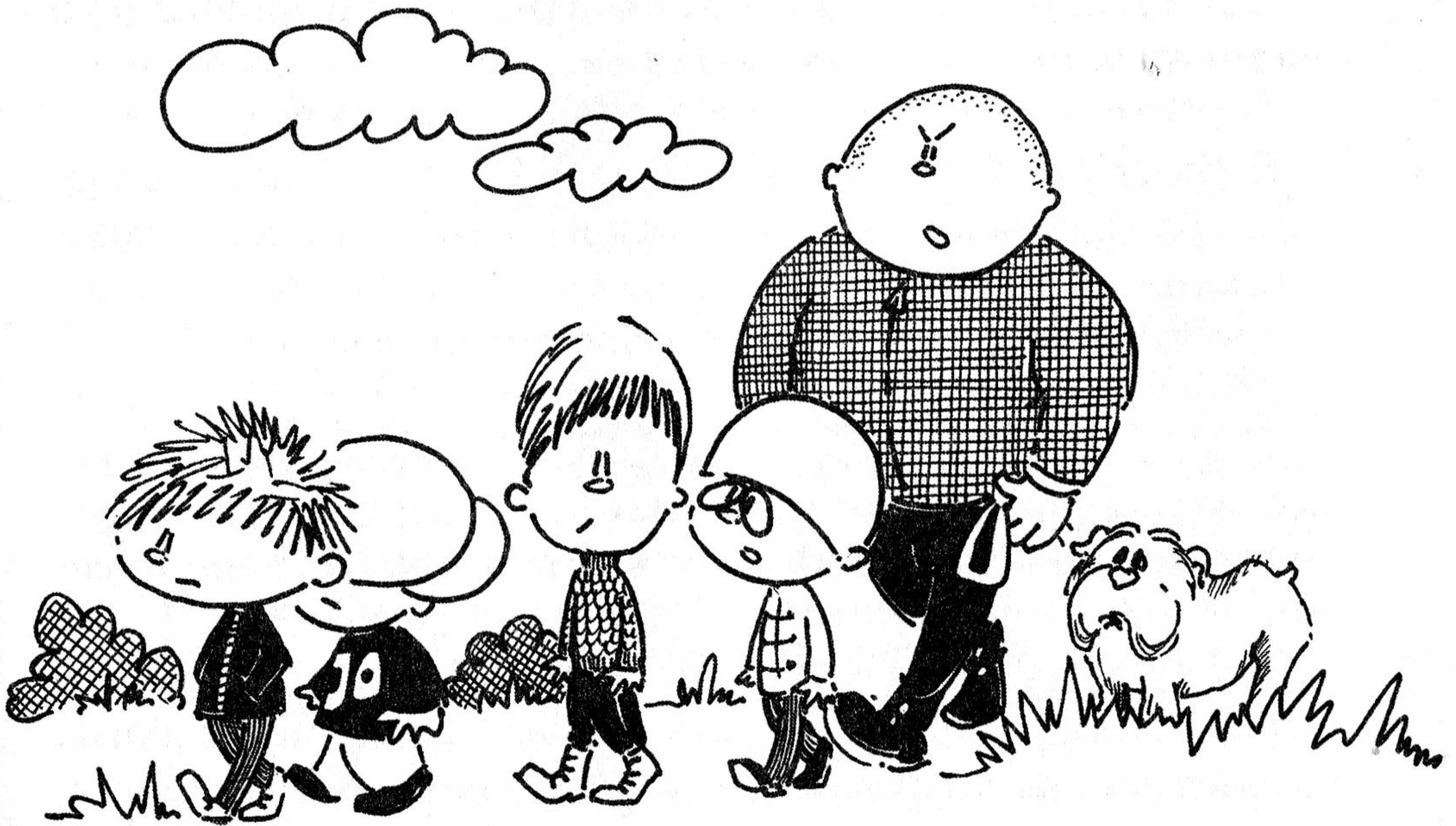
Качок і його собака бульдог подивилися на нас, як велетні на ліліпутів.

— А ви б не хотіли часом піти з нами в ліс на довгу виснажливу прогулянку? — Блажеек призабув гарно складене прохання і почав говорити правду.

— Чому б ні! — качок узяв собаку на повідку. — Пішли! Ви за два кроки попереду мене! За вами Ведмедик! А я — за всіма! — наказав він і вивів нас із будинку.

Навіть Гірек не наважився сказати йому, що взагалі-то ми не про нього думали. Ми опустили голови і пішли за качком і його несимпатичним псом.

Перед будинком ми зустріли маму ревуна із п'ятої квартири, яка є дівчинкою на ім'я Аурелія. Ревун сидів у візку, прив'язаний ременями безпеки, він сміявся з нас

і хитав головою у всіх напрямках, як тато Гірека після чотирьох пив. Мама ревуна запитала качка́, з якого дива він став шефом усієї банди ЖК і куди він нас веде.

— Я веду їх у густий темний ліс! — відповів качок, додавши, що він робить це для Аурелії, яка не може виспатися через наші крики.

Мама Аурелії втішилася, а Аурелія почала плескати в долоні, а бульдог завиляв би хвостом, якби він у нього був.

Мені і хлопцям з нашого мікрорайону стало дуже образливо через те, що це нас звинувачують у криках, а не ревуна, що вихилявся із візка на всі боки. Але ми нічого не сказали. Незабаром качок і мама ревуна долучаться до вимираючого покоління дідуся Збишека і перестануть нас дражнити.

Але тут відчинилося вікно на першому поверсі нашого будинку і визирнув дідусь Збишек.

— Куди це ви зібралися?! — різко запитав він.

Я сподівався, що він врятує нас від рук качка́, але мій дід не розуміє мови жестів, тому й не зрозумів мого повідомлення.

— Почекайте! Береженого Бог береже! — сказав він і приєднався до нас.

Навіть якщо він і знепритомніє, то це не ми його врятуємо, тому він був нам не потрібен.

Мама Аурелії також вирішила йти з нами, щоб пере-свідчитися, чи ми дійсно не скоро повернемося в ЖК.

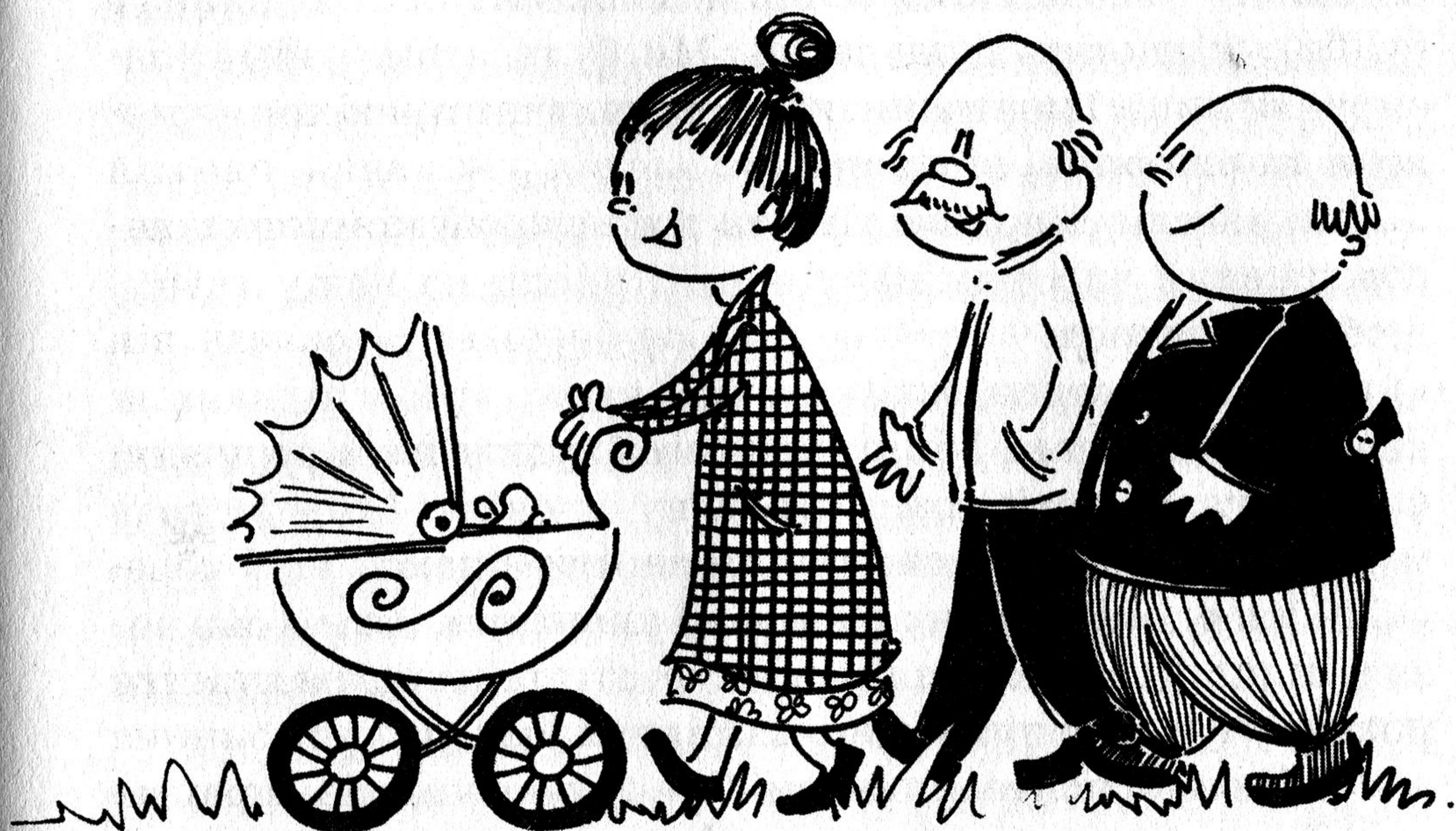
Ми ще й до воріт не дійшли, як до нас приєдналися ще двоє знайомих дідусів, троє мам із візками, один хлопчина з вівчаркою, дві пані з таксами і нудьгуюча адміністрація.

— Овва! Відразу весь житловий комплекс вийде за паркан! — рознервувався Гірек.

Що ми пережили в лісі — хоч сядь та плач! Нам наказали поводитись тихо, не ламати гілок, не смітити, не вивиривати гриби з корінням, не штовхатися, не копати один одного по ногах, не гризти один одного, не плювати на всі боки, не дражнити собак і Аурелію, не лазити по деревах, не їсти шишки та іншу погань, не обзиватися оленями, не пащекувати, не піднімати голову, дивитися тільки під ноги, не дивитися в одну точку і тільки милуватися червоною горобиною. І не гавкати на зайців.

Серйозно!

Мама ревуна з іменем Аурелія виявилася гіршою, ніж качок із другої квартири, що нами керував, бо ми самі,

як дурні, просили його про це. Вона наполягала на тому, що навчить нас міняти підгузки заслиненій Аурелії. Вона розповіла цю страшну Аурелію, що увесь час посміхається, і показала нам її КУПУ.

Такого смороду я не нюхав навіть тоді, коли бабуся Данута запалила в нашій квартирі цілу пачку цигарок мого тата. Закаканий підгузок поклали в поліетиленовий пакет, і ми повинні були нести його по черзі, бо качок пильно стежив за тим, щоб ми не засмітили ліс.

— Спочатку вони відібрали у нас свободу, а тепер — свіже повітря! — сказав, насупившись, МС Antony, тримаючи смердючий мішок у витягнутій руці.

Після Аурелії всі діти у візках одночасно покакали в підгузки.

— Вони це роблять за командою? У них що, якийсь передавач? — замислився мудрий Блажеек.

Та у відповідь була тиша. Ми були втомленими, засмердженими і приниженими немовлятами, які ще не можуть ні говорити, ні ходити.

Ми внесли смердючі пакети в житловий комплекс, загороджений високим парканом, і впали на нашу лавку, щоб відсапатися.

— Залишається радикальний крок: треба підпалили квартиру Філіпека і врятувати весь будинок від отруєння чадним газом дзвінком в екстрену службу 112, — сказав мудрий Блажеек, який першим перевів подих.

Я був проти підпалу саме моєї квартири, але мусив визнати, що це найкращий спосіб стати героєм, заслужити похвалу і привернути увагу зайнятих батьків.

— Не хвилюйтеся, старий! — Гірек ударив мене по

спині, щоб підбадьорити. — Тато каже, що твій будинок не там, де стіни і вікна, а там, куди тебе тягне.

— А куди тягне твого тата? — поцікавився МС Antony.

— До бару «У Боженки», — сказав Гірек.

Мене не тягне в бар «У Боженки», але додому мене теж не завжди тягне. Тому я таки погодився на підпал. Хлопці запропонували зробити це за мене, але я подякував і відмовився. Це мій дім. І якщо він має бути підпалений, то я зроблю це сам.

У будь-якому випадку у хлопців є свої будинки, тож вони нічого не втрачають. Якщо вони захочуть, то можуть підпалити їх — я не заважатиму.

Я підготувався якнайстаранніше, як до найскладнішого уроку. Ми з Блажеєком, Гіреком, Антосем і Маурицієм розробили план дій, який я додатково обговорив з Ніною.

Трагічні події мали статися вночі. Вогонь, як зазвичай буває, вибухне на кухні й загрожуватиме перекинутися на під'їзд. Ми думали, що краще підпалити кухонні ролети, бо в кухні ще немає жодних меблів. Поки вони згорять, приїде пожежна, бо я, мудра, героїчна дитина, зателефоную за відповідним номером.

Я знав, що це було небезпечно, бо не дурний. Але я пильнуватиму і вчасно врятую життя сусідів, навіть качкú з другої квартири, хоча він і не любить нас, і ревуну на ім'я Аурелія. Для того, щоб уникнути реального лиха, ми вирішили зібрати на кухні всі вогнегасники, до яких маємо доступ.

Ми обшукали автівки наших батьків і зібрали багато вогнегасників, в основному прострочених, але повних.

Коли задоволені ми йшли із вогнегасниками до нашого будинку, нас побачила тітка Ельжуня і вирішила не допустити того, щоб я став юним героєм. Вона заступила нам шлях і зациклилася на одному питанні: «Навіщо вам стільки вогнегасників?» і «Навіщо вам стільки вогнегасників?» і «Навіщо вам стільки вогнегасників?» Так, ніби вона не могла сформулювати інші запитання.

— От надоїдлива баба, — прошепотів Гірек.

У той день у нас було досить дорослих і їхніх необдуманих команд, тому ми так і не відповіли. Ми не повинні відповідати на всі запитання.

Це вільна країна і вільний житловий комплекс із камерами, обгороджений парканом! І ніяка тітка, у якої грошей, як льоду, хоч вона й ніколи не робила кар'єру, не буде нас допитувати!

— Збирання використаних вогнегасників — обов'язок кожного пластуна!¹ — буркнув мудрий Блажеєк, і ми майже позбулися тітки Ельжуні.

На жаль, Нам зарано здивувався:

— А ми хіба пластуни?

— Я — ні! — Гірек також невчасно виявив свою неприязнь до пластунів.

— Але ти ж допомагаєш нам, пластунам, ідіот з місяця! — розізлився МС Antony, який встиг обдумати відповідь Блажеєка.

Гірек переконався, що це правда, але моя тітка — це не бабуся Ньюся, якій легко можна забити баки, — вона не повірила.

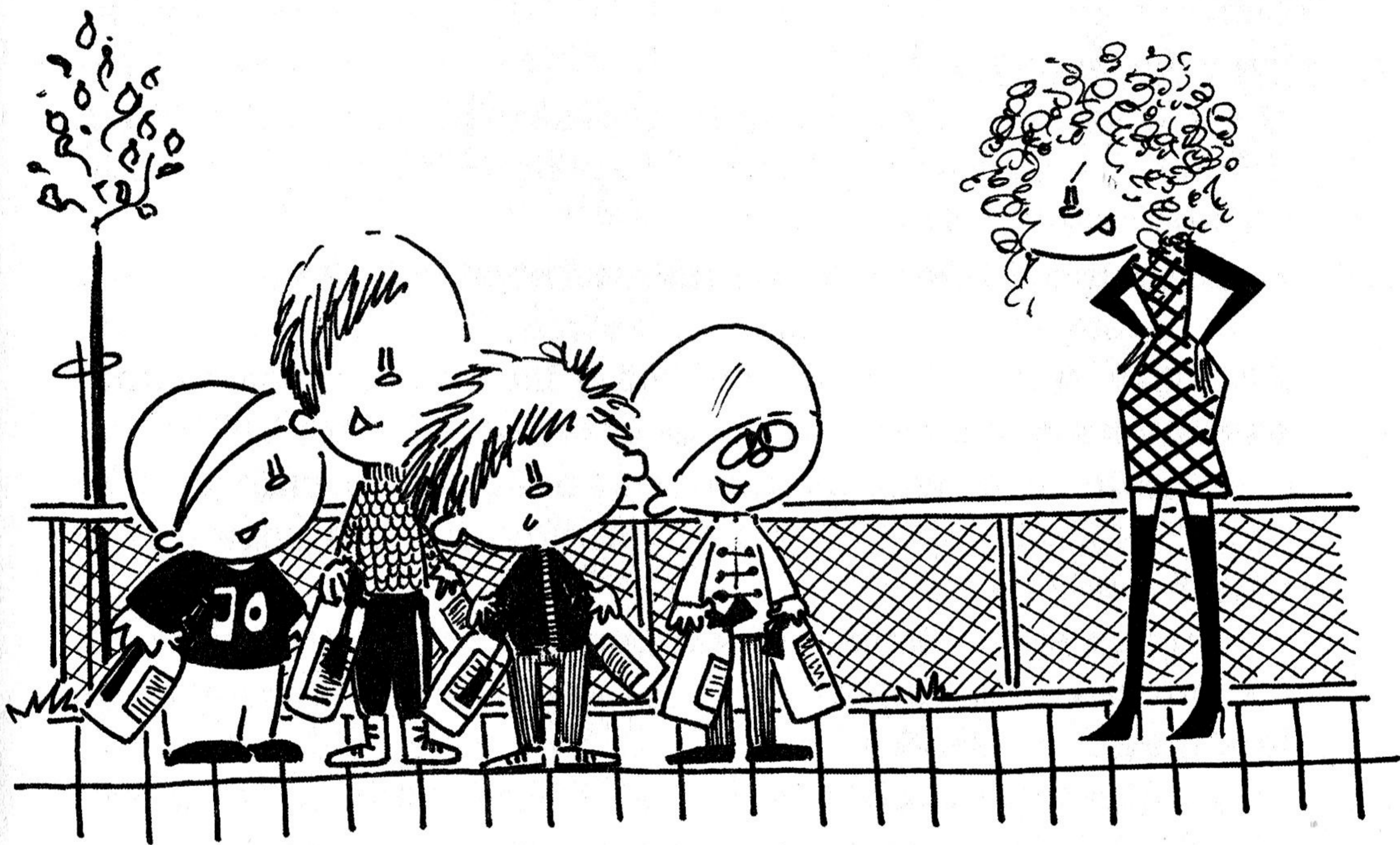
¹ Пластуни — члени пласту, скаутівської організації.

— Дайте-но мені той вогнегасник, Філіпеку, дорогенький. Не влазь у нові проблеми. Не створюй проблем для своєї мами.

Розговорилася, як ніколи. Усе моє життя вона їздить автівкою, а сьогодні, як на зло, валандається подвір'ям на своїх двох! Вона ж повинна сидіти у своїй квартирі з ліфтом, а не літати по житловому комплексу і милостивитися над моєю мамою!

Вона вирвала з моїх рук вогнегасник і сказала:

— Перевірю, чи він уже використаний, — вона смикнула за кільце, натиснула на важіль і пшикнула в бік розкопаного майданчика.

І тут як зашипіло, повалив газ і порошок і хвилею збив з ніг охоронця Вальдемара Р. Ворог Гірека і хлопчаків з нашого мікрорайону, що живуть на волі, неповторно заматюкався і брикнув через нашу лавку, ту, що стоїть перед стіною з набором завжди актуальних поганих слів.

Тітка Ельжуня не подумала, що охоронці Вальдемар Р. і Гжегож М. у цей момент патрулюватимуть майданчик і зацікавляться фарбованою білявкою, що підняла в руці вогнегасник, який стріляє порошком по очах, як напівдурник Цезар Йот з нашого мікрорайону піском з пісочниці.

— Овва! — втішився Гірек, побачивши, як Вальдемар Р. лежить на землі й теліпає ногами в повітрі.

Тим часом його друг Гжегож М. вилаявся і пішов до тітки Ельжуні, яка вже не мала чим захищатися, бо, наївна, випшикала все одним натисканням.

— Не бійся, тітонько! — гукнув я.

Жоден охоронець не буде лаятися на мою тітку, навіть якщо я її не люблю! Зрештою, хороша нагода захистити безборонну жінку, на яку нападає серійний переслідувач маленьких хлопчиків, і таки вирішити питання з героїзмом, виступом на ТБ-шоу, новим велосипедом, комп'ютерними іграми та увагою батьків.

Я захопив у Мауриція вогнегасник і вистрілив із нього у напрямку Гжегожа М. Хлопці зняли з запобіжників свої вогнегасники, але нам не вдалося багато постріляти, бо нас спіймали випадкові перехожі й тітка Ельжуна.

Усіх, крім хлопців з-за паркану, доставили до дверей їхніх квартир. Батькам хоч-не-хоч доводилося визнати, що, на жаль, це вони випустили нас у світ. Мене привела тітка Ельжуна, тому я переконався, що справедливо її оцінив і ніколи не любитиму.

Мене ретельно допитала вся родина Вужеків. Наш прекрасний план підпалити квартиру і врятувати сусідів від отруєння чадним газом викрили. Я не став героєм, а мої батьки не будуть мною хвалитися, як тітка Ельжуна хвалиться «талановитою» Веронікою.

Я почув багато неприємних речей про себе і хлопчаків з нашого мікрорайону. На закінчення розправи над власною дитиною Філіпеком тато сказав, що кожную дію треба обдумати і порадитися з сім'єю, особливо тоді, коли хочеться спалити її будинок.

Думаю, що він перегнув палицю, бо дідусь Збишек спохмурнів і запитав, чи мама і тато обдумали і порадилися з родиною щодо зачаття Філіпека. Якщо це так, то дідусь не розуміє, чому через півтора року після народження Філіпека скинули на голову дідусеві, користуючись тим, що дідусь наступив на оголений дріт і не міг ходити на роботу.

Батьки стали одне за одного стіною і не пояснили, що там було з тими консультаціями. Бабуся Нюся також їх захищала. Вона сказала мені, щоб я не слухав діда Збишека, бо струм пошкодив йому найважливішу частину мозку, що відповідає за тримання язика за зубами.

Бабуся Нюся марно захищала батьків. Через два дні вони змусили мене і бабусю піти на курс запобігання пожежам та іншим природним катастрофам з елементами надання першої допомоги.

— Навіщо вони послали нас на цей курс? — запитав я бабусю.

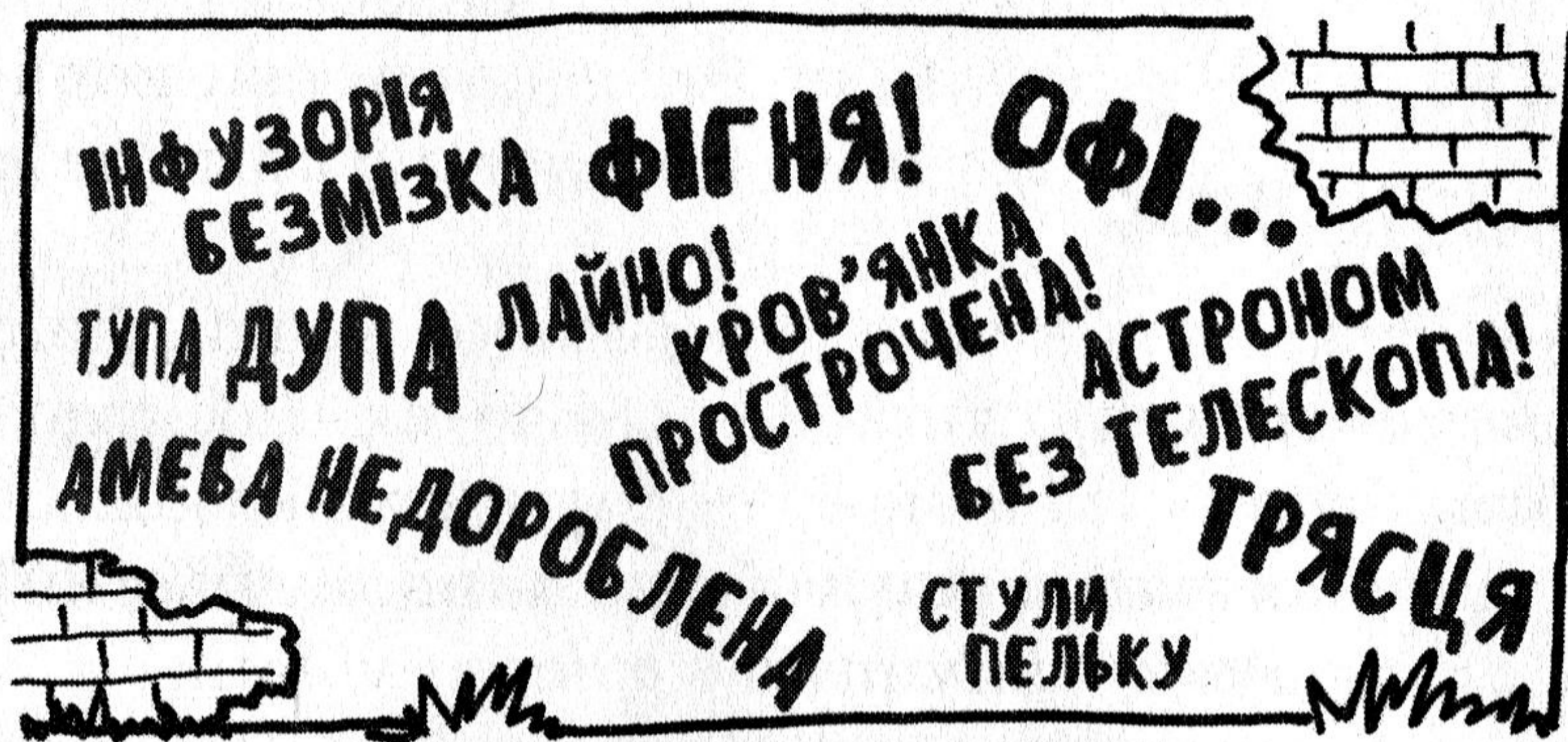
— Щоб ми зрозуміли, наскільки небезпечним є вогонь.

На щастя, пан, що вів курс, не знав, навіщо ми прийшли, і навчив нас стількох способів підпалу, що тепер я зміг би підпалити не тільки ролети на кухні, але й увесь житловий комплекс. Без слідів!

Серйозно!

— Тепер ми будемо шантажувати адміністрацію, щоб вона розібрала цей паршивий паркан! — мудрий Блажеєк уперше сказав погане слово. Хоча «паршивий» і не є найгіршим, але треба похвалити Блажеєка за те, що він не стер його з пам'яті, як зробив це з іншим мовним сміттям зі стіни Гірека:

Інфузорія безмізка, астроном без телескопа!, амеба недороблена, кров'янка прострочена!, тупа дупа, стули пельку, трясця, лайно!, офі..., фігня!

На щастя, ці неповторні СКАРБИ польської мови виживуть, бо тато Гірека воліє жити на свободі, ніж за високим парканом з камерами, тому його стіна — вічна.

Реп хлопців з нашого мікрорайону, які живуть за високим парканом, написаний MC Antony й іншими менш талановитими, ніж Антось.

ЗАКЛИК ДО ЛІЦІВЦІХ БАТЬКІВ

*Ми не занедбані,
Ми — кохані.*

Нас любить тато, нас любить мама.

*Але ми візьмемо мікрофони в руки,
Заспіваємо разом про таку ось штуку:
Вимкни телефон і слухай нас.*

Це все-таки реп, а не якийсь там джаз!

*Знову дзвонять з роботи, і я добре знаю:
Хтось сьогодні план на день зовсім поміняє,
І футболу вже не буде, не пограєм під стіною,
Знову вдома сам-один буду самотою,
В холодильнику у мене є холодна піца,
В ультрамодній мікрохвильці вона підігріється,
Але буду я її знову їсти сам,
Трохи шкода, що сьогодні завалився план.*

*Є у нас мама, тато, добрий пес,
Бабусь, дідусь, кролик, три автомобілі теж,
У нас є комп'ютери, є «емпетришки»,
Та знаєш, чувак, це все не моє.*

Батьки, зрозумійте і почуйте нас:

Це все-таки реп, а не якийсь там джаз!

Про інших членів сім'ї, яких я люблю і не люблю, я розповім іншим разом.

Філіпек Вужек

Зелений Житловий комплекс твоїх мрії:

брехня: не моїх мрій!

будинок 7А, кв. 13

Код до воріт: 81klucz4633

Код до нашого будинку: 7klucz9120

Код до замка на нашому під'їзді: 13*042

Номер місця на паркінгу: 13

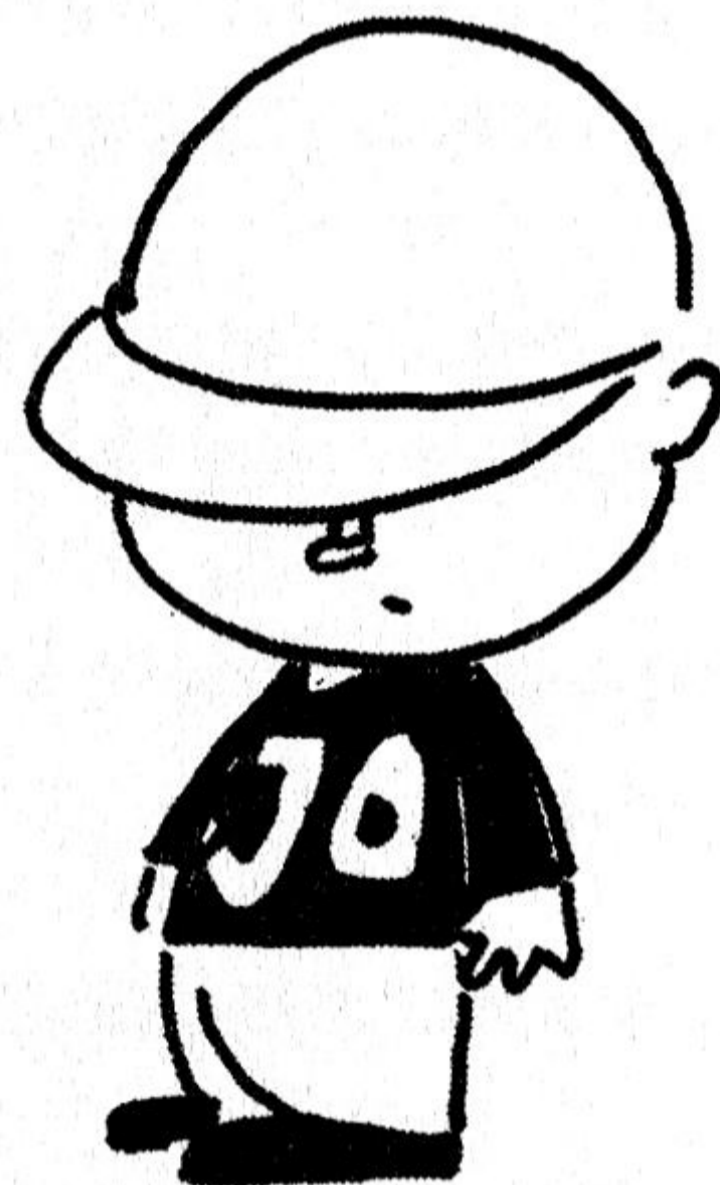
Номер паркувального талона:

59 0000 4720 1313 5008

Тримайтесь, земляки й землячки!

;-)

*Зверніть на нас увагу — ми мов незнайомі.
І краще поспішіть, щоб застати нас вдома.
Замість того, щоб постійно у місті блукати,
У корках стояти
І грати на нервах,
Спиніться на мить —
І зробіть перерву.
З нами краще посидьте,
Поки ми ще ростемо,
Потім виростемо ми —
І назовсім втечемо.*

*У нас є тренери та є інструктори,
Психологи є, і няньки зо три.
Ми досі темнимо: ми про себе подбаєм,
Про нас ви не турбуйтеся, але час минає.*

*Відрядження минуть, буде все окей.
Та ви вже не впізнаєте своїх дітей...
Ну, послушайте мене!
Зосередьтесь, дорослі,
Не виховуйте дітей просто так, наосліп.
Це останній момент, щоб поговорити,
Це останній момент, щоб домовитись, як жити.
Краще вже сьогодні говоріть із нами,
Є ще шанс у вас сьогодні стати класними батьками!..
Йоу...*

Кінець

Малгожата Стрековська-Заремба, відома письменниця, журналістка, авторка численних книжок для дітей і підлітків, підручників для дошкільнят і учнів початкової школи, сценаріїв телевізійних шоу, народилася 1960 року в невеличкому селі Леман у Польщі. Освіту вона здобула на філологічному факультеті Варшавського університету, де вивчала польську мову. У 1984 році відбувся літературний дебют пані Малгожати — світ побачили її коротенькі розповіді для дорослих. Але популярною Стрековська-Заремба стала завдяки захоплюючим історіям для дітей.

Вона є лауреатом кількох літературних премій, у тому числі володарем однієї з найпрестижніших на її батьківщині нагород у сфері дитячої літератури, а саме нагороди Kornel Makuszyński. Твір «Крадії мрій» Стрековської-Заремби, узагалі, увійшов до скарбниці Всесвітнього Музею дитячої книги. А ще з 2008 року пані Малгожата як член правління Варшавської філії Асоціації польських письменників активно займається просуванням сучасної якісної дитячої літератури. Також вона є членом Співки вчителів-новаторів «Освіта майбутнього».

Польська письменниця створила низку напрочуд виразних персонажів, її родзинка — здатність у яскравій високохудожній манері, з витонченим гумором розкривати злободенні теми, цікаві дітлахам, та навіть змушувати батьків переосмислювати власну поведінку. Серед характерних рис її творів можна відзначити бачення складного світу дорослих наївними дитячими очима і пізнання його звивистої логіки в пошуках відповідей на, здавалося б, наївні запитання, а також відсутність нав'язливого наставництва. Книги Малгожати Стрековської-Заремби — це десерт із невичерпного оптимізму, щирої дитячої безпосередності та невимушеної серйозності, який хочеться куштувати знову і знову.

УДК 82-93
ББК 84(4Пол=Укр)
С84

Художнє видання
Серія «Нова дитяча книга»

Малгожата Стрековська-Заремба
ФІЛШЕК І ВЕСЕЛА СІМЕЙКА

Małgorzata Strękowska-Zaremba «Filipek i rodzina»
Для дітей молодшого та середнього шкільного віку

Переклад з польської *Ірини Котлярської-Фесюк*

Редактор *Т. Вакуленко*

Коректор *Н. Сидорова*

Комп'ютерне макетування *С. Бирюков*

Дизайн обкладинки *Т. Осадчук*

ШКОЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

61036, м. Харків, вул. Морозова, 13 б

Адреса для кореспонденції:

61103, м. Харків, а/с 535

З питань оптових поставок звертатися:

тел. (057) 762-32-22; sales@schoolbook.com.ua

Адреса для листування: schoolbook_red@mail.ru

Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єкта видавничої справи

Сер. ДК № 907 від 25.04.2002 р.

Придбати книжки за видавничими цінами
з безкоштовною доставкою
та подивитися інформацію про інші видання
можна на нашому сайті:
www.schoolbook.com.ua

Формат 70x90/16. Ум. друк. арк. 11,7.

Наклад 3000 прим. Зам. №199/01

Надруковано у ПП «Юнісофт»

61036, м. Харків, вул. Морозова, 13 б

www.ttornado.com.ua

Свідоцтво ДК № 3461 від 14.04.2009 р.

Стрековська-Заремба М.

С84 Філіпек і весела сімейка / Малгожата Стрековська-Заремба ;
пер. І. Котлярської-Фесюк. — Х. : ВД «ШКОЛА», 2016. — 160 с. —
(Серія «Нова дитяча книга».)

ISBN 978-966-429-382-9

Кумедні історії про веселого бешкетника Філіпека та його друзів розсмішать
як дітей, так і дорослих. Вони побачать світ його очима — очима «дуже чемної,
розважливої та розумної не на свої роки дитини», як він каже про себе.

Для дітей молодшого та середнього шкільного віку.

УДК 82-93

ББК 84(4Пол=Укр)

ISBN 978-966-429-382-9

© Malgorzata Strekowska-Zaremba, 2016
© Joanna Zagner-Kolat, ілюстрації, 2016
© І. Котлярська-Фесюк, переклад, 2016
© ВД «ШКОЛА», 2016

КУМЕДНІ ІСТОРІЇ

Агов, народ, хвильку уваги!

Книги про Філіпека Вужека, тобто про мене, написані, щоб розважати й повчати. Розважати – дітей, а повчати – дорослих. Тому не чекайте, поки батьки знайдуть півгодини вільного часу для того, щоб вам почитати. Ви прочитайте їм про Філіпека. Нехай вони послухають вас хоч п'ятнадцять хвилин, головне – щодня...

УПЕРШЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ!

ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИН
www.schoolbook.com.ua

ШКОЛА
ВИДОВНИЧИЙ ДІМ

Філіпек і весела сімейка

М. Стрєковська-Заремба

ШКОЛА
ВИДОВНИЧИЙ ДІМ